

PROF. IVAN PAVIĆ, VODITELJ
SVEUČILIŠNOG STUDIJA U
MAKARSKOJ

Kreće diplomski studij Hotelijerstvo i gastronomija

STR. 10

JAKOV PRKIĆ/CROPIX

ANTE BILIĆ
PRKIĆ,
DEKAN ERF-a

Sve je veći broj ljudi kojima treba stručna pomoć

BRANKO NAD

god XIV.
broj 150.
25.travnja 2022.
www.unist.hr
www.unizg.hr

universitas

hrvatske sveučilišne novine

NAJBOLJI STUDENTI PRAVNOG FAKULTETA U SPLITU

PRAVO JE NEIZOSTAVAN DIO SVAKOG ASPEKTA ŽIVOTA

STR. 3

Andela
Mia Jeličić
i Petar
Rašetina

SASA BURIĆ/CROPIX

HRVATSKI SABOR
JEDNOGLASNO
USVOJIO DEKLARACIJU

Područ-
je regije
Alpe-
Adria-
Dunav
slobodno
od GMO-a

STR. 12

NATO KONFERENCIJA
U ZAGREBU

Znanost za mir i sigurnost (SPS)

STR. 7

VELIKA SVEČANOST NA SVEUČILIŠTU U SPLITU

Dodijeljene nagrade za znanost

STR. 4

KONFERENCIJA 'ETIKA, BIOETIKA I SPORT' U ZAGREBU

Bioetički prijedori suvremenog sporta

Treće izdanje konferencije okupilo je vodeće znanstvenike iz regije i Europe, uz plenarna izlaganja i predavanja tri globalna barda filozofije sporta - R. Scotta Kretchmara s Pennsylvania State University, Sigmunda Lolanda s Norwegian School of Sport Sciences u Oslu i Jima Parryja sa Sveučilišta Leeds (UK) i Karlova sveučilišta u Pragu

PIŠE I SNIMIO: **BRANKO NAĐ**

U Zagrebu i Varaždinu održana je treća po redu međunarodna konferencija "Etika, bioetika i sport", jedinstveni skup u europskim okvirima, koji je okupio probrane znanstvenike iz regije (Hrvatske, Slovenije, Srbije i BiH), ali i međunarodno etablirane znanstvenike iz Češke, Velike Britanije, Nizozemske, Norveške i SAD-a.

Između ostalih, predavanja i izlaganja održala su trojica velikana i najvećih svjetskih autoriteta filozofije sporta: Robert Scott Kretchmar iz SAD-a (Penn State University), Sigmund Loland iz Norveške (University of Oslo) i Jim Parry iz Velike Britanije (Leeds University).

- U posljednje vrijeme etika, a posebno bioetika sporta postala je najpropulzivniji i po mnogočemu najvažniji područje filozofije sporta koje se bavi nekim od najsloženijih problema u suvremenom sportu, poput kiborgizacije (slučajevi Oscar Pistorious i Marcus Rehm), interseksualnosti (slučaj Caster Semenya)

i transrodnosti sportaš(ica) (kao što su Laurel Hubbard i Lia Thomas), brojni slučajevi dopinga i skandali (s najnovijim slučajem 15-godišnje klicačice Kamile Valieve), problemi kategorizacije u sportu, različite prijetnje integritetu sporta... - rekao je za Universitas doc. dr. sc. Matija Mato Škerbić s Fakulteta hrvatskih studija, koji je inicirao konferenciju "Etika, bioetika i sport" te predvodio organizaciju prvih dvaju izdanja 2018. i 2019. godine.

Ivica Kelam, predsjednik Hrvatskog bioetičkog društva, Matija Mato Škerbić i Hrvoje Jurić, predsjednik Hrvatskog filozofskog društva

Nakon dvije COVID-19 pandemijske godine, konferencija koja se bavila ranije spomenutim, ali i mnogim drugim pitanjima u sportu ponovno se vratila, u interdisciplinarnom okružju znanstvenika iz različitih područja: medicine, biologije, sportskih znanosti, filozofije te etike, teologije, pedagogije i obrazovanja, političkih znanosti i sociologije. Osim toga, ovogodišnja je konferencija na neki način preteča obilježavanja 50. obljetnice uspostave filozofije

sporta kao zasebne discipline ili grane opće filozofije 1972., kao i godišnje konferencije Međunarodnog društva za filozofiju sporta (IAPS), čije će se središnje proslave održati na Penn State University u kolovozu ove godine.

Uoči početka konferencije upriličena je i promocija knjige "Filozofija sporta: nastanak i razvoj jedne discipline" autora Matije Mate Škerbića. Robert Scott Kretchmar jedan je od utemeljitelja discipline 1972. Tijekom desetljeća objavio je više od 80 članaka, 35 poglavlja u knjigama i 5 knjiga. Član je Američke kineziološke akademije. Za svoj rad u dva je navrata dobio najveće svjetsko priznanje za filozofiju sporta IAPS Distinguished Scholar Award, te je izabran za akademika u Američkoj akademiji kineziologije. Njegova knjiga *Praktična filozofija sporta (Practical Philosophy of Sport)* jedan je od najutjecajnijih klasika unutar discipline, u kojoj je predstavio poznati koncept 'sve-ili-ništa logike' sporta (*zero-sum logic*).

Sigmund Loland vodeći je autoritet na temu fair playa u

sportu i autor knjige *Fair Play u sportu: Sustav moralnih normi (Fair Play in Sport: A Moral Norm System)*. Loland je vrlo ekstenzivno objavljivao u području etike i filozofije sporta te je autor 8 knjiga, više od 70 članaka i 40 poglavlja u knjigama. Trenutačni je član Etičkog odbora Svjetske antidopinške agencije (WADA) i Odbora za istraživanje pri Centru za olimpijske studije MOO-a. Zajedno s Gunnarom Breivikom izgradio je jedan od najprepoznatljivijih centara filozofije sporta u Europi, na Sveučilištu u Oslu. Jim Parry je vodeći autoritet u filozofiji olimpizma i autor najvažnijih knjiga iz tog područja kao što su *The Olympic Games Explained* (2005, s V. Girginovom), *Olympic Ethics and Philosophy* (2012, s M. McNamee) i *Olympic Values and Ethics* (2012, sa S. Brownellom). Osnivač je Britanske olimpijske akademije te Britanskog društva za filozofiju sporta (BPSA). Posljednje dvije godine intenzivno se bavi nekim od najvažnijih problema u suvremenom sportu kao što su pitanja e-sporta i problemom kategori-

zacije u sportu.

Ovogodišnji popis regionalnih sudionika čine: Edin Branković iz Bosne i Hercegovine, Lev Kreft, Milan Hosta i Jernej Pisk iz Slovenije, Miloš Marković i Sandra Radenović iz Srbije, Morana Brkljačić, Bruno Čurko, Igor Eterović, Ivica Kelam, Andelo Maly, Ana Maskalan, Petra Korać, Matija Mato Škerbić i Ivana Zagorac iz Hrvatske. Popis nadopunjuje dvoje istaknutih međunarodnih gostiju - Sandra Meeuwssen sa Sveučilišta Erasmus u Rotterdamu (Nizozemska) i mladi brazilski znanstvenik Marcus Campos sa Sveučilišta Leuven u Belgiji.

Organizatori konferencije su Znanstveno istraživački odbor za bioetiku i sport Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku, Hrvatsko filozofsko društvo i Hrvatsko bioetičko društvo. Prvi dan konferencije održan je u prostoru Znanstvenog centra izvrsnosti za integrativnu bioetiku u Zagrebu, a drugi su dan sudionici nastavili rad u Multimedijalnoj dvorani palače Herzer Gradskog muzeja u Varaždinu.

BLAŽENIK KATOLIČKE CRKVE

Dr. Ivan Merz – student europskih sveučilišta

O životu, djelovanju i učenju Ivana Merza i njegovoj velikoj baštini, osim brojnih maturalnih, seminarskih i diplomskih radova, napisano je i obranjeno pet doktorskih disertacija

PIŠE: **DR. BOŽIDAR NAGY, SJ**

U prvoj polovici 20. stoljeća među mnogim zaslužnim intelektualcima za hrvatsku kulturu ističe se ime dr. Ivana Merza (1896. – 1928.). Ne samo jer je bio prvi vjernik-laik u povijesti hrvatskog naroda kojega je papa Ivan Pavao II. proglasio blaženikom Katoličke crkve 2003. g. u Banjoj Luci, nego i zbog njegova pozitivnog djelovanja na društvenom i kulturnom području u našem narodu. Osim što se posebno angažirao u odgoju hrvatske mladeži, dao je i važan doprinos u povezivanju hrvatske i francuske kulture.

Rođen je u Banjoj Luci 1896. gdje je završio gimnazijsko školovanje. Godine 1915. započine studij na Bečkom sveučilištu. Međutim, Prvi svjetski rat, koji je bio već u tijeku, prekida mu studij. Mobiliziran je u veljači 1916. te je nakon vojne obuke i oficirskog tečaja upućen na sjeverno talijansko bojište gdje ostaje do kraja rata. U siječnju 1919. Merz nastavlja

studij na Filozofskom fakultetu Bečkog sveučilišta (romaniстика i germanistika). Nakon dvije godine, u jesen 1920. nastavlja isti studij u Parizu na Sorboni. Nakon završenog studija, godine 1922. vraća se u domovinu. Zapošljava se kao profesor na Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu gdje predaje njemački i francuski jezik i književnost. Svoju doktorsku disertaciju o utjecaju liturgije na francuske pisce obranio je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 9. svibnja 1923. s odličnim uspjehom. Stota obljetnica rođenja Ivana Merza proslavljena je 1996. raznim znanstvenim i kulturnim manifestacijama u Zagrebu, Parizu i Rimu. Ovdje želimo posebno istaknuti objavljivanje njegove doktorske disertacije u izdanju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Postulature za beatifikaciju Ivana Merza. Disertacija je svečano predstavljena u Vijećnici Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 16. prosinca 1996., na sam dan 100.

obljetnice njegova rođenja. U ime prvog izdavača Filozofskog fakulteta disertaciju je predstavila prof. dr. Milka Jauk-Pinhak, prodekanica Filozofskog fakulteta. U svome izlaganju, među ostalim, dr. Jauk-Pinhak rekla je: "U svojoj disertaciji Merz se pokazuje kao književni istraživač koji finim, razrađenim i učenim analizama otkriva nove sastavnice u bogatoj francuskoj književnosti. Ta disertacija jest djelo Merza kao književnog povjesničara, znanstvenika i profesionalca, zaljubljenika u francusku kulturu i dubokog vjernika." U jesen iste godine 1923. Merz je položio i profesorski ispit na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Njegov rad, koji se i danas čuva u sveučilišnom Arhivu, pisan je njemačkim jezikom, a nosi naslov "Lessing i Francuzi". Kada je riječ o sveučilišnoj izobrazbi dr. Ivana Merza, treba spomenuti da se nakon položenog doktorata upisao na Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, na kojem se još i danas

Ivan Merz - student u Beču

čuva njegov nacional, a u Arhivu Postulature i njegov indeks s istoga fakulteta. U hrvatskoj javnosti dr. Merz je ostavio veliki trag, u prvom redu na području odgoja mladeži. Usporedo sa svojim profesionalnim dužnostima kao profesor, bio je aktivno uključen u vodstvu tadašnjega Hrvatskog orlovskog saveza, odgojne organizacije za mladež, kao tajnik i njezin glavni idejni vođa. To je veoma stručno prikazao i obradio u svojoj doktorskoj disertaciji dr. Saša Ceraj pod naslovom "Doprinos dr. Ivana Merza i Hrvatskoga or-

Predstavljanje doktorske disertacije Ivana Merza 16.XII.1996.

lovskog saveza hrvatskoj kulturi, posebice tjelesnoj kulturi". Svoju disertaciju dr. Ceraj obranio je na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 2013. godine. O životu, djelovanju i učenju Ivana Merza i njegovoj velikoj baštini, osim brojnih maturalnih, seminarskih i diplomskih radova, napisano je i obranjeno pet doktorskih disertacija. Tri su obranjene u Rimu na papinskim sveučilištima, a dvije u Zagrebu na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Godine 2011. započelo je objavljivanje Sabranih djela dr. Iva-

na Merza. Do sada je objavljeno šest svezaka, a ovih dana iz tiska izlazi sedmi i završni svezak čime je zaokruženo objavljivanje njegove pisane ostavština. Uvidom o njegovim pisanim opus dobije se konačna slika o intelektualnoj i duhovnoj veličini ovoga mladog intelektualca koji je sa samo 32 godine svoga života ostavio tako duboki intelektualni i duhovni pozitivan trag u hrvatskom narodu. Opširne informacije o dr. Ivanu Merzu, kao i njegova Sabrana djela (PDF format) mogu se naći na internetskoj adresi: www.ivanmerz.hr

NAJBOLJI STUDENTI PRAVNOG
FAKULTETA SVEUČILIŠTA U SPLITU

Pravo je neizostavan dio svakog aspekta naših života

Najbitnija je kvalitetna organizacija svoga vremena i onda se nađe prostora za sve aktivnosti i društveni život, objašnjava Petar

Piše: **MILA PULJIZ**

Andela Mia Jeličić i Petar Rašetina među najboljim su studentima Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Andela je studentica četvrte, a Petar pete godine te je ujedno i stipendist Grada Splita za izvrsnost. Tijekom ovih 5 godina studiranja, zaista mi nije bio problem uskladiti društveni život s fakultetskim obvezama. Uvijek sam balansirao između obveza pohađanja nastave, učenja, zabave i sporta. Smatram da je najbitnija kvalitetna organizacija svoga

vremena i onda se nađe prostora za sve aktivnosti i društveni život. Tijekom studiranja bio sam demonstrator na dvije različite katedre. Na drugoj godini fakulteta sam bio demonstrator na Katedri za teoriju prava i države dok sam zadnje tri godine demonstrator na Katedri za građansko pravo. Član sam Europske udruge studenata prava Split preko koje sam za vrijeme studiranja pohađao razne konferencije pravnog karaktera, kazao je Petar, koji je ujedno i zamjenik predsjednika Studentskog zbora Pravnog fakulteta, te se zalaže za rješavanje pitanja studentske pro-

blematike, kao i organiziranja studentskih aktivnosti. Uza sve navedeno, obnaša i funkciju tajnika Hrvatskog društva za sportsko pravo. Andela je u prethodne dvije akademske godine bila demonstratorica na predmetu "Teorija prava i države", a za sebe kaže da nema problema

pri usklađivanju fakultetskih obveza i društvenog života. -Za studij prava sam se odlučila zbog toga što je pravo neizostavan dio svakog aspekta naših života, bili mi toga svjesni ili ne, a po završetku studija nudi se širok spektar mogućnosti razvoja u raznim sferama društvenog i znanstve-

nog djelovanja. Zadovoljna sam svojim izborom, fakultet je ispunio moja očekivanja!”, naglasila je Andela. Važno je istaknuti kako su naši sugovornici i dobitnici Dekanove nagrade za izvrsnost. -Prilikom upisa označio sam sve pravne fakultete u državi, no na kraju sam se odlučio za

pravo. Andela i Petar bi svoj matični fakultet preporučili svim zainteresiranim maturantima. Osim teorijskog znanja, na svim godinama postoje i kolegiji na kojima profesori žele približiti teoriju i dočarati na primjerima iz prakse. -Pišemo ustavne tužbe, tužbe građanskog prava i imamo razna simulirana suđenja. Na 5. godini fakulteta dužni smo obaviti i pravnu praksu na jednoj od institucija hrvatskog pravosuđa, državnog odvjetništva ili državne uprave”, kazao je Petar, a Andela je istaknula i Pravnu kliniku u okviru koje studenti pružaju besplatnu pravnu pomoć, posebno ugroženim skupinama građanina. A što se tiče planova za budućnost, oboje se nadaju da će pronaći poslove koji odgovaraju njihovim afinitetima, ali, prije svega, i uspješno privesti kraju studiranje.

“Zadovoljna sam svojim izborom, fakultet je ispunio sva moja očekivanja!”, naglašava Andela

Pravni fakultet u Splitu zbog ljubavi prema rodnom gradu i činjenice da je Sveučilište u Splitu najbolje rangirano Sveučilište u Republici Hrvatskoj. Pri kraju svog fakultetskog obrazovanja sa sigurnošću mogu reći da je Pravni fakultet bio pravi izbor. To je fakultet koji bih zasigurno ponovno upisao jer zaista nudi širok spektar mogućnosti po završetku. Posebno bih istaknuo i profesore koji su zaista izvrsni i maksimalno se trude studentima prenijeti znanje”, podijelio je s nama svoje mišljenje Petar.

I Andela i Petar bi svoj matični fakultet preporučili svim zainteresiranim maturantima. Osim teorijskog znanja, na svim godinama postoje i kolegiji na kojima profesori žele približiti teoriju i dočarati na primjerima iz prakse. -Pišemo ustavne tužbe, tužbe građanskog prava i imamo razna simulirana suđenja. Na 5. godini fakulteta dužni smo obaviti i pravnu praksu na jednoj od institucija hrvatskog pravosuđa, državnog odvjetništva ili državne uprave”, kazao je Petar, a Andela je istaknula i Pravnu kliniku u okviru koje studenti pružaju besplatnu pravnu pomoć, posebno ugroženim skupinama građanina. A što se tiče planova za budućnost, oboje se nadaju da će pronaći poslove koji odgovaraju njihovim afinitetima, ali, prije svega, i uspješno privesti kraju studiranje.

NACIONALNI PROGRAM STIPENDIRANJA
L'OREAL-UNESCO 'ZA ŽENE U ZNANOSTI'

Natalia, Katarina, Ana i Marsela nove su stipendistice

Znanstvenice su za svoju izvrsnost nagrađene pojedinačnom stipendijom u iznosu od 5000 eura u kunsjoj protuvrijednosti

Piše: **BRANKO NAĐ**

Ovogodišnje stipendistice Nacionalnog programa stipendiranja L'Oréal-UNESCO "Za žene u znanosti" su Natalia Ivanjko (Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Katarina Mužina (Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu), Ana Novačić (Prehrambeno-biotehnoški fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i Marsela Polić (Fakultet elektrotehnike i računarstva Sveučilišta u Zagrebu). Znanstvenice su za svoju znanstvenu izvrsnost nagrađene pojedinačnom stipendijom u iznosu od 5000 eura u kunsjoj protuvrijednosti, a odabralo ih je

Izbornom povjerenstvu predvodno akademikom Zvonkom Kusićem i cijenjenim članovima Hrvatske akademske zajednice: akademkinjom Vidom Demarin, akademikom Krešimirom Nemecom, akademikom Vladimirom Paarom, prof. dr. sc. Helenom Jasnom Mencer, prof. dr. sc. Đurđicom Ugarković, prof. dr. sc. Ivanom Vickovićem, dr. sc. Katicom Biljaković, prof. dr. sc. Maricom Ivanković, prof. dr. sc. Leandrom Vranješ Markić i izv. prof. dr. sc. Zrinkom Ljubešić, koja je i sama bila dobitnica ove prestižne stipendije. - Program predstavlja vrijedno priznanje mladim hrvatskim znanstvenicama za njihova dosadašnja postignuća, kao i poticaj procvatu znanosti

u našoj zemlji. Veliki ugled koji ovaj program uživa i u međunarodnoj akademskoj zajednici predstavlja priliku da se naše znanstvenice i njihovi uspjesi promoviraju na svjetskoj razini te da popularizacija znanosti u hrvatskome društvu bude temelj otkrićima, postignućima i znanstvenom radu koji će unaprijediti sva područja ljudskog djelovanja - istaknuo je akademik Zvonko Kusić, predsjednik Izbornog povjerenstva Programa. Akademik je naglasio da je Povjerenstvo imalo težak zadatak odabira samo četiri najbolje stipendistice od čak 74 pristigle prijave. - Ova stipendija za mene predstavlja veliku afirmaciju za moj rad i trud, ali me i potiče da bu-

dem još bolja u svojim istraživanjima - poručila je ovogodišnja stipendistica Natalia Ivanjko, magistra inženjerka molekularne biotehnologije s Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Nacionalni program stipendiranja "Za žene u znanosti" provodi se već 16. godinu zaredom u organizaciji L'Oréala Adria i Hrvatskog povjerenstva za UNESCO pri Ministarstvu kulture i medija, a dosad su nagrađene ukupno 62 hrvatske znanstvenice u završnoj fazi izrade doktorske disertacije. Program predstavlja veliki doprinos hrvatskoj akademskoj zajednici te pridonosi poboljšanju položaja žena u znanstvenim zanimanjima.

Rut Carek, Katarina Mužina, Marsela Polić, Ana Novačić, Natalia Ivanjko, Irena Šarić Dombaj

VELIKA SVEČANOST NA SPLITSKOM SVEUČILIŠTU

Dodijeljenje nagrade za znanost Sveučilišta u Splitu

Baviti se znanosti i objavljivati radove u svjetskim časopisima iz pozicije Splita velika je stvar i upravo je to naša snaga. Drugima pokazujemo smjer kojim treba ići jer za stvaranje vrhunske znanosti nije potrebno živjeti u svjetskoj metropoli, važna je kvaliteta rada koja je upravo u našem gradu na zavidnoj razini", kazao je rektor Dragan Ljutić

Pise: **MILA PULJIZ**

Svečana dodjela nagrada za znanost Sveučilišta u Splitu za 2021. godinu održana je 24. ožujka u vijećnici Senata Sveučilišta u Splitu "Don Frane Bulić". Svečanosti su nazočili rektor Sveučilišta u Splitu prof. Dragan Ljutić, prorektori, Tomislav Đonlić, pročelnik Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, tehničku kulturu i sport Splitsko-dalmatinske županije, izaslanik splitsko-dalmatinskog župana Blaženka Bobana, Marina Protić, pročelnica Ureda Grada Splita, izaslanica gradonačelnika Splita Ivice Puljka, članovi akademske zajednice te ostali uvaženi gosti. Nagrada se dodjeljuje najproduktivnijim znanstvenicima čiji je rad značajno pridonio prepoznatljivosti našeg Sveučilišta u znanstvenoj izvrsnosti. Sukladno znanstvenoj produktivnosti u 2020. godini znanstvenika trenutno zaposlenih na Sveučilištu u Splitu, Sveučilišna knjižnica napravila je rang liste sa znanstvenim radovima indeksiranim u Web of Science Core Collection i Scopus bazu podataka prema znanstvenim područjima kao temelj za dodjelu Nagrade za znanost za 2021. godinu. Uzimani su u obzir radovi s afilijacijom Sveučilišta u Splitu. Prošlogodišnji dobitnici, bez obzira na postignute rezultate u 2020. godini, nisu mogli sudjelovati u istoj kategoriji/području.

"Baviti se znanosti i objavljivati radove u svjetskim časopisima iz pozicije Splita velika je stvar i upravo je to naša snaga. Drugima pokazujemo smjer kojim treba ići jer za stvaranje vrhunske znanosti nije potrebno živjeti u svjetskoj metropoli, važna je kvaliteta rada koja je upravo u našem gradu na zavidnoj razini", kazao je rektor Ljutić. Rektor je zahvalio svim laureatima, kazavši kako su upravo oni zaslužni što se svijetom prenosi dobar glas Sveučilišta u Splitu, doprinose dobrim pozicijama na znanstvenim ljestvicama, ali i osjećaju zajedništva s obzirom na to da u svom nastavnom radu studentima prenose ljubav prema znanosti.

U ime nagrađenih zahvalio je prof. Matko Erceg s Kemijsko-tehnološkog fakulteta. "Izniman je ovo i važan dan za nas koji primamo nagradu za znanstveni rad od svog Sveučilišta. Svima nam ova nagrada izuzetno puno znači. Kroz naše karijere će ne-

sumnjivo biti još nagrada ili ih je već bilo, ali dobiti nagradu od svog Sveučilišta, svojih kolega, ipak je nešto posebno", zaključio je i zahvalio Sveučilištu u Splitu na svemu što čini na poboljšanju znanstvenoistraživačke strukture, financiranju naših projekata, integraciji sastavnica i djelatnika, odnosno na stvaranju pozitivnog okruženja za razvoj znanstvene djelatnosti.

1. BIOMEDICINA I ZDRAVSTVO

IZV. PROF. NATALIJA FILIPOVIĆ, Medicinski fakultet

Diplomirala je i doktorirala na Veterinarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje je i radila kao znanstveni novak. Od 2011. godine zaposlena je na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, u Zavodu za anatomiju, histologiju i embriologiju. Znanstveni interes prof. Fi-

Natalija Filipović

Vida Šimat

Ilja Doršner

lipović uključuje istraživanja mikrovaskularnih i makrovaskularnih komplikacija šećerne bolesti, posebice dijabetičke nefropatije te fiziologije i patologije bubrega. Također dio istraživanja usmjeren je na izražaj gena tijekom embrionalnog i fetalnog razvoja, s posebnim naglaskom na normalni razvoj i prirodne anomalije bubrega i mokraćnog sustava. Do sada je objavila više od devedeset znanstvenih radova. Recenzentica je za više od dvadeset međunarodnih znanstvenih časopisa. Sudjelovala je u izvedbi pet znanstvenoistraživačkih i dva tehnologijska projekta.

IZV. PROF. JOŠKO BOŽIĆ, Medicinski fakultet

Na Medicinskom fakultetu u Splitu je diplomirao i doktorirao. Trenutno je zaposlen na radnom mjestu izvanrednog profesora na Katedri za patofiziologiju Medicinskog

Joško Božić

Darko Hren

Dragan Poljak

fakulteta u Splitu. Voditelj je istraživačke skupine koja istražuje kardiometaboličke promjene u različitim poremećajima i bolestima, čija su istraživanja usmjerena na razumijevanje uloge čimbenika rizika i mehanizama koji su u osnovi razvoja i prognoze kardiometaboličkih bolesti s nadom da upravo ta istraživanja mogu pridonijeti rasvjetljavanju uloge novih biomarkera za dijagnozu, prognozu i liječenje kardiometaboličkih bolesti. Bio je mentor na više od 40 diplomskih radova te četiri obranjene doktorske disertacije. Autor je preko 90 znanstvenih radova koji su objavljeni u međunarodnim indeksiranim časopisima. Sudjelovao je kao autor na više od 50 domaćih i međunarodnih kongresa. Nadalje, sudjelovao je i kao istraživač na nekoliko uspješnih znanstvenih projekata koji su financirani sredstvima HRZZ-a.

Tina Poklepović Peričić

Ivica Blažević

Matko Erceg

DOC. TINA POKLEPOVIĆ PERIČIĆ, Medicinski fakultet

Diplomirala je na Stomatološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. 2011. godine postaje naslovni asistent na Katedri za istraživanja u biomedicini i zdravstvu Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Završila je doktorski studij TRIBE na Medicinskom fakultetu u Splitu te na Medicinskom fakultetu u Splitu obranila doktorsku disertaciju temeljenu na Cochraneovim sustavnim pregledima. Od 2017. godine je zaposlena na Medicinskom fakultetu u Splitu na mjestu poslijedoktoranda na Studiju dentalne medicine, a u srpnju 2020. godine izabrana je u zvanje docenta na Studiju dentalne medicine Medicinskoga fakulteta Sveučilišta u Splitu. Koautorica je znanstvenih radova iz područja medicine utemeljene na dokazima, dentalne medicine i znanstvene metodologije. Recenzentica je za nekoliko znanstvenih časopisa te članica uređivačkog odbora časopisa BMC Medical Research Methodology i Frontiers in Medicine, te klinička savjetnica Cochraneovih kliničkih odgovora. Voditeljica je međunarodnog Erasmus + projekta Evidence Implementation in Clinical Practice u RH, kao i Informed Health Choices projekta u RH.

2. BIOTEHNIČKE ZNANOSTI

IZV. PROF. VIDA ŠIMAT, Odjel za studije mora

Doktorirala je na Sveučilištu u Zagrebu 2010. godine na Prehrambeno-biotehničkom fakultetu u području biotehničkih znanosti. Zbog doprinosa koji su rezultati doktorskog rada imali u praktičnoj primjeni 2010. dodijeljena joj je potpora Biotehničke zaklade. Područja rada uključuju kvalitetu i sigurnost hrane, primjenu biološki aktivnih spojeva u prehrambenoj tehnologiji te valorizaciju nusproizvoda agro-prehrambenog sektora. Trenutno vodi istraživačku grupu na H2020 PRIMA projektu Bio-protective cultures and bioactive extracts as sustainable combined strategies to improve the shelf-life of perishable Mediterranean food "BioPro-MedFood" Od posebnog interesa su istraživanja kemijskih profila algi iz Jadrana, njihova ekstrakcija i karakterizacije te screening za novim spojevima koji se mogu koristiti u razvoju novih i

poboljšanju tradicionalnih proizvoda te mikroalge iz Jadrana kao izvor čiste energije (biovodika) i bioaktivnih spojeva. Pridružena je znanstvena članica Centru izvrsnosti STIM.

3. INTERDISCIPLINARNO PODRUČJE

IZV. PROF. DARKO HREN, Filozofski fakultet

Završio je studij psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, gdje je i doktorirao 2008. godine. Od 2002. do 2009. godine radio je kao jedan od urednika najuglednijeg hrvatskog znanstvenog časopisa Croatian Medical Journal. Kao glavni znanstvenik za Sveučilište u Splitu, sudjelovao je u vođenju H2020 MSCA Innovative Training Networks projekta usmjerenog na istraživanje procesa znanstvenih istraživanja u području biomedicine, a tijekom četiri godine njegova izvođenja petnaestero kandidata je izradilo i obranilo dvostruke doktore. Dvije od kandidatkinja su radile pod mentorskim vodstvom izv. prof. Hrena te su obranile svoje doktorate u okviru poslijediplomskog programa TRIBE, Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu te poslijediplomskog programa Epidemiology and Medical Sciences Sveučilišta u Parizu. To su ujedno bili i prvi dvojni doktorati na Sveučilištu u Splitu. Prof. Hren je kao komentor sudjelovao u izvedbi još dviju doktorskih disertacija povezanih s područjem meta-znanosti, a ujedno je i europski licencirani psihoterapeut.

4. PRIRODNE ZNANOSTI

IZV. PROF. IVICA BLAŽEVIĆ, Kemijsko-tehnološki fakultet

Doktorirao je 2009. na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Zagrebu, područje je prirodnih znanosti, polje kemija, grana organska kemija. Zaposlen je kao izvanredni profesor u Zavodu za organsku kemiju Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu. Bavi se istraživanjem kemije prirodnih organskih spojeva koristeći plinsku i tekućinsku kromatografiju te spektroskopske metode. Jedan je od vodećih svjetskih stručnjaka u području istraživanja glukozinolata (prirodnih S-glukoizida) te uspješno surađuje na navedenoj tematici sa znanstvenicima u Francuskoj, Italiji, Danskoj, Poljskoj i Kanadi. Devet WoS CC radova objavljenih u 2020. godi-

Frano Barbir

Damir Sekulić

Dario Miočević

Barbara Gilić

Josip Bašić

ni, među kojima je i pregledni rad u prestižnom časopisu *Phytochemistry*, dio su rezultata istraživačkog projekta Hrvatske zaklade za znanost “Biljke kao izvor bioaktivnih sumporovih spojeva te njihova sposobnost hiperakumulacije metala”, koji je vodio od 2017. do 2021. godine. Koautor je 2 znanstvene knjige te 52 znanstvena rada.

PROF. ILJA DORŠNER, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Završio je preddiplomski studij iz teorijske fizike 1997. godine na Prirodno-matematičkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. Doktorski studij iz fizike elementarnih čestica uspješno je okončao 2003. godine na University of Delaware u Sjedinjenim Američkim Državama. Proveo je šest godina kao istraživač u oblasti fizike visokih energija na tri centra za teorijsku fiziku — The Abdus Salam International Centre for Theoretical Physics, Institut Jožef Stefan i Pennsylvania State University — a od 2009. godine do 2014. godine predavao je teorijsku fiziku na PMF-u u Sarajevu. Od 2014. godine radi na Katedri za fiziku Fakulteta elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu. Dobitnik je državne nagrade za znanost Republike Hrvatske za 2016. godinu.

5. TEHNIČKE ZNANOSTI

PROF. DRAGAN POLJAK, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Dragan Poljak branio je doktorsku disertaciju na FESB-

u, Sveučilište u Splitu 1996. Danas je redoviti profesor u trajnom zvanju na Zavodu za elektroniku i računarstvo, FESB. Njegove istraživačke aktivnosti obuhvaćaju brojna područja računalnog elektromagnetizma. Objavio je više od 160 radova u časopisima i 250 radova u zbornicima međunarodnih skupova. Autor je više knjiga, od toga dvije u izdanju John Wiley and Sons te jednu u izdanju Elseviera. Član je udruženja IEEE, član je uredništava više međunarodnih časopisa. Radio je na većem broju nacionalnih i internacionalnih projekata. Od 2014. Sudjeluje na međunarodnom projektu ITER Physics a od 2021. na projektu DONES pri EUROfusion. Također je istraživač na projektu znanstvenog centra izvrsnosti DATA-CROSS. Za svoj znanstveni rad primio je brojne nagrade, među kojima: državnu nagradu za znanost (2004.), nagradu hrvatskog ogranka IEEE (2016.), Technical Achievement Award of the IEEE EMC Society (2019.) i George Green Medal from University of Mississippi (2021.).

PROF. MATKO ERCEG, Kemijsko-tehnološki fakultet

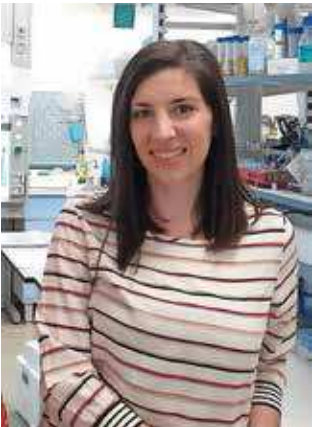
Zaposlen je u Zavodu za organsku tehnologiju Kemijsko-tehnološkog fakulteta u Splitu od 2001. godine, gdje je i doktorirao 2007. Znanstvenoistraživački rad primarno obuhvaća pripremu i karakterizaciju konvencionalnih i biorazgradljivih polimernih materijala (mješa-

Lovre Krstulović Opara

Maja Ljubetić

Mija Marinković

vina, kompozita i nanokompozita) te kinetičku analizu njihove toplinske razgradnje. Predsjednik je Sekcije za toplinsku analizu i kalorimetriju pri Hrvatskom društvu kemijskih inženjera i tehnologa i aktivan u organizaciji znanstvenih i stručnih konferencija. Dobitnik je nagrade “Outstanding Young TA & C Researcher on Central & Eastern Europe” za 2017. godinu.

PROF. EMERITUS. FRANO BARBIR, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Professor emeritus i jedan od vodećih svjetskih stručnjaka za vodikove energetske tehnologije, posebice za gorivne članke. Diplomirao je strojarstvo i magistrirao na području ekološkog inženjerstva Sveučilištu u Zagrebu, a doktorirao na području strojarstva na Sveučilištu u Miamiu. Od 1989. aktivno je uključen u istraživanja i razvoj gorivnih članaka, radeći u SAD-u u tvrtkama i na mnogim sveučilištima. Obnašao je funkciju pomoćnika direktora UNIDO-vog Međunarodnog centra za vodikove energetske tehnologije u Istanbulu. Jedan je od prvih hrvatskih znanstvenika koji se na otvoreni poziv Ministarstva znanosti i obrazovanja “priljev mozgova” vratio i nastavio znanstvenoistraživačku karijeru u Hrvatskoj. Na FESB-u je osnovao laboratorij za nove energetske tehnologije i istraživačku grupu koja uspješno sudjeluje u europskim projektima. Autor je ili

koautor više od 300 radova o vodik i gorivnim člancima koji su objavljeni u znanstvenim i stručnim časopisima, knjigama, enciklopedijama i zbornicima radova, a koji su citirani više od 4700 puta, što ga čini jednim od najcitiranijih hrvatskih znanstvenika u tehničkim znanostima. Autor je knjige *PEM Fuel Cells: Theory and Practice*, izdane od Elsevier/Academic Press koja je prevedena na kineski, korejski i farski jezik i koja se kao udžbenik koristi na sveučilištima širom svijeta. Predsjednik je Hrvatske udruge za vodik, potpredsjednik Međunarodnog udruženja za vodikovu energiju te predstavnik Republike Hrvatske u savjetodavno-nadzornom tijelu Partnerstva za čisti vodik. Dobitnik je Državne nagrade za znanost za 2012. godinu i Državne nagrade za znanost za životno djelo (2021.) te dobitnik Nagrade “Hrvoje Požar” za izuzetan doprinos energetici u Hrvatskoj (2016). Član je Hrvatske akademije tehničkih znanosti.

PROF. LOVRE KRSTULOVIĆ-OPARA, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Lovre Krstulović-Opara rođen je 1967. godine u Splitu, gdje je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je i magistrirao na Fakultetu za strojarstvo Sveučilišta Zagrebu, gdje je nakon diplome bio zaposlen kao asistent. Odlazi na TU Darmstadt te Leibniz Universität Hannover na kojemu 2000. godine doktorira. Od 2001. godine zaposlen je na FESB-u u Splitu, gdje se dalje bira u znanstvenonastavna zvanja sve do zvanja redovitog profesora u trajnom zvanju 2015. godine. Do dolaska u Split bavi se numeričkom mehanikom, a dalje eksperimentalnom mehanikom. Ovlašten je u nizu metoda kontrole bez razaranja, sudski je vještak, ovlašten teragrafist te energetski certifikator. Trenutno je predsjednik Hrvatskog društva za infracrvenu termografiju te predsjednik STEM radne skupne pri Hrvatskom inženjerskom savezu. Bivši je predsjednik Društva inženjera strojarstva Split te Hrvatskog društva za mehaniku.

6. DRUŠTVENE ZNANOSTI

PROF. DAMIR SEKULIĆ, Kineziološki fakultet

Glavni istraživač/voditelj znanstvenog projekta HRZZ “Predplanirana i reaktivna agilnost; razvoj i validacija specifičnih metoda mjerenja” i voditelj triju projekata “Razvoj karijere mladih istraživača”. Vodio je projekte MZORH te kolaborativni projekt u sklopu Sea-EU alijanse. Mentor je na deset doktorskih disertacija u zemlji i inozemstvu. Gostujući profesor na Sveučilištima u Hrvatskoj, Sloveniji, Srbiji, BiH, Švedskoj i Islandu. Objavio je više od 150 radova citiranih u Web of Science Core Collection (WoSCC), uz više od 2000 citata. U sklopu stručne trenerske karijere dobitnik je četiriju nagrada Vlade RH za vrhunska sportska postignuća. Dobitnik je Državne nagrade za znanost RH 2017. u području društvenih znanosti.

IZV. PROF. DARIO MIOČEVIĆ, Ekonomski fakultet

Objavio je 30 radova u časopisima koji su indeksirani unutar Web of Sciencea, jedan udžbenik, 7 poglavlja u knjigama te je sudjelovao s referatima i izlaganjima na velikom broju domaćih i međunarodnih konferencija i skupova iz područja marketinga, poslovnog upravljanja i međunarodnog poslovanja. U svom znanstvenoistraživačkom radu značajno doprinosi dvjema užitim područjima interesa, a to su marketing poslovnih tržišta i međunarodni marketing. Pripada uskoj grupi istraživača na globalnoj razini koja se bavi proučavanjem adaptacije, akulturacije, potrošačkog ponašanja migrantskih skupina. Njegov recentni projekt pokušava razjasniti specifičnosti adaptacije te potrošačkog odlučivanja digitalnih nomada. Dobitnik je brojnih nagrada i priznanja. U 2020. godini, bio je jedan od laureata kojemu je dodijeljena Plaketa za izuzetan doprinos razvoju Sveučilišta u Splitu kroz istaknuti rad na znanstvenom i stručnom polju. U 2021. godini mu je dodijeljena fakultetska, sveučilišna i državna nagrada za znanost, a njegov rad je proglašen drugim najboljim u časopisu *Industrial Marketing Management*.

PROF. MAJA LJUBETIĆ, Filozofski fakultet

Završila je studij predškolskog odgoja u Splitu, diplomirala pedagogiju u Zadru, magistrirala na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu u Zagrebu, doktorirala na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. U znanstvenonastavnom zvanju redovite profesorice zaposlena je na Filozofskom fakultetu u Splitu, Odsjek za pedagogiju. Certificirani je realitetni terapeut i učitelj teorije izbora. Predmet njenog znanstvenog interesa je područje obiteljske pedagogije i roditeljstva te ranoga i predškolskog odgoja. Autorica je ili koautorica 10 knjiga, jednog sveučilišnog udžbenika i sveučilišnog priručnika, 4 ostala priručnika, 89 znanstvenih radova, 13 poglavlja u knjigama te 40 stručnih radova. Bila je mentorica na tri obranjene doktorske disertacije. Dobitnica je nagrade Filozofskog fakulteta u Splitu za izvrsnost u nastavnom radu i ostalim oblicima rada sa studentima u ak. god. 2019./20.

7. KATEGORIJA MLADI ZNANSTVENICI

BARBARA GILIĆ, MAG. CIN., Kineziološki fakultet

Barbara Gilić je magistra kineziologije, a zaposlena je kao znanstveni novak na Kineziološkom fakultetu u Splitu. Također, doktorandica je na Kineziološkom fakultetu u Zagrebu. Tijekom studija je bila dobitnica dekanove i rektorove nagrade za izvrsnost Sveučilišta u Splitu te je bila dobitnica stipendije Sveučilišta u Splitu. Znanstvenu karijeru je započela na projektu Hrvatske zaklade za znanost “Predplanirana i reaktivna agilnost; razvoj i validacija specifičnih metoda

mjerenja, utvrđivanje faktora utjecaja i učinkovitost transformacijskih postupaka”, a bavi se problematikom tjelesne aktivnosti, fitnesa i tjelesne pismenosti adolescenata. Proučava utjecaj pandemije bolesti COVID-19 na tjelesnu aktivnost i životne navike adolescenata, u svrhu sprječavanja daljnjeg pada aktivnosti ove ranjive populacije i poboljšanja njihova sveukupnog zdravlja. Dobitnica je FIEP nagrade za mlade znanstvenike za 2019./20. godinu te Državne nagrade za znanost za znanstvene novake u području društvenih znanosti za znanstvenu produkciju u 2020. godini.

DR. SC. JOSIP BAŠIĆ, Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje

Josip Bašić je završio preddiplomski studij brodogradnje 2010. godine na FESB-u te je nastavio studirati na diplomskom studiju brodogradnje na FSB-u. Stjecanjem magistarske diplome 2012. godine, zaposlio se kao razvojni inženjer računalne dinamike fluida u tvrtki AVL. Na jesen 2014. vratio se u rodni Split, kako bi započeo akademsku karijeru na FESB-u. Njegovo istraživanje usredotočeno je na dinamiku fluida s ciljem kontinuiranog poboljšanja postojećih numeričkih metoda te uvođenja novih pristupa. Zahvaljujući konstantnoj komunikaciji s industrijom, rezultati njegova istraživanja primjenjuju se na razna inženjerska rješenja u brodogradnji, automobilskoj i zrakoplovnoj industriji. Dobitnik je dekanove nagrade na preddiplomskom studiju, državnih i privatnih stipendija, te dvije nagrade izvrsnosti na poslijediplomskom studiju. Trenutno predaje na stručnom, preddiplomskom i diplomskom studiju brodogradnje te studiju vojnog pomorstva Sveučilišta u Splitu.

DR. SC. MIJA MARINKOVIĆ, Medicinski fakultet

Dr. sc. Mija Marinković radi kao poslijedoktorand na istraživačkom projektu prof. dr. sc. Ivane Novak Nakir *Regulacija mitofagije posredovane receptorom u stanicama eritroidne loze, MitoReg*. Magistrirala je Molekularnu biologiju 2013. godine na PMF-u u Zagrebu, a doktorsku disertaciju *Regulacija aktivnosti receptora autofagije proteina NIX u selektivnom uklanjanju mitohondrija* obranila je u lipnju 2020. godine u sklopu poslijediplomskog studija Biologija novotvorina na Medicinskom fakultetu u Splitu. Objavila je 4 znanstvena rada u časopisima visokog faktora odjeka. Kroz usavršavanje sudjelovala je na brojnim međunarodnim konferencijama i radionicama iz područja autofagije i tumorske biologije i bila nagrađena s nekoliko nagrada i stipendija organizatora. U istraživanju dr. sc. Mija Marinković proučava mehanizam kojim stanice uklanjaju štetne ili nepotrebne organele, autofagiju, s posebnim naglasakom na mitohondrije te tako nastoji objasniti na koji su način regulirani receptori mitofagije i koji je njihov utjecaj na zdravlje stanica i organizma.

VRIJEDNA ULOGA ZAKLADE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Financijska sigurnost u nesigurnim vremenima

Svrha Zaklade je dodjela stipendija redovitim studentima Sveučilišta u Zagrebu lošijeg imovinskog stanja, odnosno bez roditeljske potpore kao i stipendiranje studenata iz inozemstva podrijetlom iz Hrvatske koji dolaze na Sveučilište u Zagrebu radi učenja hrvatskog jezika

PIŠE
PROF. HANA HORAK

”Prostor zaklada, ako je neovisan o državi i nekim drugim interesima, prostor je inovativnosti i kreativnosti, prostor novih održivih promjena u društvu odnosno katalizator novih razvojnih programa.” (prof. dr. sc. Gojko Bežovan).

ULOGA ZAKLADE

Kada građani ili poslovni subjekti namjenjuju dio svoje imovine općem dobru, na primjer, radi pomaganja nadarenoj djeci ili poticanja znanstvenih istraživanja, tada je za tu djelatnost najprikladniji organizacijski oblik zaklade kao posebne pravne osobe. U tom slučaju, imovina postaje artificialnim pravnim subjektom, pravnom osobom, čije postojanje nije ovisno o životu odnosno postojanju osnivača, već od djelotvornog gospodarenja imovinom i ugledom kojega stiče podupirući javno korisne programe.

Zaklada nema članova niti vlasnika. Prema Zakonu o zakladama (“Narodne novine” broj 106/18 i 98/19), Zaklada je “imovina namijenjena da sama, odnosno prihodima što ih stječe, trajno služi ostvarivanju neke općekorisne ili dobrotvorne svrhe.” Svrhu zaklade određuje zakladnik odnosno osnivač zaklade i ona se ostvaruje prihodima od imovine. Prema područjima djelovanja u Hrvatskoj su najbrojnije stipendijske zaklade, zatim zaklade u području socijalne skrbi, zdravstva i kulture.

STIPENDIRANJE STUDENATA

Zaklada Sveučilišta u Zagrebu osnovana je odlukom Senata Sveučilišta 11. svibnja 2010. godine, te je stekla prav-

nu osobnost rješenjem Ministarstva uprave 14. travnja 2011. Zaklada ima Statut (stupio na snagu 30. lipnja 2011.) i zakladna tijela: upravitelja Zaklade i Upravni odbor koji ima pet članova.

Osnivač Zaklade je Sveučilište u Zagrebu. Sveučilište je u postupku osnivanja Zaklade uplatilo osnivački ulog u iznosu od 100.000,00 kuna.

Svrha Zaklade je dodjela stipendija redovitim studentima Sveučilišta u Zagrebu lošijeg imovinskog stanja, odnosno bez roditeljske potpore kao i stipendiranje studenata iz inozemstva podrijetlom iz Hrvatske koji dolaze na Sveučilište u Zagrebu radi učenja hrvatskog jezika.

Imovinu Zaklade najvećim dijelom čine donacije (uplate novčanih sredstava) Hrvatskog centra u Johannesburgu, Južnoafrička Republika, a za njihovo prikupljanje zaslužan je gospodin Tvrtko Andrija Mursalo (1930.-2016.), diplomat i gospodarstvenik, prvi hrvatski veleposlanik u Južnoafričkoj Republici (1995.-1999.). Gospodin Mursalo bio je i član Upravnog odbora Zaklade Sveučilišta u prvom sazivu, uz prof. dr. sc. Helenu Mencer, prof. dr. sc. Kseniju Turković, prof. dr. sc. Gojka Bežovana i predstavnika studenata Sveučilišta, Danka Relića. Također jedan dio sredstava oporučno je ostavio pokojni g. Josip Šepčić.

Od 12. studenoga 2018. djeluje Upravni odbor u sastavu prof. dr. sc. Hana Horak, predsjednica, prof. dr. sc. Ivana Čuković Bagić, prof. dr. sc. Zvonimir Gužović, prof. dr. sc. Petar Miladin i Nediljko Jerković, student, članovi. Anja Macan, studentica Sveučilišta, je naknadno, odlukom Zakladnika imenovana članom Upravnog odbora (umjesto Nediljka Jerkovića koji je razriješen jer je

diplomirao). Upravni odbor za upravitelja Zaklade u drugom mandatu imenovao je Rektora, prof. dr. sc. Damira Rektora.

Tijekom 2019. godine donesena je Statutarna odluka o izmjenama i dopunama Statuta Zaklade, kojom je Statut Zaklade usklađen s novim Zakonom o zakladama, te Pravilnik o dodjeli stipendija Zaklade Sveučilišta u Zagrebu.

U posljednje dvije godine Upravni odbor Zaklade raspisao je natječaj za dodjelu studentskih stipendija i to za ak. god. 2019./2020. i ak. god. 2020./2021. i dodijelio ukupno 9 stipendija u pojedinačnom iznosu od 10.000,00 kuna.

U tijeku je natječaj za dodjelu stipendija Zaklade za ak. god. 2021./2022. objavljen na mrežnim stranicama Zaklade i Sveučilišta. Natječaj je otvoren do 20. travnja 2022. i do tada se studenti mogu prijaviti putem mrežne aplikacije.

SMJERNICE RAZVOJA

Snage Zaklade mogu se sažeto izraziti u kontekstu ugleda Sveučilišta i naših sastavnica, gospodarskih i društvenih kontakata kao i kapitala koji čine naši profesori, nastavnici i drugi pojedinci. Osim toga, Zaklada i njezino djelovanje su kompatibilni s vrijednostima poticanja akademske izvrsnosti i jednakosti prilika za sve studente/studentice.

Sve navedeno može (i trebalo bi) predstavljati temelj za strateško povezivanje Zaklade sa studentskim organizacijama, odnosno udrugama, bez obzira radi li se o sadašnjim ili bivšim studentima (alumnima) kao i sa udrugama koje okupljaju naše državljane u inozemstvu.

Mislim da tijekom vremena trebamo napraviti novi iskorak u razvoju naše Zaklade.

Očekujem da ćemo u budućnosti prikupiti dodatna sredstva za njezin rad i na taj način povećati broj stipendija, a uz dodatni angažman proširiti svrhu Zaklade uvođenjem novih programa za mlade u svrhu unaprjeđivanja kvalitete života studenata i studentica, povećanja konkurentnosti na tržištu rada i zapošljavanja nakon završetka studija, poticanja znanstveno-istraživačkog i stručnog rada studenata Sveučilišta i sl. Naravno, uz potrebne izmjene Statuta imajući na umu da djelovanje Zaklade jest određeno njenim temeljnim aktom. U tom smislu u narednom periodu usmjeriti ćemo djelovanje i prema studentima iz Ukrajine koji već postaju studenti naših sastavnica.

U kontekstu privlačenja donatora treba napomenuti da *fundraising* (prikupljanje sredstava), zasnovan na prepoznavanju učenja i Sveučilišta kao nositelja znanstvenog i nastavnog rada u društvu, nije garancija uspostavljanja održivih i dugoročnih odnosa s donatorima. Potrebno je, naime, da potencijalni donatori prepoznaju i vlastiti interes u suradnji sa Zakladom, a to je moguće ako akademsku zajednicu dožive kao aktivnog partnera u “izgradnji” kadrova (ljudskih potencijala) za zadovoljavanje svojih dugoročnih potreba za zapošljavanjem.

Zaklada bi mogla poslužiti kao točka kontakta za sve tvrtke zainteresirane za stipendiranje posebnih profila budućih stručnjaka i sastavnica koje obrazuju takve stručnjake.

Stoga, za uspješno djelovanje Zaklade bitno je obratiti pozornost i na odnose s javnošću, informirati akademsku zajednicu i studente, kontaktirati s medijima, potencijalnim donatorima, ministarstvima i lokalnom zajednicom.

Frančeska Luburić, Pravni fakultet

Dolazim iz Ljubuškog iz Bosne i Hercegovine. Studiram pravo na Pravnom fakultetu u Zagrebu, a odlučila sam se na taj studij jer sam se i kroz srednju školu nekako najbolje pronalazila upravo u društveno-humanističkim predmetima. Završila sam opću gimnaziju, a tijekom školovanja dobro mi je išla sociologija pa sam mislila da ću u konačnici ili nju krenuti studirati ili pravo.

Bila sam presretna kada sam dobila stipendiju. Ali iskreno, moram Vam reći da sam uopće i završila da sam je prijavila. Otkrila sam vijest o dobitnicima preko jedne moje kolegice koja je također dobila. Dakle, ona mi je to javila. Bila sam sretna jer se tada nisam prijavljivala za državnu stipendiju zbog problema s mjestom prebivališta i slično. Stipendija mi je puno pomogla i olakšala cijelu situaciju. Prošle godine sam ponešto i radila studentske poslove, a kako sam već rekla, nisam tada prijavljivala državnu stipendiju. A imam još brata i sestru, pa je čitavoj obitelji to došlo kao jedna velika olakšica. Studiram pravo i povremeno radim, ali sve u svemu stipendija mi je puno pomogla i olakšala život, kako meni tako i mojim.

Leona Turković, Fakultet hrvatskih studija

Iz Ogulina sam. U srednjoj smo školi imali psihologiju pa sam se tada za nju nekako i najviše zainteresirala. Kasnije sam još malo istraživala o njoj i tako naposljetku odlučila upisati psihologiju na Fakultetu hrvatskih studija, gdje sam završna godina diplomskog studija.

Naravno da sam bila sretna kada sam dobila stipendiju jer takva financijska pomoć itekako dobro dođe. Osobito u situaciji kad dolazite iz veće obitelji, sa sedmero djece, tako da mogu reći kako je bilo kakva financijska pomoć doista vrijedna, a posebice ovakva. Ova su mi sredstva pomogla da se mogu nastaviti samostalno financirati i uzdržavati tijekom studija. Prije sam znala raditi i više studentskih poslova pa je stipendija tu došla kao jedno veliko olakšanje. Stipendija mi je pomogla na način da sam mogla ostaviti jedan studentski posao i više se posvetiti obavezama na fakultetu, a trenutčno sam pri završetku studija te pišem diplomski rad.

Monika Kukavica, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet

Dolazim iz Imotskog, dakle iz Dalmatinske zagore. Već sam se u srednjoj školi nekako zainteresirala za to područje i odlučila krenuti na Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet koji je jedini takav u državi – u gradu Zagrebu. To je tako jer je Zagreb ujedno najbolji i najveći studentski grad. Studiram na studiju za edukacijskog rehabilitatora (npr. bavljenje s djecom s poteškoćama u razvoju i sl.).

Kada sam saznala za dobivanje stipendije, bila sam zaista ugodno iznenađena. Vidjela sam da je išao taj natječaj, negdje u 9. mjesecu sam se prijavila, ali isprava nisam imala velika očekivanja od toga, niti sam previše pratila cijeli proces. O svemu sam saznala preko Srednje.hr.

Stipendija mi je uvelike pomogla. Prva sam godina diplomskog studija i tu već postoji želja da se čovjek osamostali od roditelja i rodbine, da nekako samostalnije krene živjeti. Ona mi je to zaista i omogućila. Na diplomskom sam studiju, do sad sam radila nekoliko studentskih poslova, a uz pomoć stipendije također sam bila u mogućnosti platiti si i stručnu edukaciju (usavršavanje) te podmiriti razne troškove života i studentskih potreptina poput skripti.

NAPISAO BRUNO BOGOVIĆ

NATO KONFERENCIJA U ZAGREBU

Znanost za mir i sigurnost

Sveučilište u Zagrebu bilo je domaćinom konferencije u okviru NATO-ova projekta 'Znanost za mir i sigurnost – SPS Information Day in Croatia'

Na Sveučilištu u Zagrebu održana je konferencija u okviru NATO-ova programa "Znanost za mir i sigurnost – SPS Information Day in Croatia".

Šezdesetak sudionika konferencije – znanstvenika i stručnjaka iz cijele Hrvatske te predstavnika različitih institucija, sastalo se u Zagrebu kako bi sagledali rezultate civilne znanstvene suradnje između Republike Hrvatske, NATO saveznika i partnerskih zemalja. Tijekom konferencije, sudionici su također razmijenili mišljenja o pokretanju potencijalnih novih aktivnosti u sigurnosnoj nano-

sti i tehnološkim inovacijama u skladu s hrvatskim istraživačkim prioritetima.

Konferenciju čiji je primarni cilj bio predstaviti NATO-ov program "Znanost za mir i sigurnost" (Science for Peace and Security – SPS) zajednički su organizirali Ministarstvo vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske, Odjel za nove sigurnosne izazove NATO-a i Sveučilište u Zagrebu. Na konferenciji je predstavljen i novi javni poziv za prijavu projekata za financiranje iz programa SPS.

Program SPS okuplja stručnjake i znanstvenike iz država članica NATO-a i partnerskih zemalja s ciljem stvaranja inovativnih rješenja za postojeće sigurnosne izazove temeljene na znanstvenim istraživanjima.

Konferencija je prvi puta održana u Republici Hrvatskoj kako bi se istraživači s hrvatskih sveučilišta i znanstvenih institucija upoznali

sa svim detaljima prijave projekata te čuli izlaganja kolega koji već sudjeluju u SPS programu.

Konferencija je održana uživo u dvorani "Blagoje Bersa" na Muzičkoj akademiji Sveučilišta u Zagrebu te putem online streaminga. U prvom dijelu programa, sudionicima su se obratili rektor Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damir Boras, državni tajnik u Ministarstvu vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Frano Matušić, pomoćnik glavnoga tajnika NATO-a za nove sigurnosne izazove David van Weel i ravnatelj Instituta "Ruder Bošković" dr. sc. David Matthew Smith. Program konferencije nastavljen je izlaganjima znanstvenika.

Tijekom konferencije, u predvorju koncertne dvorane "Blagoje Bersa" održana je izložba postera i prezentacija nekoliko znanstvenih projekata koji se provode u okviru SPS programa. **UNIZC**

Piše
BRANKO NAD

Dragi prijatelji, dobrodošli na rođendansku proslavu malog fakulteta velikog srca...

Tim je riječima izv.prof. dr. sc. Ante Bilić Prčić, dekan Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pozdravio uzvanike i goste nazočne na svečanoj sjednici obilježavanja 60 godina fakulteta, u maloj dvorani Vatroslava Lisinskog.

Zagrebački ERF jedina je visokoškolska institucija u Republici Hrvatskoj koja ustrojava i izvodi sveučilišne studijske programe edukacijske rehabilitacije i socijalne pedagogije, a uz Sveučilište u Rijeci i studijski program Logopedije, te razvija znanstveno-istraživački i visokostručni rad u tim područjima.

- Iza naših 60 godina službene povijesti, ali i skoro stoljeće i pol neslužbene povijesti, stoje mnoge osobe s vizijom, motivacijom i snagom za pokretanje promjena i pomaka na bolje i humanije; traganje za novim spoznajama, želja za novim znanjima, ali i polet i studentski zanos u budućem stupanju u profesionalni život. Sav taj rad i trud doveo je do toga da se danas kod nas na osobe s invaliditetom više ne gleda sa stajališta milosrdnog ili medicinskog modela. Danas usvojeni socijalni model, vođen procesom inkluzije, omogućuje osobama s invaliditetom najveću moguću kvalitetu življenja. Opće je prihvaćena činjenica da se različitost treba prihvatiti, a svijet i okolina u kojoj živimo prilagoditi i organizirati kako bi bio dostupan za sve i pristupačan svima, poručio je u svome govoru dekan Bilić Prčić.

Danas na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, smještenom u zagrebačkome kampusu Borongaj, postoje tri, odnosno četiri studija: preddiplomski s tri smjera i u trajanju od 6 semestara, diplomski također s tri smjera u trajanju od 4 semestra, dok poslijediplomski studij ima dva smjera i traje 6 semestara. Uz navedene provodi se i poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od 3 semestra.

Osim nastavne, znanstvene djelatnosti danas se pro-

JUBILEJ EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Rođendan malog fakulteta velikog srca

Zagrebački ERF proslavio je 60 godina postojanja. U dvorani Vatroslava Lisinskog podijeljene su nagrade odnosno zahvalnice studentima, djelatnicima te umirovljenicima fakulteta

vodi na sedam odsjeka kroz brojne domaće i međunarodne znanstveno-istraživačke projekte.

- Od samih početaka pa sve do danas, život fakulteta obilježen je stalnim promjenama, mijenjanjem i osuvremenjivanjem, kojem posebnu živost udahnuju generacije studenata aktivnostima u okviru nastave, ali i kroz volonterske aktivnosti i projekte u zajednici, aktivnostima u sportskim i glazbenim događanjima te planiranjem i provedbom međunarodnih studentskih kongresa i studentske razmjene s drugim sveučilištima. Mladi ljudi željni znanja, motivirani da pridonese boljitku ranjivih skupina u društvu, koji uz odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba s invalidite-

tom pridonose i senzibilizaciji društva, uz kvalitetno obrazovanje koje dobivaju na fakultetu uvelike pridonose ugledu Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta kao jednome od najpoželjnijih studija danas, čemu svjedočimo posljednjih godina, zaključuje dekan ERF-a.

Cijeli govor izv.prof. dr. sc. Ante Bilić Prčića pročitajte OVDJE.

Posebnu ulogu u slavljeničkoj sjednici u Lisinskome, imala je ženska vokalna klapa Sorelo, o čijim smo uspjesima već pisali na stranicama Universitas. Na otvorenju 52. Festivala dalmatinskih klapa u Omišu pjevale su kao gošće, pobjednice debitantske večeri po glasovima publike. A u Omiš su se vratile i prošlog ljeta, točnije sredinom srpnja

Ante Bilić Prčić, dekan ERF-a

kada su sudjelovale u završnici 55. Festivala klapa.

Na proslavi 60. rođendana fakulteta, klapa Sorelo izvela je nekoliko napjeva, među kojima i hrvatsku himnu te

Zagrebački rektor Damir Boras

himnu akademske zajednice Gaudeamus Igitur.

Rektor Sveučilišta u Zagrebu Damir Boras složio se s riječima dekana ERF-a da je riječ o malenom fakultetu, ali

"najvećeg srca". Fakultet je to i s velikom budućnošću, govori Boras, budući da će struke koje se ovdje obrazuju našem društvu, ali i cijelome svijetu trebati sve više i više.

Prema riječima rektora, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet savršeno odražava paradigmu postojanja samog Sveučilišta u Zagrebu. I ERF, baš kao i Sveučilište u cjelini, oduvijek su na raspolaganju hrvatskome društvu, a zadnjih 30 godina hrvatskoj državi:

- To smo vidjeli kada se stvarala država, kada su naši najbolji ljudi stvarali diplomaciju i osigurali međunarodno priznanje Republike Hrvatske. Ista se stvar dogodila prilikom pandemije, kada je naš Medicinski fakultet stavio sve svoje resurse, profesore i studente, na raspolaganje hrvatskome društvu. Građevinski fakultet, na čelu s dekanom Stjepanom Lakušićem, odnedavno izabranim zagrebačkim rektorom, istupio je pak kada su nas pogodila dva velika potresa. Dakle, Sveučilište služi hrvatskome društvu - rekao je rektor Boras.

Nažalost, dodaje, država ne prati svojim ulaganjem značaj i veličinu zagrebačkog sveučilišta i njegovih sastavnica. Hrvatskoj danas treba obrazovanje i sigurnost:

- Srećom, za potrebe sigurnosti izdvaja se danas više nego prije, međutim, za obrazovanje, naročito visoko obrazovanje i znanost, izdvajamo tek 1,1 posto BDP-a, što je duplo manje od prosjeka Europske unije. I to je ključni moment koji treba osigurati da bi Sveučilište i dalje moglo vršiti svoju misiju služenja hrvatskome društvu. Mi ćemo, jasno, kao lider, kao naše najveće i najbolje sveučilište, to nastaviti činiti, ali ne možemo to ostvariti bez barem prosječnog europskog ulaganja države u obrazovni sektor - zaključio je rektor Boras.

Na kraju svečanog programa proslave 60 godina postojanja Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta u dvorani Vatroslava Lisinskog dekan Bilić Prčić suradnici podijeli su nagrade odnosno zahvalnice studentima, djelatnicima te umirovljenicima ERF-a.

Među njima, posebna je čast pripala prof. Ljiljani Igrić, kojoj je uručena nagrada za životno djelo.

PROF. IVAN PAVIĆ, VODITELJ SVEUČILIŠNOG STUDIJA U MAKARSKOJ

S izvođenjem kreće diplomski studij HOTELIJERSTVO I GASTRONOMIJA

Ova vijest obradovala je sve nas koji smo radili na tome da se obrazovna vertikala u području hotelijerstva i gastronomije podigne i na diplomsku razinu. Nadam se da je jednako tako razveselila i naše studente završne godine preddiplomskog sveučilišnog studija, ističe prof. Pavić

RAZGOVARALA **MILA PULJIZ**

Potvrdom Ministarstva znanosti, Sveučilištu u Splitu odobren je diplomski studij Hotelijerstvo i gastronomija, čime je prvoj generaciji studenata koja je upisana prije tri godine na preddiplomski studij omogućen nastavak školovanja na diplomskoj razini studija. U povodu toga porazgovarali smo s voditeljem sveučilišnog studija Hotelijerstvo i gastronomija prof. Ivanom Pavićem. Iz Ministarstva znanosti stigla je lijepa vijest, odobren vam je diplomski sveučilišni studij Hotelijerstvo i gastronomija. Što to znači za Splitsko sveučilište, grad Makarsku, u kojemu će se studij izvoditi, ali i za hrvatski turizam?

– Ova vijest obradovala je sve nas koji smo radili na tome da se obrazovna vertikala u području hotelijerstva i gastronomije s preddiplomske podigne i na diplomsku razinu. Nadam se da je jednako tako razveselila i naše studente završne godine preddiplomskog sveučilišnog studija, posebice one koji su planirali već najesen nastaviti s obrazovanjem na diplomskoj razini studija Hotelijerstvo i gastronomija. Grad Makarska pokretanjem ovog studija također je dobitnik jer se time učvršćuje njegova ambicija da postane obrazovni centar i rasadnik kadrova za turističku industriju, koja je njegova glavna okosnica. Vjerujem da su s odobravanjem ovo postignuće pozdravili i čelni ljudi u turističkom sektoru, odnosno poslodavci kojima su itekako potrebni stručnjaci kakvi će se obrazovati na ovakvom studiju.

Predloženi studijski program, barem u nazivu, sličan je studijskim programima koji se izvode na drugim visokim učilištima u Hrvatskoj. Postoje li neke posebnosti u odnosu na druge slične studijske programe?

– Točno je da kod nas već postoje slični studiji, ali osim u nazivu, većina drugog je različito, počevši od toga da su u našem studijskom programu

“

Preddiplomski i diplomski studij Hotelijerstvo i gastronomija predstavljaju jednu cjelinu, a u strukturi Sveučilišta u Splitu prisutni su kao samostalni studij

uravnoteženo ukomponirani sadržaji hotelijerske i gastronomske struke, što diplomiranom studentu znači, posebice ako nakon nekog vremena postane rukovoditelj, da može vrlo stručno i cjelovito sagledavati ukupnu djelatnost nekog hotela. Nadalje, značajnom posebnosti držimo nastavni kolegij u okviru kojega student, provodeći određeno vrijeme studija na praktičnom radu, usvaja stručna znanja, što osigurava njegov brz ulazak u obavljanje niza konkretnih poslova u različitim organizacijama iz djelatnosti za koju se obrazovao na studiju. Svemu se može dodati i činjenica da se na studiju izvode tri strana jezika, počevši od nezaobilaznog engleskog jezika, do njemačkog i talijanskog jezika, kao i naše čvrsto stajalište da se na studij ne upisuje više od 30 studenata. **Predmet u okviru kojega se stječu stručna znanja i vještine te hoteli i druge turističke organizacije kao nastavne baze zasigurno čine studij posebnim. Koji se hoteli nalaze na popisu onih u kojima vaši studenti upoznaju praktičnu stranu svoga budućeg zanimanja?**

– Koncept takvog nastavnog predmeta već na preddiplomskoj razini studija hotelijerstva i gastronomije pokazao se, sudeći po mišljenjima mnogih uključenih u njegovu realizaciju iz naših nastavnih baza, kao i visokih ocjena studenata, punim pogotkom. Slijedom takvih spoznaja nije bilo dvojbe o potrebi uključivanja

Prva generacija studenata

MATKO BEGOVIĆ/MAKARSKA KRONIKA

Ingrid Vlaho Oršulić, studentica treće godine preddiplomskog studija

Završavam preddiplomski studij HiG te je moje iskustvo odlično. Pokazalo mi je da je ovaj studij otvoren u Makarskoj sa vršen pogodak kako za nas mlade, tako i za grad Makarsku, koja ima velike potencijale. S obzirom na to, diplomski studij mi daje veću mogućnost za napredovanjem, a također da budem jedan od sudionika u turističkom razvoju Makarske rivijere. Stoga svima zahvaljujem na odobrenom studiju za nas buduće studente i moguće djelatnike.

vanja takvog sadržaja i u diplomski studijski program. Koliko je takvo rješenje prihvatljivo, svjedoči činjenica da je odaziv organizacija i hotela koje našim studentima nude mogućnost praktičnog usavršavanja veći od naših očekivanja, a dolaze iz cijele Hrvatske. Na takvom popisu nalaze se hoteli poput makarskih hotela “Park” i “Meteor”, hotela “TUI Blue Jadran” i “Neptun” u Tučepima, zatim “Bluesun” hotela “Berulia” i “Soline” iz Brela, “TUI Blue Adriatic Beach hotela” iz Živogošća, splitskih hotela “Le Meridien Lav” i “Radisson Blu Resort & Spa”, hotela “Elaphusa” u Bolu na Braču, šibenskih hotela “Amadria Park”, odnosno hotela “Solaris”. U ovome smislu zanimljivo je spomenuti da nam je predstavnik grupacije “Accor”, koja inače posluje u 110 zemalja i raspolaže s više od 40 hotela visoke kategorije, uputio poziv kojim nam nude mogućnost da postanu naša nastavna baza.

Sjedište diplomskog studija, jednako kao i vašega preddiplomskog studija, je u gradu Makarskoj. Zašto je izbor pao na Makarsku?

– Više je razloga za takav izbor. U prvom redu, temeljem općenite inicijative rektora prof. Dragana Ljutića da se određeni studiji Sveučilišta u Splitu disperziraju izvan njegova sjedišta, ocijenili smo da je upravo studij Hotelijerstvo i gastronomija, koji je tada bio u pripremi, pogodan za disperziranu lokaciju. Uvažavajući nekoliko kriterija, posebice onaj koji se odnosi na potrebu osiguranja kvalitetnih nastavnih baza, izbor Makarske kao našega turističkog dragulja s brojnim hotelima visoke kategorije bio je više nego logičan izbor. Nije bilo nevažno i to da su makarski čelnici objeručke podržali našu ideju, ali i pružili konkretnu pomoć u njezinoj realizaciji. To je bilo u vrijeme pokretanja preddiplomskog studija, da bi u najavi mogućnosti otvaranja diplomskog studija aktualni gradonačelnik Zoran Paunović najavio još veću i kontinuiranu pomoć Grada

Makarske ovom studiju, ali i našim drugim idejama vezanim uz jačanje Makarske kao sveučilišnog centra.

Potonje bi značilo da na ovome ne namjeravate stati. Što u skorijoj budućnosti još planirate učiniti u Makarskoj?

– Trenutačno se uređuje zgrada u koju ćemo se najesen preseliti. Preseljenjem u adekvatan prostor još uvijek nećemo biti u stanju kazati da naši studenti imaju sve što imaju studenti u Splitu ili u drugim sveučilišnim centrima u Hrvatskoj. Konkretno, već sada razgovaramo s makarskim gradonačelnikom o potrebi osiguranja smještajnih kapaciteta, odnosno izgradnji studentskog doma, kao i vlastita studentskog restorana. Osim toga, u Makarskoj bi se moglo početi s izvođenjem barem dijela nastave naših dvaju drugih studija, jednog povezanog s malakološkom zbirkom smještenom u Malakološkom muzeju u Makarskoj i drugog koji bi u nastavi koristio botaničku zbirku franjevačkog samostana, odnosno Botanički vrt Kotišina. Izgledna bi mogla biti i mogućnost da se Sveučilište u Splitu uključi u održavanje, zaštitu i kompletiranje tih vrijednih zbirki i lokaliteta.

Vaš preddiplomski studij ima status samostalnog studija u strukturi Sveučilišta. Pretpostavljam da je takav status predviđen i za diplomski studij te ova dva studija čine cjelinu. Zašto ste se odlučili za takav status?

– Preddiplomski i diplomski studij Hotelijerstvo i gastronomija predstavljaju jednu cjelinu, a u strukturi Sveučilišta u Splitu prisutni su kao samostalni studiji. Takav status proizlazio je iz činjenice da se u realizaciji ovih studija zahtijeva nastavni kadar koji dolazi iz društvenih, humanističkih i biotehničkih znanosti. Osigurati tako široki nastavni kadar u kratkom vremenu nije moguće, a nije ni potrebno ni racionalno, jer na sastavnica Sveučilišta postoje vrlo kvalitetni nastavnici. Hoće li se u skorijoj budućnosti nešto u tom smislu mijenjati, vrijeme će pokazati. U svakom slu-

čaju, kao voditelj studija zauzet ću se za to da se jedan broj nastavnika regrutira iz lokalne sredine.

Odobreni diplomski studij kompletira obrazovnu vertikalu, što znači da je prije svega namijenjen studentima koji će završiti vaš istoimeni preddiplomski studij. S kojih još preddiplomskih studija će se moći upisati na odnosni diplomski studij?

– Diplomski sveučilišni studij Hotelijerstvo i gastronomija predložen je prije svega da bi se na konceptu ranije usvojenog preddiplomskog studija Hotelijerstvo i gastronomija kompletirala obrazovna vertikala. To ujedno znači da je ovaj diplomski studij u prvom redu namijenjen studentima koji su prethodno završili istoimeni preddiplomski studij. Naravno, sukladno intenciji reforme visokoškolskog obrazovanja o horizontalnoj i vertikalnoj mobilnosti, odnosni diplomski studij otvoren je također i studentima koji su završili neki drugi slični ili srodni preddiplomski studij. Ova mogućnost, odnosno izravni upis, prije svega se odnosi na preddiplomske studije hotelijerstva, gastronomije, ugostiteljstva i poslovne ekonomije, dok će se u svim drugim slučajevima pojedinačno odlučivati, pri čemu će se eventualna veća nepodudarnost rješavati razlikovnim ispitima.

“

Ovaj diplomski studij, u prvom redu, namijenjen je studentima koji su prethodno završili istoimeni preddiplomski studij, ali otvoren je i studentima koji su završili neki drugi slični ili srodni preddiplomski studij

REKTOR DRAGAN LJUTIĆ

Doprinos sveučilišta lokalnoj zajednici

Cijela priča je počela zamolbom župana Blaženka Bobana da na Županijskoj skupštini, koja se održavala u Makarskoj, prezentiram možebitni doprinos sveučilišta lokalnoj zajednici i društvu. Pripremajući se za prezentaciju našeg sveučilišta, prvo razmišljanje je bilo što nama, Splitsko-dalmatinskoj županiji danas treba, a to je dobra edukacija iz područja hotelijerstva i gastronomije. Tako je od te ideje i nastao studij HiG u Makarskoj. Od te ideje trebao je proći cijeli niz prihvatanja od radne skupine, Senata, recenzenata, akreditacijske agencije, da bi studij zaživio. Zamolio sam prof. dr. sc. Ivana Pavića, bivšeg rektora i profesora ekonomije, jako dobro upoznatog s problematikom stvaranja studija, da preuzme njegovo vođenje. I evo sada smo već upisali treću godinu studenata. Prvostupanjski dio studija praktički će biti završen, s tim da smo išli i u proširenje diplomskog studija, tako da na kraju imamo izvrsno educirane stručnjake iz područja HiG-a. Mislim da smo započeli nešto jako dobro za našu sredinu, nešto čime ćemo dignuti na višu razinu usluge one privredne grane koja je za nas vrlo bitna, a to je turizam. Kada sve skupa čovjek pogleda, ne može ne biti zadovoljan. Mislim da je Makarska time napravila ogroman iskorak, postala je studentski grad. Očekujem od lokalne zajednice Makarske, ali i Županije da i dalje podržava, ali i financijski pomogne rastu i razvoju ovoga studija, jer time pomaže i svojoj sredini, kao i gradu Makarskoj. Toplo se nadam da imamo maksimalno razumijevanje, a znam da od župana Bobana zaista imamo razumijevanje i da će Županija participirati u finalizaciji i uređenju prostora u okviru samostana za potrebe našeg studija. Tijekom ovog mandata uspjeli smo realizirati jedan potpuno novi studij, i jako sam ponosan. Mladi koji žele studirati upravo na tom području, imaju šansu. Nama je najvažniji proizvod u Splitu znanje i edukacija i upravo u tom smjeru mi ćemo se povezivati, odnosno već se povezujemo sa svijetom. Imamo i vrlo ozbiljne ponude za suradnju s akademski vrlo uglednim gastronomskim kućama iz Francuske.

JAKOV PRKIĆ/CROPIX

RAZVOJNO SREDIŠTE KOJE ĆE OBJEDINITI SVE POSTOJEĆE RESURSE I AKTIVNOSTI SVEUČILIŠTA NA JEDNOME MJESTU

Koraci prema Znanstveno-inovacijskom centru Sveučilišta u Splitu

U ZIC-u se nalaze prostorije za višestruke laboratorijske aktivnosti, poput kemijskih, bioloških i biotehničkih istraživanja, istraživanja u području antropoloških i forenzičkih znanosti, istraživanja čistih energetske tehnologije te prostorije za elektronsku mikroskopiju

URED OVLAŠTENOG ARHITEKTA MILJENKO BERNFESTI D.O.O.

PIŠE MATEA DRMIĆ

Svrha projekta “Znanstveno-inovacijski centar Sveučilišta u Splitu – ZIC”, sufinanciranog iz Operativnog programa “Konkurentnost i kohezija” Europskog fonda za regionalni razvoj, stvaranje je preduvjeta za uspostavljanje Znanstveno-inovacijskog centra u obuhvatu Kampusa, čime bi se utjecalo na smanjenje trenutnih slabosti postojeće infrastrukture, te objedinjavanje istraživačkih kapaciteta Sveučilišta. U trenutnoj projektnoj fazi, nakon dugog i upornog rada na formiranju strukture i sadržaja ZIC-a koji bi na najbolji mogući način odgovarao potrebama Sveučilišta, pripremljen je projektni program potreban za arhitektonsko-urbanistički natječaj, te je sljedeći korak nakon službene potvrde projektnog programa od strane Grada Splita provedba arhitektonski-urbanističkog natječaja za idejno rješenje zgrade. Cilj natječaja je izbor najboljeg i strukovno najprimjerenijeg idejnog rješenja za zgradu. Nakon odabira idejnog rješenja krenut će se u izradu projektno-tehničke dokumentacije. Buduća zgrada je planirana kao istraživačko i eksperimentalno-razvojno središte koje će objединiti sve postojeće resurse i aktivnosti Sveučilišta u Splitu na jednome mjestu.

Projektnim zadatkom je planirano da se u ZIC-u nalaze prostorije za višestruke laboratorijske aktivnosti, poput kemijskih, bioloških i biotehničkih istraživanja, istraživanja u području antropoloških i forenzičkih znanosti, istraživanja čistih energetske tehnologije te prostorije za elektronsku mikroskopiju. Ono što čini buduću zgradu zanimljivom je aspekt virtualne stvarnosti te će se unutar zgrade nalaziti prostorije u području mrežnih tehnologija, digitalne i informacijske sigurnosti, prostorije za smještanje računala visokih performansi, prostorije za virtualnu stvarnost i multi-

“

ZIC će biti mjesto koje će omogućiti provedbu vrhunskih i svjetskih konkurentnih znanstvenih istraživanja te će biti prostor za širenje i razvoj kompetitivnih istraživačkih grupa kroz buduće projekte i nove suradnje

“

Buduću zgradu zanimljivom čini aspekt virtualne stvarnosti

mediju, prostorije za istraživanje razvoja eksperimentalnih mehaničkih elemenata, prostorije za istraživanja čistih energetske tehnologije te polivalentne istraživačke prostorije. Osim prostorija za istraživački rad, u ZIC-u će se nalaziti i prateće prostorije laboratorija i skladišta, inovacijske prostorije poput Living Laba i prostorije za izradu prototipova te uredske prostorije i sobe za sastanke, a namijenjene su osiguranju uvjeta za rad istraživača, akceleraciju transfere tehnologije i inkubaciju. Naposljetku, zgrada će imati prostorije za rad uprave ZIC-a i pratećih službi, multifunkcionalnu dvoranu u kojoj će se održavati formalne i neformalne edukacijske aktivnosti i znanstvene konferencije. Tako će ZIC biti mjesto koje će omogućiti provedbu vrhunskih i svjetskih konkurentnih znanstvenih istraživanja te će biti prostor za širenje i razvoj kompetitivnih istraživačkih grupa kroz buduće projekte i nove suradnje.

HRVATSKI SABOR JEDNOGLASNO USVOJIO DEKLARACIJU

Alpe-Adria-Dunav područje slobodno od GMO-a

Ovom deklaracijom pozivaju se međunarodni partneri da se priključe inicijativi i ulože potrebni napor kako bi potpora područjima slobodnima od GMO-a bila prihvaćena i podržana na području Hrvatskoj susjednih zemalja

Hrvatski sabor jednoglasno je, sa 124 glasa za usvojio Deklaraciju o Alpe-Adria-Dunav području slobodnom od GMO-a koju je predložio Odbor za poljoprivredu Hrvatskog sabora na inicijativu njegove predsjednice Marijane Petir.

Petir je zahvalila svim zastupnicima na podršci te je izrazila nadu kako će ova deklaracija i aktivnosti koje će slijediti pomoći u promoviranju i brendiranju Republike Hrvatske kao zemlje domaće i kvalitetne hrane, usmjerene prema ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji i uzgoju proizvoda bez GMO-a. Pozvala je pri tome nadležna državna tijela na uspostavu jasnijih kriterija u RH vezanih uz označavanje GMO free proizvoda, te na jačanje kontrolnih tijela, službenih i referentnih laboratorija za genetski modificirane organizme. Ukazala je i na važnost poticanja različitih oblika financiranja projekata usmjerenih na okolišno osjetljive i ekološke poljoprivredne proizvode. Ovom deklaracijom pozivaju se međunarodni partneri (posebito oni iz područja regije Alpe-Adria-Dunav) da se priključe inicijativi i ulože potrebni napor kako bi potpora područjima slobodnima od GMO-a bila prihvaćena i podržana na području Hrvatskoj susjednih zemalja. Marijana Petir rekla je kako Hrvatski sabor usvojio Deklaraciju o Alpe-Adria-Dunav regiji slobodnoj od genetski modificiranih organizama vodeći se činjenicom da je Hrvatska zemlja slobodna od GMO-a i da želimo da tako ostane i u budućnosti.

Cijeli tekst deklaracije prenosimo u cijelosti:

Izvorišta i osnove

Polazeći od članka 2. Ustava Republike Hrvatske u kojemu se, među ostalim, navodi kako Hrvatski sabor ili narod neposredno, samostalno, u skladu s Ustavom i zakonom, odlučuje o očuvanju prirodnog i kulturnog bogatstva i korištenja njime, uzimajući u obzir odredbe članka 52. Ustava Republike Hrvatske kojim se propisuje da su more, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitoga kulturnoga, povijesnoga, gospodarskoga i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hr-

vatsku i imaju njezinu osobitu zaštitu,

uzimajući u obzir Deklaraciju o zaštiti okoliša u Republici Hrvatskoj iz lipnja 1992. godine i odredbe Konvencije o biološkoj raznolikosti koju je Hrvatski sabor ratificirao 1996. godine, te je Republika Hrvatska od 1997. godine punopravna stranka Konvencije,

pozivajući se na odredbe Protokola o biološkoj sigurnosti uz Konvenciju o biološkoj raznolikosti (Kartagenskog protokola) koji je Hrvatski sabor ratificirao 2002. godine,

pozivajući se na Lošinskiu deklaraciju o biotičkom suverenitetu donesenu na 3. lošinskim danima bioetike 16. lipnja 2004. u kojoj su definirani bioetički razlozi i načela suverenosti,

polazeći od načela predostrožnosti u slučaju prijetnje od ozbiljne ili nepopravljive štete za prirodu, kao jednog od osnovnih načela od kojih polazi Strategija i Akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine,

pozivajući se na odredbe Europske povelje o lokalnoj samoupravi, potvrđene Zakonom o potvrđivanju Europske povelje o lokalnoj samoupravi iz 1997. godine, na temelju koje su od 2003. do 2010. godine, sukladno Ustavu i zakonu, donesene odluke svih županija u Republici Hrvatskoj da svoja područja proglašavaju slobodnima od GMO-a te su zabranile ispuštanje živih genetski modificiranih organizama u okoliš na svom teritoriju, pa i u pokusne svrhe,

polazeći od glavnih elemenata Europskoga zelenog plana, Strategije od polja do stola i Strategije za bioraznolikost do 2030. godine, kojom je planirana uspostava zaštićenih područja na 30 % europskoga kopna i obnova narušenoga kopnenoga i morskog ekosustava u cijeloj Europi, koje će se, među ostalim, ostvariti i povećanjem ekološke poljoprivrede i obilježja krajobraza velike bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu te zaustavljanjem smanjenja broja oparašivača i njegovim pretvaranjem u porast,

uzimajući u obzir odredbe Direktive (EU) 2015/412 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2015. o izmjeni Direktive 2001/18/EZ u pogledu mogućnosti država članica da ograniče ili zabrane uzgoj genetski modificiranih organizama (GMO-a) na

svojem državnom području, kojom se državama članicama daje mogućnost zabrane uzgoja pojedinačnih ili skupina GMO-a na dijelu ili čitavom svom teritoriju,

uzimajući u obzir da je tijekom osmog saziva Europskog parlamenta (2014. – 2019.) usvojeno 36 rezolucija u kojima se Parlament protivio provedbenim odlukama Europske komisije o odobravanju ili produljenju odobravanja stavljanja na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirane organizme,

posebno uzimajući u obzir Rezoluciju Europskog parlamenta iz siječnja 2020. godine o europskom Zelenom planu kojom se poziva na provedbu europske strategije za proizvodnju i opskrbu bjelancevinama biljnog podrijetla, koji se temelji na održivom razvoju svih usjeva koji su prisutni u Uniji, a koja bi Uniji omogućila manju ovisnost o uvozu genetski modificirane soje, pri čemu bi se prednost dala stvaranju kraćih prehrambenih lanaca i regionalnih tržišta, istodobno vrednujući i poljoprivredne, ekološke, klimatske i gospodarske koristi genetski nemodificiranih proteinskih kultura nabrojene u Izvješću Komisije Vijeću i Europskom parlamentu o razvoju proteinskih kultura u Europskoj uniji iz stude-

noga 2018. godine, *polazeći i od Zelenog izvješća Ministarstva poljoprivrede za 2019. godinu iz kojega je razvidan značajan rast površina pod ekološkom proizvodnjom te ukupno evidentirane površine pod ekološkom proizvodnjom u 2019. godini čine 7,2 % ukupno korištenih poljoprivrednih površina; polazeći i od preporuka Europske komisije za izradu nacionalnoga strateškog plana u okviru Zajedničke poljoprivredne politike u kojima je prepoznat rast ekološke poljoprivredne proizvodnje u Republici Hrvatskoj te ukazano na važnost njegova daljnjeg rasta i stvaranja tržišta za ekološke poljoprivredne proizvode,*

podsećajući kako je Republika Hrvatska potpisnica Deklaracije “Alpe Adria Dunav soja” iz 2017. godine kojoj je cilj pratiti aktualne europske trendove povećanja proizvodnje i potražnje za sojom bez GMO-a, smanjiti ovisnost o uvozu genetski modificirane soje te raznim mjerama aktivno podupirati proizvođače i dorađivače soje na označavanje soje slobodne od GMO-a, uzimajući u obzir da je Odbor za zaštitu okoliša u listopadu 2011. godine u proceduru usvajanja u Hrvatskom saboru uputio Prijedlog Deklaracije o potpori Inicijativi za proglašenje regije Alpe-

Adria područjem slobodnim od GMO-a; pozivajući se i na Zajedničku izjavu o Inicijativi za uspostavu regije Alpe-Adria slobodne od GMO-a, koju su 2015. godine supotpisala 34 člana Europskog parlamenta iz Hrvatske, Slovenije, Italije, Austrije i Mađarske, upućenu predsjedniku Hrvatskoga sabora; uzimajući u obzir i rasprave koje su o ovoj Inicijativi provedene tijekom VII. saziva Hrvatskoga sabora na sjednicama Odbora za poljoprivredu, Odbora za zaštitu okoliša i prirode, Odbora za zdravstvo i socijalnu politiku i Odbora za europske poslove,

na temelju članka 159. Poslovnika Hrvatskoga sabora (“Narodne novine”, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.) Hrvatski sabor na sjednici 25. ožujka 2022. donosi

DEKLARACIJA

O ALPE-ADRIA-DUNAV PODRUČJU SLOBODNOM OD GMO-a

1. Hrvatski sabor daje svoju punu potporu Inicijativi Odbora za poljoprivredu Hrvatskoga sabora za proglašenje regije Alpe-Adria-Dunav područjem slobodnim od GMO-a.

2. Prirodno bogatstvo Republike Hrvatske u svoj svojoj raznolikosti i jedinstvenosti prepoznajemo kao nacionalno blago nemjerljive vrijednosti, a njegovo očuvanje kao najviše vrednote za koje se valja neprestano zauzimati.

3. Prostor Republike Hrvatske, a njime i uvjetovanost proizvodnje hrane visoke kakvoće, utemeljene na svakodnevnom trudu obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i njihovu naporu usmjerenom očuvanju autohtonoga hrvatskog sela i običaja, nameće potrebnim prepoznavanje različitih mogućnosti njegova racionalnog korištenja te potrebe njegove posebne zaštite za korist, očuvanje i jačanje ruralne lokalne zajednice i stanovnika ruralnih područja.

4. Prepoznajući značaj očuvanja poljoprivredne proizvodnje unutar zaštićenih područja prirode kao potencijala razvoja kompatibilnih gospodarskih i turističkih aktivnosti u njihovu okruženju, ističemo važnost skladnog i održivog suživota s prirodom na cijelom području Republike Hrvatske te ovom Deklaracijom iskazujemo

potporu okolišno osjetljivom i ekološkom uzgoju poljoprivrednih proizvoda, proizvoda iz akvakulture, kao i očuvanju bioraznolikosti kao zalogu sigurne budućnosti ove generacije, ali i generacija koje tek dolaze.

5. Kako bi se dodatno poticala domaća poljoprivredna proizvodnja, promovirala i jačala povezanost poljoprivrede s turizmom utemeljena na osnovama održivog upravljanja resursima i očuvanja bioraznolikosti cjelokupnog područja Republike Hrvatske, ovom Deklaracijom podržavamo odluke svih županija u Republici Hrvatskoj koje su svoja područja proglasile slobodnima od GMO-a.

6. Republiku Hrvatsku treba nastaviti promovirati i brendirati kao zemlju domaće i kvalitetne hrane, usmjerenu prema ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji i uzgoju genetski nemodificiranih proizvoda, podupirući položaj i konkurentnost “GMO free” proizvoda na hrvatskom tržištu sustavima kvalitete i odgovarajućim deklariranjem “GMO free” proizvoda.

7. Kako bi se dodatno podupirao položaj i konkurentnost “GMO free” proizvoda, pozivaju se nadležna državna tijela na uspostavu jasnih kriterija u Republici Hrvatskoj vezanih uz označavanje “GMO free” proizvoda te na jačanje kontrolnih tijela, službenih i referentnih laboratorija za genetski modificirane organizme.

8. Smatramo potrebnim upozoriti na važnost poticanja različitih oblika financiranja projekata usmjerenih na okolišno osjetljive i ekološke poljoprivredne proizvode u skladu s prirodom kako zaštićenosti vrijednosti ne bi bile “smetnja” razvoju već bi s prostorom i ljudima zajedno živjele i nadopunjavale se.

9. Pozivaju se međunarodni partneri (pogotovo oni iz područja regije Alpe-Adria-Dunav) da se priključe Inicijativi i ulože potreban napor kako bi potpora područjima slobodnima od GMO-a bila prihvaćena i podržana na području Hrvatskoj susjednih zemalja radi očuvanja bioraznolikosti, okolišno osjetljivog i ekološkog uzgoja poljoprivrednih proizvoda svojstvenog nasljeđu ovog područja srednje Europe, vrednujući i pritom uzimajući u obzir aktivnosti koje su Hrvatskoj susjedne zemlje već provele ili provode na svojem državnom teritoriju.

Letak koji je tijekom turističke sezone 2001. dijeljen u sklopu promidžbene kampanje ‘Hrvatska - GMO free country’

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA IOBC-WPRS CITRUS WORKING GROUP

Primjena ozona u zaštiti i čuvanju MANDARINA

Tvrtka 'GREENER', koju vode Helena Virić Gašparić i Darija Lemić s Agronomskog fakulteta u Zagrebu, predstavila je svoja istraživanja na prestižnoj konferenciji u Grčkoj

PİSE: **BRANKO NAD**

Otvrtki GREENER d.o.o., startupu koji su osnovale i vode žene s Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu - mag. ing. agr. Helena Virić Gašparić i izv. prof. dr. sc. Darija Lemić - pisali smo već na stranicama Universitas. Tada se njihov tim Go Green Ozonator (u kojem je i student druge godine diplomskog studija Fitomedicina Pave Ninčević) prema izboru stranice Novac.hr našao u Top25 startupova koje treba pratiti u 2022. godini.

U žiriju je tada sudjelovalo 14 članova koji su vrsni poznavatelji startup ekosustava, a birali su između 120 predloženih kandidata. Osim ovog priznanja, GREENER je pobijedio i na Zagreb Connectu u organizaciji ZICER-a i Grada Zagreba te su uspješno završili inkubator SPOCK i BAIF program. Dio su GBC Tech Hub-a, odnosno ekosustava koji obuhvaća startupove koji se bave zelenim, čistim tehnologijama. Dio su i Infobipova startupa Tribe.

GREENER razvija tehnologiju koja primjenom ozona i korištenjem umjetne in-

Pokus s mandarinama

teligencije uspješno suzbija štetne organizme u skladišnim sustavima, staklenicima i plastenicima. Generator ozona se dodaje na postojeće skladišne sustave, staklenike i plastenike i automatski radi na ciljanoj suzbijanju štetnika, pri čemu smanjuje potrebu za pesticidima. Tehnologija je primjenjiva i šire, u tehnologiji hrane i sterilizaciji tla. GREENER je nastao kao rezultat akademskog istraživanja osnivačica o utjecaju ozona na kukce. Već su i ti laboratorijski podaci pokazali izniman rezultat te je rad

nagrađen Rektorovom nagradom 2019. godine.

GRČKO ISKUSTVO

Nedavno su Darija i Helena svoja znanstvena postignuća imale prilike predstaviti na međunarodnoj konferenciji IOBC-WPRS Citrus Working Group u Grčkoj.

Međunarodna organizacija za biološku i integriranu zaštitu (IOBC) započela je s radom 1955. Cilj joj je promicanje suzbijanja štetnika ekološki prihvatljivim metodama, poticanje znanstvene suradnje, kao i svih metoda koje se uklapaju u integrirano suzbijanje štetnika.

Počeci Radne grupe za citruse sežu u same početke organizacije, kada se još 1962. zvala Commission Internationale de Lutte Biologique (CILB). Utjecaj grupe na zaštitu citrusa u Mediteranskoj regiji je značajna, posebno u području biološke zaštite. Stalna pojava novih štetnika postavlja izazove istraživačima koji pokušavaju potaknuti i popularizirati tehnike biološkog i integriranog suzbijanja štetnika u usjevima citrusa.

Tijekom međunarodne konferencije u Grčkoj, GREENER je znanstvenoj i stručnoj zajednici predstavio svoju djelatnost te sudjelovao s izlaganjem na te-

mu Effect of ozone treatment on mandarin pathogens. Predstavili smo rezultate provedenih istraživanja gdje je ozon polučio učinkovitost od 82 do 94% primijenjen kao plin, a od 84 do 94% otopljen u vodi u zaštiti mandarina od patogena u standardnim uvjetima čuvanja. Nije utvrđena razlika između standardnih tretmana fungicidima i primjene ozona, što ukazuje na potencijal potpune zamjene pesticidnih tretmana ozonom. Ovakvi rezultati potaknuli su brojna pitanja i zanimljive diskusije, čime su otvorena vrata budućih međunarodnih suradnji - rekla je za Universitas portal izv. prof. dr. sc. Darija Lemić.

ISTRAŽIVANJE NA MANDARINAMA

Novi ekološki agensi nedvojbeno su budućnost poljoprivrede, dodaje Lemić, stoga je GREENER-u važno predvoditi razvoj nove, moderne, zelene zaštite bilja i proizvodnje hrane.

Svjetska proizvodnja mandarina danas je rekordnih 33,3 milijuna tona. Tijekom posljednjih 20 godina proizvodnja mandarina te njihova potražnja su u porastu diljem svijeta. Samo u Republici Hrvatskoj u 2019. godini proizvodnja agruma je iznosila više od 50.000 to-

Darija Lemić, Helena Virić Gašparić i Pave Ninčević

na, a bilježi se i povećanje potreba za proizvodnjom do 140% u mediteranskom bazenu.

Mandarine mogu biti zaražene mnogim gljivičnim patogenima koji uzrokuju značajne gubitke tijekom skladištenja i transporta. Zelena plijesan, uzrokovana *Penicillium digitatum* te plava plijesan, uzrokovana *P. italicum* su najraširenije i najozbiljnije bolesti agruma diljem svijeta. Korištenje fungicida uobičajena je praksa u tretmanima nakon berbe za suzbijanje navedenih gljiva, što omogućuje čuvanje agruma tijekom dužeg perioda skladištenja i stavljanja na tržište.

Zbog štetnog utjecaja na zdravlje ljudi i katastrofalne posljedice za okoliš, nove EU regulative nalažu smanjenje primjene pesticida za 50% te povećanje ekološke proizvodnje za 25%.

Današnji sustavi skladištenja svježeg voća su zastarjeli i nisu u skladu sa zahtjevima tržišta (hladnjače samo s regulacijom temperature i sl.). Sve navedeno otežava proizvođačima proizvodnju i skladištenje njihovih proizvoda te konkurentnost na tržištu. U postupku razvoja je sustav za primjenu ozona kao biofumiganta ili otopljenog u vodi tijekom skladištenja mandarina.

Tijekom jeseni i zime u skladišnom sustavu u dolini Neretve u suradnji s udrugom Neretvanskom mladež (mr. sc. Željko Bjeliš) i Sveučilištem u Splitu (doc. dr.

sc. Mario Bjeliš) provedena su istraživanja učinkovitosti ozona na patogene mandarine. Rezultati testiranja u skladištima mandarina potvrdili su učinkovitost ozona na smanjenje ili potpuni izostanak infekcije plodova nakon tretmana ozonom. Takva nova tehnologija zaštite provedena pri unosu robe u skladište osigurala bi bolju kvalitetu i dulji vijek čuvanja/skladištenja agruma, objašnjava Lemić spoznaje koje su oduševile znanstvenu zajednicu na konferenciji u Grčkoj.

Čuvanje i transport robe najosjetljiviji je dio procesa proizvodnje, pri kojem može doći do gubitka i propadanja od čak 30% uroda, što se odražava na tržišnu cijenu i prihod od proizvodnje. Pakirnice i sustavi za daljnju preradu uvođenjem tehnologije ozona prešli bi u kategoriju ekoloških sustava.

Sada korišten pesticid (imazalil) zahtijeva na proizvodima upozorenje "kora agruma nije za jelo - tretirano imazalilom", što znači da je rizik za zdravlje prihvatljiv nakon uklanjanja kore agruma. Eliminiranjem takvog pesticida povećalo bi se tržište agruma na vrste koje se konzumiraju s korom (npr. limeta, kumquat, limequat) - zaključuje naša sugovornica.

Heleni, Dariji i Pavi čestitamo na ovom uspjehu i sigurni smo da ćemo o istraživanjima i inovacijama GREENER-a s guštom pisati i budućnosti.

INOVAČKI FORUM NA ZAGREBAČKOJ AGRONOMIJI

Unaprjeđivanje hrvatske poljoprivrede

Primijenjena i razvojna istraživanja u poljoprivredi doprinose unaprjeđenju poljoprivredne proizvodnje, uzgoju, kvaliteti i plodnosti tla, jačanju otpornosti poljoprivrednih sustava na promjene uz napredno korištenje novih tehnologija ili alternativnih proizvodnih sustava. A inovacije pomažu da se razviju integrirana rješenja koja ispunjavaju potrebe poljoprivrednika i odgovaraju na izazove budućnosti. Putem inovacija pružaju se proizvodi i usluge pomoću kojih poljoprivrednici ispunjavaju naše potrebe za hranom, štede resurse i osiguravaju održivost zemlje. Stoga je Hrvatska zajednica inovatora donijela odluku da se 2022. godina, u kojoj se također obilježava 65 godina inventivnog rada u Republici Hrvatskoj, proglasi Godinom inovatorstva u Republici Hrvatskoj. Tim povodom Hrvatska zajednica inovatora provest će čitav niz aktivnosti u svrhu obilježavanja obljetnice.

AGRO ARCA OVE GODINE U PRELOGU

Tako su zajedno s Agronomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu organizira-

li Inovacijski forum pod nazivom "Inovacije u poljoprivredi u novom programskom razdoblju". Budući da je Forum održan u Velikoj vijećnici fakulteta, okupljene predavače i goste pozdravio je dekan zagrebačke Agronomije, prof. dr. sc. Ivica Kisić, kazavši kako su inovacije u poljoprivredi prisutne otako je čovjek a obrade zemlje:

- Otkad je pračovjek napustio korištenje drveta pa prešao na kamen, a potom i korištenje metala, sve do danas, do vremena tzv. pametne, digitalne poljoprivrede, sve su to rezultati inovacija. Isto tako, uvjeren sam da se u međuvremenu dogodilo jako puno inovacija u poljoprivredi, samo one nisu registrirane, nisu zapamćene, nisu vrjednovane u ovlaštenim ustanovama... Osobno se sjećam vremena kada nam je za žetvu s vršilicom trebalo barem petnaestak ljudi. Onda je došao kombajn pa se isti posao odradio s dva čovjeka. Zašto? Jer su ljudi odlazili sa sela, bilo nas je sve manje, pa je trebalo izmisliti nešto da bi se isti poljoprivredni posao odradio s manje ljudi. Dakle, inovacije su se događale uvijek i uvijek će ih biti, jer to struka svake gos-

podarske grane traži, zaključio je Kisić. Inovacije u poljoprivredi posebno se predstavljaju i na sajmovima inovacija. Tako se organizacijom 13. međunarodnoga sajma inovacija u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i poljoprivrednoj mehanizaciji AGRO ARCA 2022. želi pružiti mogućnost svim sudionicima da na jednome mjestu predstave svoju kreativnost i inovativnost, kao i dosege u proizvodnji i preradi hrane, najavio je Matija Žugec, glavni tajnik Hrvatske zajednice inovatora. AGRO ARCA ove će godine biti održana u međimurskome gradu Prelogu, od 13. do 15. svibnja.

Ideja sajma jest potaknuti suradnju akademске zajednice, institucija i proizvođača pri stvaranju inovativnih proizvoda koji mogu konkurirati proizvodima na svjetskom tržištu. U poljoprivredi i proizvodnji hrane vidimo prostor za otvaranje radnih mjesta više nego u bilo kojoj drugoj proizvodnoj grani. Stoga je AGRO ARCA postalo mjesto povezivanja organizacija, proizvođača i pojedinaca s ciljem stvaranja novih proizvoda, novih proizvodnih procesa te novih oblika organizacije poljoprivredne

proizvodnje bez kojih nema ni toliko željene konkurentnosti hrvatskih proizvođača i gospodarstva - objasnio je Žugec.

Prof. dr. sc. Miljenko Šimpraga, predsjednik Hrvatske zajednice inovatora i prorektor za inovacije, transfer tehnologije i komunikacije, dodaje kako je ovaj sajam "prigoda za poslovne ljude iz Hrvatske i inozemstva da se upoznaju s dijelom najnovijih dostignuća u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, šumarstvu, drvnoj industriji, veterinarstvu, sigurnosti hrane i ribarstvu, te s dostignućima na području ekološke i tradicionalne proizvodnje hrane":

- Samo zajedništvom možemo stvoriti okružje za inovativno i konkurentno gospodarstvo u kojem će znanje, iskustvo i kreativnost hrvatskog poljoprivrednoga potencijala doći do punog izražaja - uvjeren je Šimpraga.

IZRAVNA ULAGANJA I SEKTORSKE MJERE

Na Inovacijskom forumu na Agronomskome fakultetu predstavljene su nadolazeće mjere potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju te je održana i panel-rasprava sa sudioni-

Miljenko Šimpraga, predsjednik Hrvatske zajednice inovatora

cima Ministarstva poljoprivrede, Agronomskog fakulteta, Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta te Fakulteta šumarstva i drvne tehnologije. Mladen Fruk, načelnik sektora za provedbu mjera ruralnoj razvoju pri Ministarstvu poljoprivrede, prezentirao je inovacije u strateškom planu zajedničke poljoprivredne politike Republike Hrvatske u periodu od 2023. do 2027. godine. Objasnio je kako vizija hrvatske poljoprivrede podrazumijeva: "Proizvoditi veću količinu visokokvalitetne hrane po konkurentnim cijenama, održivo upravljati prirodnim resursima u promjenjivim klimatskim uvjetima te doprinijeti poboljšanju kvalitete života i povećanju zaposlenosti u ruralnim područjima."

- Što se ulaganja u hrvat-

sku poljoprivredu tiče, Program ruralnog razvoja 2021. - 2022. kroz izravna ulaganja i sektorske mjere dostupnim čini 1,75 milijarde eura. Nacionalni plan oporavka i otpornosti 2021. - 2026. kroz logističko-distributivne centre u sektoru voća i povrća, komasaciju i monitoring poljoprivrednog zemljišta, digitalizaciju poljoprivrede i unaprjeđenje sustava doniranja hrane donosi ukupno 131 milijun eura. Naposljetku, strateški plan ZPP 2023. - 2027. obuhvaća mjere poljoprivredne politike koje se financiraju iz proračuna EU-a. Kroz izravna plaćanja, mjere ruralnog razvoja i sektorske mjere našoj je poljoprivredi u tome razdoblju dostupno 3,42 milijarde eura - poručio je Fruk.

BRANKO NAD

CILJ SEA-EU ALIJANSE

Put k održivom Sveučilištu u Splitu

Svojim primjerom dobre prakse, održiva sveučilišta stvaraju okruženje koje potiče aktivnosti čiji je cilj rješavanje globalnih izazova današnjice, djeluju na smanjivanje ekoloških otisaka i promiču održivi način života

Pišu **IVANA JADRIĆ**
ANA KUNDID NOVOKMET
GORAN ČORLUKA

Stvaranje održivog sveučilišta jedan je od ciljeva SEA-EU alijanse. Načela održivih sveučilišta počivaju na ciljevima održivog razvoja koji su dio Rezolucije UN-a za razdoblje do 2030. godine. Ovi su ciljevi, koje su države pristale implementirati u svoje razvojne planove, usmjereni na tri osnovne dimenzije održivog razvoja: društvo, okoliš i gospodarstvo. Ciljevi usmjereni na smanjenje nejednakosti u društvu, okončavanje siromaštva, borbu s klimatskim promjenama, stvaranje boljih društava – predstavljaju vodič za stvaranje boljeg sveučilišta te bolje zajednice u cjelini.

Sveučilišta u tom procesu imaju značajnu ulogu: ona kroz obrazovanje u skladu s ciljevima održivog razvoja postaju baza za stvaranje građana koji su spremni boriti se s izazovima nejednakosti i stvarati bolji svijet. Svojim primjerom dobre prakse, održiva sveučilišta stvaraju okruženje koje potiče aktivnosti čiji je cilj rješavanje globalnih izazova današnjice, djeluju na smanjivanje ekoloških otisaka i promiču održivi način života. U Strategiji Sveučilišta u Splitu 2021. – 2025. naglašeno je da je održivost jedno od ključnih razvojnih načela Sveučilišta.

Samo neke od aktivnosti koje pokazuju kako se Sveučilište u Splitu okreće k ciljevima održivog razvoja:

- U okviru SEA-EU alijanse studentima se u posljednje dvije godine ponudio niz edukacija razvijenih upravo na temu održivog razvoja, a Sveučilište aktivno sudjeluje i u procesu izgradnje triju združenih studija iz održivosti.

- Sudjelovalo se u provedbi nizu projekata koji odgovaraju na izazove pojedinačnih ciljeva održivog razvoja.

- Svrstano je među 21 najbolje sveučilište na svijetu u kontekstu etičkih vrijednosti – primjena društveno-korisnog učenja na Sveučilištu u Splitu prema WURI rangiranju. U sklopu SEA-EU alijanse radi se na osnivanju Centra za društveno-korisno učenje pri SEA-EU uredu koji, između ostalog, promovira i ciljeve održivog razvoja.

- U 2021. godini postalo nositelj oznake kvalitete FI-SU *Healthy Campus certification* – koja se brine o stvaranju zdravog okruženja za studente i djelatnike, kao i Oznake kvalitete. Također, organizira se i humanitarna utrka kojom se motivira

na humanitarno djelovanje i zdravi način života.

- Lani je ozelenilo velik dio površina na kampusu, ugovorilo je besplatnu autobusnu liniju za prijevoz studenata od Studentskog doma "Bruno Bušić" na Spinutu do Kampusu. Također, postavljeni su stalci za parkiranje bicikala diljem sveučilišnog Kampusu kako bi se stvorili predvjeti za dolazak na fakultet ovim prijevoznim sredstvom.

- Na Sveučilištu u Splitu djeluje besplatna Pravna klinika, organizirane su brojne HACK4SPLIT aktivnosti te drugi događaji na temu izazova implementacije održivih ciljeva razvoja

- Djeluje sukladno potpisanoj Deklaraciji o pristupanju Europskoj povelji za istraživače i Kodeksu o zapošljavanju istraživača.

- Promovira značenje uloge žena u znanosti i društvu kroz aktivnosti za promicanje rodne ravnopravnosti.

- Sveučilište u Splitu i Grad Sinj pokreću Inovacijski centar mediteranske poljoprivrede te se u sklopu SEA-EU projekta razvija SEA-EU Opservatorij za održivi plavi rast.

- Prema QS World University Rankings 2022, UNIST je kandidat za SDG medalju u kategoriji utjecaja na okoliš,

a Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu jedna je od 800 institucija na svijetu koje su potpisnici *Principles for Responsible Management Education (PRME)*, UN-ove inicijative za podizanje održivosti u obrazovnim institucijama.

- U okviru SEA-EU projekta iniciralo je stvaranje skupine koja se brine o ciljevima održivog razvoja.

Kad je riječ o posljednjoj aktivnosti, važno je napome-

nuti da je riječ o radnoj skupini koja je formirana na Sveučilištu, a sastoji se od predstavnika s raznih fakulteta i odjela. U skupini djeluju: izv. prof. dr. sc. Daniela Garbin Praničević, dr. sc. Goran Čorluka, v. pred., dr. sc. Senka Borovac Zekan, v. pred., izv. prof. dr. sc. Eli Marušić, izv. prof. dr. sc. Ana Kundid Novokmet, dr. sc. Mila Bulić te studentica Maja Firić.

- Sveučilište u Splitu poka-

zuje veliki interes u problematizaciji ovog izazova. Misija je naše radne skupine podignuti razinu osviještenosti djelatnika i studenata na Sveučilištu te popularizirati ciljeve održivog razvoja. U tijeku je analiza postojećeg stanja te usporedba s ostalim članicama alijanse- rekao nam je u ime radne skupine dr. sc. Goran Čorluka.

Skupina je imala niz međunarodnih sastanaka s kolega-

ma s drugih SEA-EU sveučilišta, a provedeno i anketno istraživanje o osviještenosti nastavnika i studenata o ciljevima održivog razvoja. U istraživanju je na Sveučilištu u Splitu sudjelovalo 467 ispitanika, od kojih 237 nastavnika i 230 studenata. Uočeno je da 36 posto nastavnika nije upoznato s ciljevima održivog razvoja, njih 41 posto ima određeno znanje ili interes za provedbu SDG-a, dok je otprilike 23 posto redovito aktivno u provedbi SDG-a. Studenti su bolje upoznati s konceptom održivog razvoja. Naime, njih oko 87 posto razumije da koncept održivog razvoja integrira gospodarstvo, okoliš i društvo, dok više od 6 posto njih održivi razvoj povezuje isključivo s okolišem, kako nas je izvijestila izv. prof. Ana Kundid Novokmet, koja je izradila izvješće o istraživanju za SEA-EU alijansu. Može se zaključiti da su postavljeni temelji obrazovanja utemeljenog na ciljevima održivog razvoja, ali postoji veliki prostor za napredak u dodatnom osvještavanju.

Sukladno ciljevima održivog razvoja, Sveučilište se počinje mijenjati iznutra, a te će pozitivne promjene zasigurno imati svoj odraz i u društvu u cjelini.

INTERNATIONAL
ROWING REGATTA
SVETI DUJE

SUBOTA 14. 5.

UNIVERSITY RACE | SPINUT

NEDJELJA 15. 5.

RACE OF LEGENDS | RIVA

otpbanka

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo
turizma i sporta

DUMP DAYS 2022.

Dumpovci opet pretvaraju Split u centar IT aktivnosti!

Izvanrednu priliku za razmjenom znanja, iskustava te networking svi posjetitelji moći će iskoristiti 14. i 15. svibnja na splitskom FESB-u

PIŠE IAN PALIGORIĆ
FOTO JOSIP SVALINA

DUMP Days 2022. konferencija koju organiziraju članovi DUMP Udruge mladih programera već šestu godinu okuplja tehnološke divove Hrvatske IT scene. Ovu izvanrednu priliku za razmjenom znanja, iskustava te networking će svi posjetitelji imati priliku iskoristiti 14. i 15. svibnja na splitskom FESB-u.

Nakon uspješnog prošlog izdanja konferencije, organizatori su proširili i prilagodili sadržaj ovogodišnje konferencije da bude još jednom u sklopu sa svim Covid mjerama. Uz svjetski priznate i mnogobrojne sponzore poput Blanka, Extension Enginea, Photomatha te Rimac Technologya, konferenciji se pridružuju kao speakeri jedni od najvećih stručnjaka iz svojih područja. Speakeri će kroz predavanja pokriti posljednje trendove iz domena Techa, Developmента, Dizajna i Marketinga, dok će uživo na radionicama posjetitelji imati priliku zaigrati se s najmodernijim tehnologijama i tehnikama korištenim u struci.

Ilija Brajković, izvršni direktor Kontra digitalne agencije i speaker na prošlogodišnjim Daysima nudi riječi hvala mladim organizatorima: "Bez

obzira na situaciju, ekipa iz udruge DUMP je napravila vrhunsku konferenciju. Odlična priprema i komunikacija i vrhunska podrška prije i poslije predavanja svakom predavaču jako olakšava posao. Kvaliteta predavanja i općenito sadržaja je bila vrhunska..."

Sponzorski štandovi firmi otvoreni su za sve, dok će oni najproaktivniji među posjetiteljima, koji rezerviraju svoje

mjesto za Fly Talks na vrijeme, moći sudjelovati na brzinskim speed dating intervjuima gdje će predstaviti sebe i svoje životopise poslodavcima! Uz Fly Talkse, tu su i Campfire Talks na kojima će sudionici sudjelovati na mini panel-raspravi s drugim sudionicima i predstavnicima firmi.

Vrata konferencije su otvorena za sve mlade koji se spremaju kročiti u poslovni svijet.

IZV. PROF. ANTE BILIĆ PRČIĆ, DEKAN EDUKACIJSKO-REHABILITACIJSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Sve je veći broj ljudi kojima treba stručna pomoć

Zadnjih godina je medicina jako napredovala, a kao posljedica tog napretka pojavio se i veći broj djece s različitim razvojnim teškoćama. Htjeli mi to ili ne, ritam života, životne prilike, različiti štetni događaji, od potresa do pandemija, isto tako su uzrok povećanog broja stanovnika koji trebaju našu pomoć

RAZGOVARAO I SNIMIO
BRANKO NAĐ

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu od jeseni ima novog dekanu. Izvanredni profesor dr. sc. Ante Bilić Prčić na tome je mjestu naslijedio izv. prof. dr. sc. Snježanu Sekušak-Galešev. Kako nam sam otkriva, za čelno mjesto fakulteta bio je predložen od svih sedam odsjeka, te jednostavno “nisam imao izbora nego prihvatiti kandidaturu”.

Znanstvena karijera Bilića Prčića i interes za ovo znanstveno područje određeni su njegovim prvim zaposlenjem u području edukacijske rehabilitacije. Naime, nakon završenog fakulteta njegovo prvo radno mjesto je bilo u Centru za odgoj i obrazovanje slijepih i slabovidnih “Vinko Bek”:

- Istraživanje fenomena sljepoće, utjecaja na razvoj, život, školovanje, profesionalnu rehabilitaciju predstavljalo je izazov. Iako se problematikom slijepih i slabovidnih u svijetu bavi veliki broj stručnjaka, u našoj zemlji smo bili uskraćeni spoznajama što se događa u procesima rehabilitacije slijepih i slabovidnih. S obzirom na to da je utjecaj socioekonomske sredine odrastanja, školovanja i življenja različit u različitim zemljama, znanstvene spoznaje iz područja rehabilitacije slijepih i slabovidnih, do kojih su došli istraživači iz svijeta, ne mogu se primijeniti “zdravo za gotovo”. Isto tako, početak devedesetih godina prošlog stoljeća donio je naglu informatizaciju u svim sferama života, koje nisu bile lišene niti osobe oštećene vida. Upravo je drugi dio mogao znanstvenog interesa usko vezan uz primjenu novih tehnologija u obrazovanju i rehabilitaciji osoba oštećene vida.

Na Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet naš sugovornik dolazi 1999. godine, na radno mjesto asistenta na Odsjeku za oštećenja vida. Magisterij i doktorat je obranio baš na ERF-u, da bi 2009. godine bio izabran za docenta na istom Odsjeku.

Prije imenovanja za novog

dekana obavljao je više dužnosti na fakultetu, od pročelnika Odsjeka, voditelja vijeća studija, pomoćnika dekana za financije i prodekana za studije i studente.

Što biste izdvojili kao najvažnije smjernice vašeg dekanskog programa? Koji su vam ciljevi, a koje želje?

- Svaki dekanski program predstavlja “Knjigu želja” i vjerojatno svaki dekan u svom programu obilno popuni tu knjigu želja. Međutim, dugačak je i neizvjestan put do ostvarenja tih želja. Konačna realizacija često puta ne ovisi o samom dekanu i njegovu planu već je pod utjecajem različitih čimbenika o kojima drugi odlučuju, a na koje nema baš prevelikog utjecaja. U svom programu sam kao osnovne ciljeve, a to su ujedno i moje želje, naveo poboljšanje materijalno tehničkih uvjeta, odnosno proširenje prostornih kapaciteta fakulteta, povećanje znanstvene vidljivosti u europskim i svjetskim okvirima, te povećanje kapaciteta našeg nastavno-kliničkog centra.

Volontiranje profesora

Kako ste zadovoljni trenutnim stanjem na ERF-u? Studentima, profesorima, opremljenošću fakulteta?

- Posljednjih desetak godina ERF je prerastao iz malog u srednje veliki fakultet, što možemo usporediti s brojem studenata koji studiraju kod nas i na drugim fakultetima. I kad napravimo takve usporedbe, broj studenata i zaposlenika, odnosno kad izračunamo omjer broja studenata na jednog nastavnika ili općenito zaposlenika, on je vrlo nepovoljan u odnosu na fakultete na kojima se školuje sličan broj studenata. Uvođenjem bolonjskog modela studiranja godine studija su se praktički produljili za godinu dana. Znači, već u samom startu smo krenuli s 20-postotnim nedostatkom znanstveno-nastavnog kadra. Uzevši u obzir činjenicu da nam je već tada nedostajalo 30 posto nastavnika i suradnika, ovo produljenje studija

nas je praktički unazadilo u znanstveno-istraživačkim postignućima, jer smo morali povećavati satnicu nastavnicima kako bi u potpunosti izveli studijske programe. Na kraju ispada da jedan veliki broj nastavnika doslovno volontira, odnosno izvodi nastavu preko svoje norme, a nemamo financijska sredstva da bismo mogli uredno platiti taj njihov prekovremeni rad. Važno je naglasiti da zbog svoje interdisciplinarnosti ERF angažira priličan broj vanjskih suradnika u znanstveno-nastavnim zvanjima, koje onda mora honorirati iz vlastitih prihoda. Nekako, kako vrijeme odmiče dalje, a s obzirom da sam prethodne četiri godine bio u upravi Fakulteta i da mi je situacija jasna, strepim da bi netko od naših prekapacitiranih nastavnika mogao zatražiti da ga se pošteno nagradi za izvršeni rad ili zatražiti da ga se optereti prema zakonu ili temeljnom kolektivnom ugovoru.

Što se tiče studenata, situacija je briljantna. Na naša tri studijska programa upisujemo vrhunske srednjoškolce, pa nam je na kraju izlaznost diplomiranih studenata veća od 95 posto. Na godišnjoj razini diplomira oko 150 studenata. Isto tako upisujemo oko 150 studenata, a da imamo veće prostorne i nastavne

kapacitete, koliki je interes za naše studije, mogli bismo ih upisati i četiri puta više.

Fakultet je opremljen zadovoljavajuće za trenutne uvjete izvođenja nastave, no u planu nam je opremanje kabineta dodatnom opremom. Početci ovog opremanja su se počeli i ostvarivati kroz jedan projekt čiji je nositelj CARNet. Isto tako, u posljednjih nekoliko godina fakultet iz vlastitih prihoda investira u opremu.

Je li se i u kojem smislu zadnjih godina promijenio profil mladih ljudi koji dolaze upisati neki od smjerova na vašem fakultetu?

- U prijašnjem odgovoru sam pokušao prikazati o kakvim se studentskim kapacitetima radi. Ovaj trend nije prisutan zadnjih 10 godina nego slobodno možemo reći da u zadnjih tridesetak godina upisujemo skoro sličan profil mladih završenih srednjoškolaca. Mi ne možemo objektivno procijeniti neke trendove koji se javljaju u visokom obrazovanju gledajući profile mladih ljudi, jer praktički upisujemo samo najbolje. To su mahom djeca koja postižu najbolje rezultate na državnoj maturi i u cjelokupnom srednjoškolskom obrazovanju. Dolaze na fakultet puni samopouzdanja, te taj prelazak iz srednjoškolskog u visoko obrazovanje ne predstavlja za njih nikakav stres. To su djeca koja su stekla radne navike i koja su naučila raditi, a veliki postotak uspješno završenih govori o tome. S takvim studentima je onda lakše i raditi i nastavnicima s lakoćom uspostavljaju pozitivne relacije s njima.

Budući da živimo u vrlo stresnim vremenima, zadnje dvije godine poglavito, je li u našem društvu porasla potreba za stručnjacima s ERF-om?

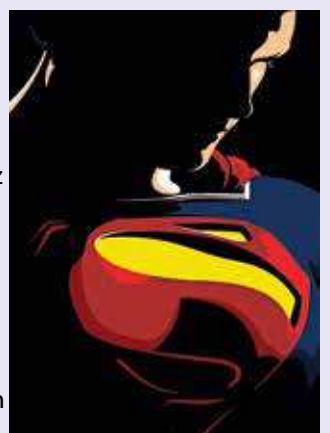
- Uvijek je postojala velika potreba za našim stručnjacima, odnosno mi nikad nismo mogli isproducirati veći broj stručnjaka iz naša tri područja. Zapravo, mogli smo, ali to bi onda neminovno dovelo do pada kvalitete stručnjaka.

NOVI REKTOR NIJE SUPERMAN, ALI JE ISKUSNI STRUČNJAK

Što očekujete od jeseni, nove sveučilišne uprave i novoizabranog rektora Stjepana Lakušića?

Kad me već pitate o jeseni, očekujem da će biti lijepa, bez puno kiše i vrlo ugodna. Šalu na stranu, ali vezano uz novu upravu Sveučilišta naglašavam da prof. Lakušić nije stigao iz svemira kao Superman i da se ne radi o nepoznatom čovjeku. Prof. Lakušić je dekan jednog velikog Fakulteta, angažiran u radu većeg broja sveučilišnih tijela, vrhunski znanstvenik, stručnjak i nastavnik. Dakle, ima iskustvo u rukovođenju velikim sustavom. Njegov rad će svakako ovisiti o izboru prorektora koji će mu pomagati u rukovođenju Sveučilištem. Želim mu sve nabolje i vjerujem da će raditi nabolje za dobrobit Sveučilišta i Republike Hrvatske.

Mi periodično nastojimo kroz naše izvanredne studije barem malo nadoknaditi ovaj nedostatak. Kvaliteta nastave i studija je za nas neupitna. Teško mi je procijeniti koje će biti posljedice života s pandemijom kroz ove dvije zadnje godine. Vrijeme će pokazati svoje.

Lockdown i povećana razina stresa

Zadnjih godina stručnjaci primjećuju porast broja djece i mladih s raznim oblicima teškoća u razvoju. Je li zaista došlo do porasta tog broja ili je jednostavno struka uspješnija u detektiranju tih teškoća u ranoj fazi odrastanja?

Zadnjih godina je medicina jako napredovala, a kao posljedica tog napretka pojavio se i veći broj djece s različitim razvojnim teškoćama. Htjeli mi to ili ne, ritam života, životne prilike, različiti štetni događaji, od potresa do pandemija, isto tako su uzrok povećanog broja stanovnika koji trebaju našu pomoć. Edukacijsko-rehabilitacijska struka je također napredovala, te prati i vrlo brzo primjenjuje nove spoznaje u ovom području.

Koje su nove kompetencije koje ERF nudi svojim studentima, a kako bi se mogli samostalno nositi s novim izazovima koji ih čekaju npr. u školama ili drugim ustano-

vama gdje će pronaći posao?

- Naši studijski programi su koncipirani tako da naši studenti tijekom studija veliki dio svladavanja ishoda učenja ostvaruju putem neposrednog rada s korisnicima. Isto tako, praksa je sastavni dio naših studijskih programa. Zbog toga naši stručnjaci nakon završetka studija nemaju problema kad se zapošljavaju i to im ne predstavlja problem. Za vrijeme studija steknu dovoljno kompetencija da se jednostavno brzo snađu u novoj situaciji kad prelaze iz sustava obrazovanja u sustav tržišta rada.

Koliko pažnje i nastave posvećujete ovisnosti o digitalnim sadržajima, cyberbullyingu, novim medijima općenito?

- Budući da se na našem studijskom programu socijalne pedagogije već desetljećima bavimo problematikom ovisnosti, naši stručnjaci konstantno prate i razvijaju programe pomoći osobama koje se bore s ovisnošću. Ovo današnje vrijeme informatičke revolucije pridonijelo je razvoju drugih oblika ovisnosti u odnosu na već prisutne (alkoholizam, pušenje, narkomanija, kockanje). Naši stručnjaci su vrlo brzo detektirali problem i kroz programe cjeloživotnog učenja su ponudili različite obli-

“

Ispada da jedan veliki broj nastavnika doslovno volontira, odnosno izvodi nastavu preko svoje norme, a nemamo financijska sredstva da bismo mogli uredno platiti taj njihov prekovremeni rad

“

Moramo potaknuti državu da počne izdvajati više sredstava za znanost i obrazovanje, a ne tražiti alternativne izvore financiranja, jer samo tako možemo dobiti dugoročno kvalitetan sustav

ke edukacija za stručnjake koji se bave ovom problematikom. Isto tako, paralelno, za vanjske korisnike kojima je potrebna pomoć, organiziramo i različite oblike savjetovanja i terapija koje provodimo u našem Nastavnom kliničkom centru.

Kako se ERF bio snašao u doba online nastave, odnosno nastave na daljinu u vrijeme korona lockdowna?

- Organizacija nastave i općenito cjelokupni radni procesi u ove posljednje dvije godine bili su vrlo zahtjevni. Vrlo brzo smo se snašli i prilagodili na nove uvjete. Osim u periodu od dva "tvrda lockdowna" (ožujak - lipanj 2020., i studeni 2020. – ožujak 2021.) mi smo praktički svu nastavu izvodili uživo. Malo smo je modificirali, ali najveći dio nastave je izveden u našim predavaonicama. Moram naglasiti da smo u suradnji sa Školom narodnog zdravlja "Andrija Štampar" Medicinskog fakulteta vrlo brzo procijepili veliki broj studenata, koji su onda i svoju praksu mogli odraditi prema planu. Imali smo sreću da naše zgrade nisu stradale u potresima iz 2020. te smo imali na raspolaganju kompletnu infrastrukturu.

U kojim projektima, domaćim i međunarodnim, djelatnici i studenti ERF-a sudjeluju?

NEDOSTATAK STRUČNJAKA SVIH PROFILA

Brojne škole nemaju kompletirane stručne službe. Kako to komentirate?

Ne bih ja samo govorio o školama. Nekako naš Fakultet i studij svi vežu za školsku dob, ali u posljednjim desetljećima sve je veći broj osoba starije i srednje dobi koje trebaju pomoć naših stručnjaka. Jedan dio naših stručnjaka koji su primarno upisali fakultet s mišlju da će se baviti predškolskom i školskom populacijom prelio se na srednju i stariju životnu dob. Jedan dio je otišao bolju budućnost potražiti u Sjevernoj Americi i Europi. Kad vam se dogodi da vam 10 studenata po generaciji napusti domovinu, onda je to 20 posto završenih stručnjaka. Pa neka ih 30 posto izabere kao svoj životni poziv i interes za stariju populaciju, dolazimo zbilja do zabrinjavajućih podataka jer se jednostavno stručne službe po školama nemaju čime popuniti.

Imate li neki povratni podatak, neko istraživanje, anketu možda – kojeg profila najviše nedostaje u našem sustavu odgoja i obrazovanja – psihologa, logopeda, edukacijskih rehabilitatora, socijalnih pedagoga?

Nažalost, nemam takvih podataka, ali mislim da je mjerodavan onaj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje o broju nezaposlenih stručnjaka iz našeg portfelja zanimanja. Trenutno je vrlo mali broj nezaposlenih stručnjaka koji završe naš fakultet, te projekcijom u sljedećih pet godina se da naslutiti da će ih nedostajati. Možda će relevantne podatke moći dati Agencija za obrazovanje s kojom odlično surađujemo i nastojimo umanjiti problematiku s nedostatkom stručnih suradnika našeg profila. Isto tako, treba napomenuti da se naši završeni stručnjaci (logopedi, edukacijski rehabilitatori i socijalni pedagogi) zapošljavaju i u sustavima zdravstva, socijalne skrbi i pravosuđa.

- Veliki je broj projekata u kojima sudjeluju nastavnici i studenti ERF-a. Kad bih ih sada nabrajao, to bi uzelo puno prostora, ali ću svakako naglasiti da trenutno imamo dva velika projekta Hrvatske zaklade za znanost, dva velika međunarodna projekta, više projekata s Gradom Zagrebom i udrugama na području cijele Republike Hrvatske, te nekoliko studentskih projekata.

Više izdvajanja za znanost i obrazovanje

Koliko su međunarodni projekti važni za razmjenu iskustava, stjecanje novih znanja, pa i opremanje laboratorija, fakulteta u cjelini, budući da znamo kako je državna kasa za znanost i visoko obrazovanje sve tanja?

- Koliko su značajni domaći projekti, toliko su značajni i međunarodni. Suradnjom na međunarodnoj razini se otvara mogućnost bržeg investiranja u znanstveno-istraživačku opremu, ali ne možemo reći da, bez obzira na tešku financijsku situaciju, Republika Hrvatska ne investira u opremanje fakulteta i laboratorija. Moramo biti iskreni i svjesni da je mali postotak onoga što opremimo financirano sredstvima izvana u odnosu na ono koliko investira Republika Hrvatska. Po meni je možda ma-

lo prenatraglašeno isticanje ulaganja u područje znanosti koje dolazi izvan državnih sredstava. Mi svojim aktivnostima moramo potaknuti državu da počne izdvajati više sredstava za znanost i obrazovanje, a ne tražiti alternativne izvore financiranja, jer samo tako možemo dobiti dugoročno kvalitetan sustav.

Vaša promišljanja o nacrtu zakona o visokom obrazovanju i znanstvenoj djelatnosti koji je Senat Sveučilišta u Zagrebu nedavno odbio?

- U akademskoj zajednici je uvijek bilo prijedloga oko zakonskih akata koji su se usvajali u području znanosti i visokog obrazovanja, tako da sam očekivao i reakciju na prijedlog novog zakona o znanosti i visokom obrazovanju. Po meni je to normalno i logično i nitko se ne bi trebao vrijeđati. Sve se može riješiti dogovorom, odnosno da se prihvate primjedbe i sugestije i onih koji su pisali prijedlog zakona i akademske zajednice koja treba dobronamjerno upozoriti na neke prijedorne činjenice. Samo dogovorom možemo napraviti nešto kvalitetno. Uvijek će biti nezadovoljnih, ali kod ovakvih krucijalnih stvari jednim pametnim pristupom moguće je broj nezadovoljnih smanjiti na najmanju moguću mjeru.

MEDICINSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

Lijepe vijesti ususret velikoj proslavi 25. obljetnice osnutka

Piše MILA PULJIZ

Ususret velikoj proslavi 25. obljetnice osnutka, s Medicinskog fakulteta dolaze nam lijepe vijesti. Naime, prema **QS World University Rankings by Subject**, godišnjoj publikaciji ljestvice svjetskih sveučilišta po područjima, koju svake godine objavljuje Quacquarelli Symonds, a smatra se jednom od tri najčitanije sveučilišne ljestvice u svijetu, Sveučilište u Splitu 2022. godine prvi je put rangirano u području medicine, i to između 651. i 670. mjesta na svijetu.

"Ovogodišnji ulazak na QS ljestvicu rangiranja

Prodekanica Katarina Vukojević i dekan Ante Tonkić

DALIBOR GABELA

Sveučilišta po područjima ima veliki značaj za Medicinski fakultet jer je upravo područje medicine jedino i zastupljeno na ljestvici.

To je potvrda naše snage, izvrsnosti i predanog znanstvenog rada koji iz dana u dan rastu i doprinose poziciji Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Splitu da stane uz bok s najboljim svjetskim sveučilištima", kazala je prodekanica za znanost, prof. Katarina Vukojević,

nakon što je o tome, zajedno s dekanom prof. Antom Tonkićem izvijestila Dekanski kolegij.

Rang po indikatoru citiranosti je 594. mjesto, rang po indikatoru H-indeks 576. mjesto, rang po akademskom ugledu 631. Uprava, nastavnici i studenti MEF-ST-a ovime su jasno zakoračili ne samo u europski, već i svjetski akademski prostor i Sveučilište u Splitu im na tome čestita.

USUSRET SMOTRI SVEUČILIŠTA U SPLITU

Zašto studirati na studiju VOJNO POMORSTVO?

Piše MILA PULJIZ

Ususret smotri Sveučilišta u Splitu zakazanoj 29. travnja na Prokurativama, odlučili smo, svima zainteresiranim, malo pobliže predstaviti relativno novi studij Vojno pomorstvo na splitskom sveučilištu. Studij Vojno pomorstvo, integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij, s izvođenjem je započeo od akademske godine 2018./2019. Integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij Vojno pomorstvo usko je povezan sa suvremenim znanstvenim spoznajama u području tehničkih znanosti, polju tehnologije prometa i transporta, posebice u području pomorstva te u interdisciplinarnim područjima, polju vojno-obrambene i sigurnosno-obavještajne znanosti i umijeća, a s obzirom na to da u zaštiti prava i interesa Republike Hrvatske na moru, pored Hrvatske ratne mornarice, sudjeluju i Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Ministarstvo unutarnjih poslova i druge nadležne državne agencije i institucije, studij Vojno pomorstvo pruža jedinstvenu priliku školovanja pomorskih časnika za potrebe svih državnih institucija uključenih u zaštitu interesa RH na moru.

Sastavni dio studija su voj-

nostručna i plovidbena praksa. Tijekom vojnostručne prakse studenti ovladavaju vještinama vođenja, zapovijedanja i nadzora, rukovanja osobnim vatrenim naoružanjem, gađanjem i održavanjem oružja te orijentacijom u prostoru i okruženju, dok se plovidbenom praksom studenti upoznaju sa životom i radom na brodu.

Cilj ovog studija jest omogućiti budućim časnicima Oružanih snaga RH stjecanje potrebnih interdisciplinarnih znanja i vještina, a uz znanja potrebna za uspješno vođenje i upravljanje brodom i podizanje razine sigurnosti u pomorskom prometu, studenti stječu i specifična vojna znanja i vještine.

Studijski program Vojno pomorstvo ustrojen je kao petogodišnji integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij sa smjerovima

Vojna nautika i Vojno brodogradarstvo. Ovaj studijski program traje 5 godina, a njegovim završetkom stječe se akademski naziv magistar/magistra, inženjer/inženjerka vojnog pomorstva: smjer vojne nautike i smjer vojnog brodogradarstva.

Potpisivanjem ugovora s Ministarstvom obrane, Ministarstvom unutarnjih poslova ili Ministarstvom mora, prometa i infrastrukture, studenti postaju stipendisti jednog od ministarstava, a nakon završetka studija osigurava im se zapošljavanje u ministarstvu s kojim je potpisan ugovor, što podrazumijeva stipendiju, smještaj, obveznu literaturu, vojnu odoru, sportsku opremu i troškove javnog prijevoza. U sljedećem broju donosimo i razgovor s kapetanom bojnog broda, izv. prof. Lukom Mihanovićem.

ODRŽANA KONFERENCIJA SRCE DEI 2022

Prilike i izazovi digitalne transformacije

Na središnjem događanju konferencije, predstavnici sustava znanosti i visokog obrazovanja raspravljali su o važnosti e-infrastrukture u obrazovanju

Piše **TATJANA KLARIĆ BENETA**

Konferencija Srce DEI koju Sveučilišni računski centar (Srce) organizira i kao konferenciju nacionalnog strateškog projekta Hrvatski znanstveni i obrazovni oblak (HR-ZOO) održala se 6. i 7. travnja prema hibridnom modelu.

Otvaranju konferencije prisustvovali su rektori, prorektori, dekan, prodekani i njihovi suradnici s hrvatskih sveučilišta i visokih učilišta, akademici, čelnici i suradnici mnogih drugih ustanova iz sustava znanosti i visokog obrazovanja kao i predstavnici Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske, Rektorskog zbora Republike Hrvatske, Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Središnjeg državnog ureda za razvoj digitalnog društva, Agencije za znanost i visoko obrazovanje, Grada Zagreba te čelnici s partnerskih ustanova na projektu HR-ZOO.

Konferenciju je uvodnim izlaganjem otvorio ravnatelj Srca **Ivan Marić** koji je istaknuo kako je konferencija "važan događaj za Srce i zajednicu, jer na njoj okupljamo svoje korisnike kako bi razgovarali o njihovim potrebama i razmišljanjima o upotrebi naprednih informacijsko-komunikacijskih tehnologija u njihovu svakodnevnom radu. Želimo potaknuti što bolju suradnju s akademskom i istraživačkom zajednicom na temelju koje Srce kao središnja infrastruktura ustanova hrvatske znanosti i visokog obrazovanja razvija svoje sustave i digitalne usluge i stavlja ih na raspolaganje toj istoj zajednici."

Napredak uz suradnju

Marić je je naglasio važnu ulogu Srca u povezivanju hrvatskog istraživačkog i obrazovnog prostora s europskim te dodao da "izgradnja istraživačke infrastrukture preduvjet je napretka, no ona ne znači ništa bez motiviranih stručnjaka koji predano rade na njezinu daljnjem unaprjeđenju. Samo ako se strateški i dobro planira i povezuje s obrazovnim i istraživačkim ciljevima, e-infrastruktura nije trošak nego rješenje. Smatram da je suglasnost svih aktera u sustavu znanosti i visokog obrazovanja oko ove teze preduvjet uspješne digitalne tranzicije sustava znanosti i visokog obrazovanja."

O digitalnoj su transformaciji raspravljali **Sandra Bezjak**, v. d. ravnateljice Agencije za

znanost i visoko obrazovanje, **Stjepan Lakušić**, novoizabrani rektor Sveučilišta u Zagrebu i dekan Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, **Ivan Marić**, ravnatelj Sveučilišnog računskog centra Sveučilišta u Zagrebu, **Snježana Prijić-Samaržija**, rektorica Sveučilišta u Rijeci i predsjednica Rektorskog zbora Republike Hrvatske, **Hrvoje Puljiz**, ravnatelj CARNET-a i **David M. Smith**, ravnatelj Instituta Ruđer Bošković u okviru tematskog Foruma čelnika iz znanosti i visokoga obrazovanja: E-infrastruktura za znanost i visoko obrazovanje kakve želimo.

Pandemija i potres otvorili su bitnu temu, a to je način na koji akademska zajednica iz pomoć novih, digitalnih tehnologija može prenijeti znanje na gospodarstvo i tu su nastavnici Sveučilišta u Zagrebu pokazali spremnost odgovoriti na nove izazove i prenijeti svoja znanja i stručni dio javnosti, smatra novoizabrani rektor Sveučilišta u Zagrebu, Stjepan Lakušić. Dodaje da su "sveučilišta ta koja moraju ukazati koliko je tehnologija važna" stoga je obveza sveučilišta voditi računa i o tome dijelu obrazovanja svojih nastavnika i studenata. Ističe da je obrazovanje o digitalnim tehnologijama bitno u pogledu cjeloživotnoga obrazovanja nastavnika i alumna jer nastavnici trenutno obrazuju generacije koje su rođene s digitalnim tehnologijama stoga moraju brinuti i o kvaliteti znanja koje prenose na studente i na tržište rada.

Rektorica Sveučilišta u Rijeci istaknula je kako se u pandemiji pokazalo da digitalne tehnologije ne mogu zamijeniti fizički kontakt je potrebno raditi na hibridnom pristupu.

"Prepoznali smo prednosti digitalne transformacije, poput brze razmjene ideja i sadržaja neovisno o udaljenosti, razvoja kompetencija za budućnost te inovativnih metoda poučavanja. Međutim, alate kojima se služimo sada trebamo unaprijediti i otkloniti nejednakosti u pristupu", smatra rektorica Prijić-Samaržija.

Ravnatelj CARNET-a Hrvoje Puljiz, odgovorio je da je u okviru NPOO-a predviđeno 630 milijuna kuna za informatizaciju visokog obrazovanja u kojem će fokus biti na razvoju mrežne infrastrukture, kako bi se omogućilo da svi na području Hrvatske imaju istu dostupnost mrežne infrastrukture. Drugi dio NPOO-a čini izgradnja kapaciteta visokih učilišta da izrađuju digitalne nastavne sadržaje, dok je treći dio edukaci-

cija s naglaskom na izgradnju centara kompetencije u suradnji s visokim učilištima.

Ravnatelj Srca istaknuo je da Srce "zajedno s partnerskim institucijama gradi e-infrastrukturu za modernu znanost i visoko obrazovanje u okviru projekta HR-ZOO, radimo na preuzimanju "digitalnog tereta" s nastavnika i istraživača zapošljavajući i obrazujući nove stručnjake poput e-znanstvenika i data stewarda koji krajnjim korisnicima olakšavaju upotrebu naprednih digitalnih tehnologija."

Kao problem koji se javlja, Prijić-Samaržija je navela da u nekim kompanijama diploma s fakulteta postaje manje važna od prekvalifikacija i dokvalifikacija koje nude kompanije i privatne platforme. Navele je primjer kompanije Google koji nudi niz naprednih tečajeva za one zainteresirane za dobro plaćene poslove u tehnološkom sektoru.

"Digitalna transformacija u obrazovanju je već počela. Moramo biti mudri, prepoznati izazove i probati se prilagoditi. Suradnja i sinergija je uvijek rješenje. Ne smijemo inzistirati na kompetitivnim nego suradničkim rješenjima. Digitalna transformacija i ulaganje nije trošak, nego rješenje", poručila je Prijić-Samaržija.

Lakušić smatra da dodatno obrazovanje koje nude privatne kompanije nije prijetnja sveučilištima, već je potrebno ostvariti partnerski odnos. "Sveučilišta su ta koja vode računa o kvaliteti znanja i obrazovanja kroz akreditirane programe" ističe Lakušić te smatra da takvo široko stečeno znanje ne može biti ugroženo kratkim tečajem privatne kompanije koji nudi specifično znanje koje je u određenom trenutku toj kom-

Ravnatelj Srca Ivan Marić kazao je da se konferencijom želi potaknuti što bolja suradnja s akademskom i istraživačkom zajednicom

paniji potrebno. "Znanje stečeno sveučilišnim studijem konkurentno je, ne samo u jednoj kompaniji, nego i dalje" – naglašava Lakušić

Panelisti su se složili da je za daljnji napredak potrebna suradnja visokih učilišta i znanstvenih instituta s infrastrukturnim ustanovama kao i usmjerenost na izgradnju zajedničkih resursa koji će znanstvenicima, nastavnicima i istraživačima omogućiti bavljenje njihovom temeljnom aktivnošću.

Prvoga su dana konferencije održana i dva pozvana predavanja. Profesor **Wim van Petegem** s KU Leuven istaknuo je da nastavnici, znanstvenici i ustanove trebaju biti spremni na prilagodbu rada s generacijom Z te je pozvao na agilnost u djelovanju, koja uključuje i uporabu fleksibilnih modela poučavanja i pozicioniranje studenta kao su-kreatora obrazovnog procesa. Rektorica **Snježana Prijić-Samaržija** u svome je predavanju rekla je da uz digitalnu tranziciju, koja je imperativ, svim hrvatskim sveučilištima nužna i socijalna tranzicija, odnosno promjena svijesti i stavova prema digitalnim tehnologijama, njihovom korištenju, ali i doprinosu daljnjem razvoju hrvatskih sveučilišta. Predstavila je tri moguća scenarija budućnosti i digitalne tranzicije sveučilišta te naglasila važnost nacionalnih digitalnih platformi i podrške, kakvu osigurava Srce, za uspješnu digitalnu tranziciju hrvatskih sveučilišta.

U okviru tematskog bloka "HR-ZOO i napredno računanje" predstavljene su tehničke karakteristike nove infrastrukture za napredno računanje koja će biti uspostavljena završetkom projekta HR-ZOO

kao i rezultati istraživanja o potrebama za znanstvenim softverom.

Pravno i etičko usklađenje usluga

Drugog dana konferencije **Paolo Budroni**, predsjednik Izvršnog odbora e-IRG (e-Infrastrukture Reflection Group), u pozvanom je predavanju *Towards integrated action on data, services and governance* predstavio aktualne trendove i procese vezane za nastanak i razvoj nove europske podatkovne infrastrukture i digitalnih usluga. Istaknuo je da su uspostava povjerenja, omogućavanje interoperabilnosti te pravno i etičko usklađenje ključni u kontekstu digitalnih ekosustava i povezanih usluga. Naglasio i važnu poveznicu između nacionalnog informacijskog sustava znanosti (kao što je CroRIS) i nacionalnog oblaka za otvorenu znanost (kao što je budućni Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ)).

U okviru tematskog bloka "Umjetna inteligencija - upotreba u sustavu znanosti i visokog obrazovanja" predstavljeni su primjeri primjene umjetne inteligencije u znanstvenim projektima i gospodarstvu. Prezentirani su rezultati ispitivanja krajolika umjetne inteligencije u 2021. prema kojima je u Hrvatskoj u prošloj godini djelovalo 115 *startupova* koji se bave umjetnom inteligencijom. Zaključeno je da ustanove iz visokog obrazovanja trebaju zajedno i snažnije raditi na stvaranju stručnjaka iz područja umjetne inteligencije, a Srce u tome može pomoći pružanjem ekspertize i zajedničke infrastrukture za napredno računanje koja omogućava rješavanje kompleksnih i računalno zahtjevnih problema.

"Vrednovanje u online okruženju" tematskim blokom izneseni su primjeri dobre prakse te su sudionici mogli saznati kako se može provjeriti je li test dobro pripremljen za online vrednovanje i pokazuje li realno znanje studenata. Predstavnici Centra za e-učenje Srca predstavili su na koje sve načine pružaju podršku nastavnicima i ustanovama u implementaciji načina vrednovanja u online okruženju.

Na konferenciji je predstavljen tijek projekta CroRIS te je objašnjeno kako će se u njega integrirati sustavi CROSB, Šestar i POIROT kao i koju će ulogu imati CroRIS koordinatori i CroRIS urednici na ustanovama. CroRIS će biti katalog resursa i usluga Hrvatskog oblaka za otvorenu znanost. Predstavljeni su i podaci o radu projekta Hrvatski oblak za otvorenu znanost (HR-OOZ), posebno prijedlog odredbi o otvorenoj znanosti za novi Zakon o znanosti i visokom obrazovanju i prijedlog kriterija za uvrštavanje resursa i usluga u budućni katalog HR-OOZ. Raspravljalo se o uključivanju servisa REVIGO, računalnog klastera Isabella i odabranih repozitorija iz sustava Dabar u Europski oblak za otvorenu znanost (EOSC). Naglasene su prednosti koje EOSC pruža znanstvenicima kao središnje mjesto na kojem mogu jednostavno i učinkovito pristupiti digitalnim uslugama i resursima potrebnim za uspješno provođenje znanstvenih istraživanja.

Tijekom tematskog bloka "Europska sveučilišta - informacijski izazovi" održan je forum u kojem su sudjelovali **Ana Čosić** sa Sveučilišta u Splitu, **Ivana Kovačić** iz Agencije za mobilnost i programe EU, **Zvezdan Penezić** prorektor za znanost i informacijsku infrastrukturu sa Sveučilišta u Zadru, **Aleksandar Šušnjara** sa Sveučilišta u Rijeci te **Neven Vrček** s Fakulteta organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu. Forumom se istaknula važnost europskih integracija sveučilišta i vrijednosti koje se kroz ove alijanse promoviraju te je istaknuto da su informacijski izazovi značajni i bit će potrebno uložiti velike napore, kako u IT rješenjima, tako i u organizacijskim i koordinacijskim aktivnostima, kako bi zamišljena informatička rješenja funkcionirala.

Pokrovitelji konferencije Srce DEI 2022 bili su Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske, Sveučilište u Zagrebu, Rektorski zbor Republike Hrvatske i Grad Zagreb.

Konferencija Srce DEI 2022 održana je u hibridnom obliku

FAKULTET KEMIJSKOG
INŽENJERSTVA I
TEHNOLOGIJE
SVEUČILIŠTA U
ZAGREBU

“

Volimo se pohvaliti nobelovcem Vladimirom Prelogom, koji je ovdje bio profesor organske kemije, kao i profesorom Franjom Hanamanom, suizumiteljem žarne niti, što je omogućilo proizvodnju komercijalne žarulje. Naša najveća vrijednost oduvijek su bili ljudi
prof. Ante Jukić

Prof. Ante Jukić,
dekan FKIT-a

Počínje obnova zgrade oštećene u potresu

Prva je to obnova nakon potresa koja kreće na zagrebačkome sveučilištu, a vrijednost radova, u predviđenom trajanju od godinu dana, iznosi oko 50 milijuna. Tijekom trajanja radova nastava za studente u ljetnome semestru izvodit će se u preostalim dvjema zgradama fakulteta

Krunoslav Pavlinić, direktor tvrtke MDK 'Građevinar', i dekan Ante Jukić nakon potpisivanja ugovora

Piše **BRANKO NAD**

Potpisan je ugovor za početak građevinskih radova na cjelovitoj obnovi zgrade Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu, na adresi Trg Marka Marulića 19 u Zagrebu.

Prva je to obnova nakon potresa koja kreće na zagrebačkome sveučilištu, a vrijednost radova, u predviđenom trajanju od godinu dana, iznosi oko 50 milijuna. Ugovor su potpisali dekan Fakulteta kemijskog inženjerstva i tehnologije prof. Ante Jukić i Krunoslav Pavlinić, direktor tvrtke MDK "Građevinar", pod budnim okom rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. Damira Borasa. Ponuda "Građevinara" je,

sukladno provedenom javnom natječaju, odabrana kao najpovoljnija ponuda.

U zgradi koja se obnavlja, osim FKIT-a, djeluju i Institut društvenih znanosti "Ivo Pilar" te Geografski odsjek Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, koji se također premještaju tijekom trajanja radova obnove. Za vrijeme trajanja radova nastava za studente u ljetnome semestru izvodit će se u preostalim dvjema zgradama fakulteta.

Naime, Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije Sveučilišta u Zagrebu djeluje u trima zgradama koje su sve oštećene u potresu, nakon čega je Fakultet vlastitim sredstvima odmah proveo radove hitnih sanacija.

Na Fakultetu danas studira oko 1100 studenata (od čega

130 doktoranada), a zapošljivost studenata je veća od 80 posto u prvoj godini nakon diplomiranja. Fakultet ima 213 zaposlenih, od čega najveću skupinu čine doktorandi i poslijedoktorandi (njih više od 90), dok su 63 nastavnika u znanstvenim zvanjima.

- Volimo se pohvaliti nobelovcem Vladimirom Prelogom, koji je ovdje bio profesor organske kemije, kao i profesorom Franjom Hanamanom, suizumiteljem žarne niti, što je omogućilo proizvodnju komercijalne žarulje. Volimo se hvaliti i uspjesima naših alumna. Primjerice, antibiotik Sumamed, proizvod "Plive", djelo je naših inženjera i doktoranada, istaknuo je dekan Jukić pred okupljenim partnerima i novinarima.

Danas FKIT provodi istraživačke projekte u vrijednosti 270 milijuna kuna, u partnerstvu većinom s hrvatskom kemijskom, ali i drugom vrstom industrije. Suraduju s globalno poznatom AstraZenecom, Pfizerom, BASF-om kao najvećem kemijskom tvrtkom na svijetu... Ipak, dodaje Jukić, najveća vrijednost su oduvijek bili ljudi.

Ukupna vrijednost istraživačkih projekata na ovom fakultetu veća je od 270 milijuna kuna, što, kada se gleda po nastavniku, iznosi oko 4,34 milijuna kuna. Od toga se oko 0,94 milijuna kuna odnosi na fakultetski udio, dok preostali udio pripada partnerima, većinom iz gospodarskoga sektora.

Zadnji pokrenut istraživački projekt FKIT-a, pod nazivom "High Energy Calcium-Oxygen Batteries", financira NATO (SPS G5910), temelji se na proizvodnji visokoenergetskih baterija na osnovi kalcija i kisika, čime se izbjegava litij kao jedan od vrlo skupih i teško pribavljivih materijala.

“

Na Fakultetu danas studira oko 1100 studenata (od čega 130 doktoranada), a zapošljivost studenata je veća od 80 posto u prvoj godini nakon diplomiranja. Fakultet ima 213 zaposlenih, od čega najveću skupinu čine doktorandi i poslijedoktorandi (njih više od 90), dok su 63 nastavnika u znanstvenim zvanjima

- Nadam se da će radovi obnove ići kako je planirano, odnosno da sve zaista bude gotovo unutar planirane godine dana. Pa i ranije. Jako nam je važno da nastava ne trpi niti da trpe znanstvenoistraživački projekti, jer se to ne smije dogoditi - ustvrdio je dekan FKIT-a.

Rektor Damir Boras rekao je da Fakultet kemijskog inženjerstva i tehnologije po kvaliteti nastave i iskoracima u području transfera znanja i tehnologije predstavlja perjanicu Sveučilišta u Zagrebu. Podsjetio je i kako je odmah nakon zagrebačkoga potresa imenovao dekana Građevinarstva prof. Ante Jukića.

skog fakulteta Stjepana Lakušića, nedavno novoizabranog zagrebačkoga rektora, predsjednikom Povjerenstva za obnovu:

- Tri smo mjeseca održavali sastanke s Ministarstvom znanosti i obrazovanja i pokušali im objasniti dinamiku natječaja i obnove, budući da je dekan Lakušić već imao veliko iskustvo s potresnom obnovom u Albaniji. Dali smo im jako puno primjedbi, savjeta. Nažalost, u MZO-u nisu prihvatili gotovo ništa od tih naših smjernica. I zato sve skupa jako kasni - objasnio je rektor Boras.

Izrazio je radost što će se Fakultet kemijskog inženjerstva vratiti u obnovljenu, ne samo popravljenu zgradu. Naime, svaki sveučilišni objekt morao bi biti obnovljen i infrastrukturno. Primjerice, na sveučilišnoj zgradi, sjedištu Rektorata na Trgu Republike Hrvatske, informatička infrastruktura stara je više od 30 godina. Stoga ovu obnovu moramo iskoristiti kao priliku da naše visokoškolske objekte obnovimo i u tome segmentu - zaključio je zagrebački rektor Damir Boras.

Katolički bogoslovni fakultet u Splitu

MEĐUNARODNI TEOLOŠKI SIMPOZIJ NA KATOLIČKOM BOGOSLOVNOM FAKULTETU SVEUČILIŠTA U SPLITU

'Papinstvo: suvremeno razumijevanje osporavanog znaka'

Ovaj znanstveni skup će nam, nadam se, pomoći da bolje shvatimo ulogu papinstva u Crkvi i društvu, da bolje i dublje razumijemo 'znak osporavan', koji je dio našega katoličkog identiteta (prof. dr. sc. Mladen Parlov)

Pišu **ANA PEROŠ**
ŽELJKA SIJERAK RADAS

Na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Splitu održan je 27. međunarodni teološki simpozij održan na temu "Papinstvo: suvremeno razumijevanje osporavanog znaka". Na otvorenju simpozija govorili su rektor Sveučilišta u Splitu prof. dr. sc. **Dragan Ljutić**, dekan Katoličkog bogoslovnog fakulteta prof. dr. sc. **Mladen Parlov** te dr. sc. fra **Marko Mrše**, provincijal Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja. Predavači simpozija dali su zaokruženu i preglednu sliku o papinstvu, njegovoj naravi i različitim aspektima: liturgijskim, pravnim, moralnim, pedagoškim, popularno-medijskim i ekumenskim.

Uvodničari u simpozij – prof. dr. sc. **Pablo Argárate**, dekan Katoličkog teološkog fakulteta u Grazu, međunarodni priznati predavač s tri doktorata, te dr. sc. **Benito Giorgetta** iz Chietija, bioetičar i

novinar te osobni prijatelj pape Frane – fokusirali su se na osobni profil aktualnog pape Frane. Prvi, iz perspektive Papina sunarodnjaka, donio je iznijansirani portfolio pape Frane oslikavši ga u njegovim argentinjskim kulturno-povijesnim korijenima te ocrtao njegove preobrazbe kao isusovačkog poglavara i nadbiskupa, te kardinala i kasnijeg djelovanja kao pape. Plastični prikaz Papina razmišljanja i djelovanja donio je dr. sc. **Giorgetta**, označavajući temeljni znak Papina magisterija kroz glagole "izići" i "ići", kojima on želi pokrenuti Crkvu iz elitističke i samodostatne zatvorenosti te donijeti evanđelje onima koji su na rubu Crkve i koji se osjećaju iz nje isključeni. Istaknuo je kako je Papa u svojim osobnim obraćanjima sugovornicima blizak i neposredan te ga je ocrtao kao onoga koga se, za razliku od njegovih prethodnika – **Ivana Pavla II.**, koji je bio "papa za gledanje", i **Benedikta XVI.**, koji je bio "papa za slušanje" – može "dodirnuti".

UNIST

Pomoćni zagrebački biskup nasl. prof. dr. sc. **Ivan Šaško** progovorio je o naravi papinske službe iz obreda uvođenja u papinsku službu, u kojima se to poslanje i služba ocrtaavaju kao načelo i temelj jedinstva vjere i vjernika cijele Crkve, a prof. dr. sc. **Ante Crnčević** donio je tumačenje papinske službe na temelju naglaske iz euharistijske euhologije, pri čemu je razložio pojmove autoriteta i moći te sluge i pastira. Poslijedoktorandica iz Splita dr. sc. s. **Dijana Mihalj** dala je strukturalnu, kontekstualnu suvremenu analizu papinske zakonodavne vlasti iz perspektive "potreba Crkve", spajivši je s označnicama djelovanja pape Frane.

Prof. dr. sc. **Tonči Matulić** iz Zagreba nastojao je obrađivati recepciju i osporavanja

određenih moralnih aspekata u naučavanju pape Frane, smještajući ih u kontekst programatskog Papina dokumenta "Radost evanđelja", kojim ističe evandeosku ljubav kao srž moralnog učenja Crkve, a voditeljica Tiskovnog ureda Splitsko-makarske nadbiskupije dr. sc. **Silvana Burilović Crnov** donijela je prikaz recepcije i tumačenja naučavanja pape Frane u različitim katoličkim i liberalnim svjetovnim medijima. Izv. prof. dr. sc. **Marijo Volarević** iznio je suautorski članak s doc. dr. sc. **Emanuelom Petrovom** o aktualnom pitanju ređenja žena kod trojice zadnjih papa. Iznio je i pitanje mogućnosti da se žene pripusti redu dakonisa. Doc. dr. sc. **Edvard Punda** protumačio je narav dviju papinskih dogmi o primatu i nezabludivosti u odnosu na

odredbe Drugog vatikanskog sabora, koji je vrhovnu vlast, osim papi, priznao i kolegiju biskupa kada u zajednici s papom vrše svoju redovitu učiteljsku vlast, te koji je cjelini vjernika priznao karizmu nezabludivosti u pitanjima vjere. Zadnja trojica predavača zaokružila su tematiku simpozija iznijevši prikaze nekih važnih pitanja. Doc. dr. sc. **Mihail Prović** progovorio je o izazovima katoličkog odgoja u kontekstu postojećih kriza i izazova u Crkvi. Doc. dr. **Ivan Macut** izložio je sporna ekumenska pitanja koja se tiču papinske službe. Doktorand Sveučilišta u Lublinu **Hrvoje Vargić**, mag. oec., mag. phil., prikazao je osporavane dijelove papinskog dokumenta "Amoris laetitia", koji je izazvao najviše prijevora među samim katolicima.

KLASA:
112-01/22-01/06
URBROJ:
251-378-04-22-4
Zagreb, 15. travnja 2022.
SVEUČILIŠTE U
ZAGREBU,
Učiteljski fakultet,
Savska cesta 77,
Zagreb,

RASPISUJE

**NATJEČAJ
za izbor u:**

1. znanstveno-nastavno zvanje i na radno mjesto I. vrste u znanstveno-nastavnom zvanju – redoviti profesor – prvi izbor, u interdisciplinarnom području znanosti, znanstvena polja: biologija i poljoprivreda, na neodređeno vrijeme, s punim radnim vremenom, na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu - 1 izvršitelj (m/ž)

2. naslovno (bez zasnivanja radnog odnosa) znanstveno-nastavno zvanje – docent, u znanstvenom području: biomedicina i zdravstvo, znanstvenom polju: Kliničke medicinske znanosti, grana: pedijatrija - 1 izvršitelj (m/ž)

3. suradničko zvanje i na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju – asistent, u znanstvenom području humanističkih znanosti, znanstveno polje: filologija, znanstvena grana: kroatistika, na Katedri za hrvatski jezik i književnost, scensku i medijsku kulturu, na određeno vrijeme, s punim radnim vremenom - 1 izvršitelj (m/ž).

Sve informacije o uvjetima natječaja objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Učiteljskog fakulteta <https://www.ufzg.unizg.hr/uciteljski-fakultet-sveucilista-u-zagrebu/natjecaji/> Prijave s dokazima o ispunjavanju uvjeta dostavljaju se u roku od 30 dana od objave natječaja na navedenu adresu, s naznakom: »Za natječaj-Kadrovska služba«. Zakašnjele prijave i prijave bez dokaza o traženim uvjetima neće se razmatrati. Pristupnici će biti obaviješteni o rezultatima izbora."

KBF_FOTO.UNIST

Prof. Zrinka Tarle, dekanica Stomatološkog fakulteta u Zagrebu

Prof. Matthias Zehnder

Prof. Thomas Attin

Predavanje Siniše Glumičića

Radni tečaj o strojnoj instrumentalizaciji korijenskih zubnih kanala

OSMI MEĐUNARODNI KONGRES STOMATOLOŠKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Veliki doprinos dentalnoj medicini

Više od 250 sudionika okupilo se u Rovinju i dva su dana slušali i sudjelovali u predavanjima i radionicama vrhunskih stomatoloških eksperata iz Hrvatske i Europe

PIŠE I SNIMIO
BRANKO NAD

Vodeći europski stručnjaci dentalne medicine dva su dana iznosili svoja iskustva i nove znanstvene spoznaje pred više od 250 sudionika osmog izdanja Međunarodnog kongresa Stomatološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ovaj kongres veliki je doprinos dentalnoj medicini, a u sedam prethodnih godina paleta izlaganja uključivala je najbolje stručnjake iz svijeta i zemlje s temama od restaurativne dentalne medicine, endodoncije, protetike, ortodoncije, parodontologije, oralne i estetske kirurgije.

Stoga ne treba čuditi da su i ovogodišnja izlaganja pažljivo pratili brojni stomatološki praktičari iz zemlje, od studenata do iskusnih zubara. Prof. Zrinka Tarle, dekanica Stomatološkog fakulteta, rekla nam je kako su kroz međunarodnu suradnju razvijenom na ovom kongresu nastala brojna zajednička istraživanja i objavljene vrijedne publikacije u najboljim stomatološkim časopisima na svijetu. Ponajviše s kolegama sa Sveučilišta u Zürichu i Münchenu. Tako je i ove godine jedan od glavnih govornika bio prof. Thomas Attin, dekan fakulteta u Zürichu.

Skup je započeo Znanstvenim simpozijem "Bioaktivni dentalni restaurativni materijali". S napretkom u tehnološkom razvoju materijala, a osobito u biomedicini, svijest stomatologa i pacijenata se

mijenja. Inertni ili biokompatibilni materijali više ne zadovoljavaju, nego se traže materijali koji mogu ostvariti pozitivnu interakciju s tvrdim i mekim zubnim tkivima. Bioaktivno staklo privlači pozornost znanstvene zajednice još od 1969. zbog regeneracije kosti koja se ostvaruje otpuštanjem iona i posljedičnim stvaranjem snažne veze između implantiranog stakla i mineraliziranog tkiva. Od tada, razvoj bioaktivnog stakla bio je usmjeren na nove formulacije prilagođene specifičnim kliničkim aplikacijama.

Danas se bioaktivno staklo ne rabi samo u ortopediji za popravak koštanih defekata, nego i za regeneraciju mekog tkiva te otpuštanje odgovarajućih terapijskih ili antimikrobnih iona. Istraživanja o implementaciji bioaktivnog stakla u restaurativne dentalne materijale u svrhu remineralizacije tvrdih zubnih tkiva i prevencije sekundarnog karijesa još su u povojima, a puni potencijal ovih materijala se tek treba ostvariti.

Najnovija europska dostignuća

Prof. Aldo R. Boccaccini sa svojim predavanjem o 50 godina bioaktivnih stakala, odnosno njegovim tradicionalnim, sadašnjim i budućim aplikacijama, iznio je svoja iskustva kao i presjek svih dosadašnjih spoznaja i budućih htijenja u ovom segmentu dentalne medicine.

- Od otkrića bioaktivnog stakla (BG) prije 50+ godi-

na od strane prof. Larryja Hencha, ovim materijalima za povezivanje kostiju se pridaje sve veća pozornost, uglavnom za ortopedske i stomatološke primjene. Sada je dostupan veliki izbor sastava (silikatni, fosfatni i boratni sustavi), koji se mogu proizvesti tradicionalnom tehnologijom taljenja ili sol-gel metodom, čime se širi opseg primjene BG-a, pojasnio je prof. Boccaccini putem videoveze. Prezentirao je studije stanične kulture koje prikazuju vremenske ovisne učinke na matične stanice, ovisno o varijaciji koncentracije iona kao proizvoda otapanja BG. Kao i sažetak istraživanja BG dobivenih sol-gel tehnologijom koji dovode do poboljšanih bioloških svojstava, antibakterijskih učinaka, tvrdoće, puferiranja kiseline i remineralizacije.

Prof. dr. sc. Håvard J. Haugen sa Sveučilišta u Oslu održao je predavanje "Intrinzično disorijentirati peptidi povećavaju regenerativne kapacitete koštanih kompozitnih ksenotransplantata". Znanstvenici koji proučavaju biomaterijale dizajniraju organske zamjene za kosti temeljene na biokemijskim svojstvima koštano tkiva kako bi se postigla bliska nativna funkcionalnost. Nekoliko nekolagenih proteina u kostima poznato je kao intrinzično disorijentirani proteini (IDP), jer im nedostaju uočljive uređene domene i fiksna 3D struktura u fiziološkim uvjetima, ističe prof. Haugen:

- Mnogi IDP obavljaju re-

gulatorne uloge u nizu staničnih funkcija, što nas je motiviralo da dizajniramo dva disorijentirana peptida bogata prolinom (P2 i P6) i uključimo ih u SmartBone® (SBN) biohibridnu zamjenu. Nedavno smo izvijestili o poboljšanoj proliferaciji i osteogenezi ljudskih osteoblasta i mezenhimskih matičnih stanica u kompozitnim skupinama koje sadrže peptide (ovdje nazvane SBN+P2 i SBN+P6) in vitro. Naši rezultati predstavljaju nove sintetičke IDP kao potencijalne kandidate za usmjeravanje formiranja kostiju i biomineralizacije. Općenito, P2 i P6 su obećavajući kandidati za strategije povećanja kosti u kritičnim kliničkim primjenama. Zaključili smo da su FLARE i O-PTIR obećavajući alati u procjeni i dijagnostici biokemijske strukture koštano tkiva i sučelja kosti i biomaterijala, pojašnjava Haugen.

U sklopu Simpozija održan je i radni tečaj o strojnoj instrumentalizaciji korijenskih zubnih kanala, pod vodstvom izv. prof. Bernarda Jankovića sa zagrebačke Stomatologije.

Švicarska iskustva i zmačaj osmijsjeha

Drugi dan Kongresa započeo je predavanjem prof. dr. sc. Matthias Zehndera "Kemijsko čišćenje korijenskog kanala/Kako sigurno i učinkovito očistiti sustav korijenskih kanala", a veliku pažnju potom je izazvalo predavanje svjetski priznatog stručnjaka i rado viđenoga gosta Kongre-

sa, prof. dr. sc. Thomasa Attina “Etiologija, klinički aspekti i prevencija erozivnih defekata tvrdog zubnog tkiva s naglaskom na studije u Zürichu”.

U većini zemalja Europe u posljednjem desetljeću bilježi se pad prevalencije karijesa. Kao posljedica toga, zubi ostaju dulje u usnoj šupljini. Ovi zubi su pod sve većim rizikom od razvoja ne-kariogeno uzrokovanih defekata tvrdog zubnog tkiva, kao što su erozija i abrazija.

Erozija cakline definira se kao površinski gubitak tvrdog zubnog tkiva uzrokovani kemijskim izazovom bez sudjelovanja oralnih mikroorganizama. Kemijski inducirani napad izvode kiseline, kao što je limunska kiselina. Napad dovodi do omekšavanja površine što rezultira površinskim slojem koji je podložan daljnjem gubitku zbog mehaničkih utjecaja, kao što je četkanje zuba ili žvakanje. Zbog ovog etiološkog kompleksa skovani su termini “erozioabrazija” ili “erozivni gubitak tvrdog tkiva zuba”. Pod dugotrajnim utjecajem kiseline može se uočiti i ekspozičija dentina, naglasio je prof. Attin:

- Epidemiološke studije u nekoliko zemalja dokazale su da erozivno-abrazivni defekti tvrdog zubnog tkiva pokazuju rastuću tendenciju prevalencije. Kako bi se smanjilo napredovanje tih lezija, važno je dijagnosticirati već minimalne erozivno inducirane defekte tvrdog zubnog tkiva i definirati čimbenike rizika koji su implicirani s dentalnom erozijom.

Istraživačka skupina švicarskih znanstvenika o kojoj govorio Attin objavila je više od 100 studija koja se bave nekoliko aspekata dentalnih erozija. Stoga je dio predavanja dekan fakulteta iz Züricha fokusirao na ove studije, čime je dao uvid u etiologiju i prevenciju ovog specifičnog defekta tvrdog zubnog tkiva. Ovi uvidi će podržati svakog stomatologa u njegovim nastojanjima da adekvatno informira i vodi pacijente koji pate od erozije.

Vrlo zanimljivo bilo je i predavanje prim. Siniša Glumičića o njegovih 25 godina iskustva u “umjetnosti rino-plastike i osmijeha”. S tih dva i pol desetljeća iskustva i tisućama izvedenih operacija nosa, Glumičić je razvio svoju osobnu kiruršku tehniku koju je prezentirao na Kongresu i detaljno objasnio sve svoje korake u postizanju savršenog oblika i oblika nosa te očuvanju prirodne korelacije s pokretima lica i konkretno - osmijeha.

- Naš nos je svakako najistaknutija anatomska struktura na ljudskom licu i neizmjerljivo je povezana s pokretima lica, a ponajviše s osmijehom. Potrebno je otprilike 25 do 40 različitih mišića lica za stvaranje osmijeha, a istovremeno će pomaknuti naš nos i promijeniti ga iz osnovnog oblika i oblika, napomenuo je dr. Glumičić koji upravo rinoplastiku ocjenjuje kao jedan od najzahtjevnijih estetskih zahvata.

U poslijepodnevnom satima držane su kratke oralne prezentacije, njih 43, čiji će sažeci biti objavljeni u časopisu Acta Stomatologica Croatica. A tradicionalno je održana i izložba korporativnih partnera Stomatološkog fakulteta.

NOVI UDŽBENIK SVEUČILIŠTA U SPLITU

Tuberkuloza - stara dama u novom ruhu

U ovaj, prvi put napisan udžbenik o tuberkulozi, uvrštene su sve ključne epidemiološke, dijagnostičke i kliničke osobitosti tuberkuloze, neovisno o tome radi li se o studentima medicine ili zdravstvenih studija, postdiplomantima, specijalizantima i specijalistima iz ovog područja ili drugim stručnjacima

PIŠE

MILA PULJIZ

Plodna izdavačka aktivnost Sveučilišta u Splitu bogatija je za još jedan udžbenik, “Tuberkuloza-stara dama u novom ruhu”. Knjigu su prvoga dana mjeseca travnja predstavili prof. Dragan Ljutić, rektor Sveučilišta u Splitu, izv. prof. Joško Božić, prodekan Medicinskog fakulteta u Splitu, doc. Željka Karin, ravnateljica Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije, prof. Ivan Urlić, predsjednik podružnice Split Akademije medicinskih znanosti Hrvatske te urednice izv. prof. Anamarija Jurčev Savičević i izv.prof. Kornelija Miše. Na predstavljanju nastupio je muški pjevački zbor Splitski liječnici pjevači pod ravateljstvom maestra prof. Blaženka Juračića i uz glasovirsku pratnju prof. Rozarije Samodol Mimica.

Knjiga je napisana na 348 stranica, a kako je u predgovoru navedeno, u eri novih javnozdravstvenih problema s kojima se suočava čovječanstvo, potreba da konačno uspješno svladamo neke druge bolesti, koje su odavno trebale biti smještene u ropotarnicu povijesti, postaje važnija nego ikad prije.

Poraz medicine

Najznačajnija među njima je tuberkuloza. Javnozdravstveno breme tuberkuloze, nesamo značajan pobol i smrtnost, nego i njene društvene posljedice, koje nas prate od kada postoji ljudski rod, predstavljaju svojevrsan poraz suvremene medicine. Premda su u posljednje vrijeme napravljeni pomaci u borbi protiv tuberkuloze, nepostojanje brzog dijagnostičkog testa, potreba dugog liječenja te nepostojanje učinkovitijeg cjepiva, ostaju ključnim otvorenim pitanjima za uspješniju borbu protiv tuberkuloze. Izobrazba o tuberkulozi, posebice u uvjetima pada pobola u 21. stoljeću, postaje sve značajnija kako bi znanja i vještine zdravstvenih profesionalaca ostale na razini koja je nužna za eliminaciju tuberkuloze.

U ovaj, prvi put napisan udžbenik o tuberkulozi, uvrštene su sve ključne epidemiološke, dijagnostičke i kliničke osobitosti tuberkuloze, neovisno o tome radi li se o studentima medicine ili zdravstvenih studija, postdiplomantima, specijalizantima i specijalistima iz ovog područja ili drugim stručnjacima. Jednaka pozornost posvećena je i prevenciji i kurativi, budući da su neodvojive kad je o tuberkulozi riječ. U pisanju ove knjige zaronilo se u daleku povijest, kako bi se prikazalo “stasanje” tuberkuloze

Anamarija Jurčev Savičević i Kornelija Miše

s povijesti ljudskog roda sve do trećeg milenija. Zvuči nevjerojatno, ali je gorka istina da čovjek još nije svladao drevnu bolest koja ga prati od postanka.

Nadzor nad tuberkulozom nužno podrazumijeva detaljno epidemiološko praćenje pojavnosti na globalnoj i na nacionalnoj razini. Na osnovi podataka planiraju se i provode mjere suzbijanja i sprječavanja tuberkuloze, a uz globalni okvir bremena tuberkuloze, u ovom udžbeniku su detaljno opisane posebnosti hrvatske epidemiološke pojavnosti tuberkuloze.

Epidemiološkim i patofiziološkim modelom prikazalo se detalje izloženosti, infekcije, bolesti i smrti kako bismo bolje razumjeli kompleksan razvoj ove bolesti i specifičan imunološki odgovor koji izaziva u čovjeku kao svom domaćinu. Latentna tuberkulozna infekcija je stanje oko kojeg se još uvijek vode priporoci; znači li to doista prisutnost vijabilnog bacila tuberkuloze u organizmu ili testovima detektiramo tek samo posljedicu kontakta s bacilima tuberkuloze nekad ili možda sad? Pitanje je to od posebne važnosti s obzirom na različite bolesti i stanja koja suprimiraju staničnu imunost kod kojih bi liječenje latentne tuberkulozne infekcije imalo velike koristi, posebno danas

u eri biološke terapije, a koje su prikazane u ovom udžbeniku. Dijagnostički proces, neizostavan u priči o tuberkulozi, prikazan je u svim mikrobiološkim i radiološkim detaljima, od bazične svjetlosne mikroskopije i klasičnog rendgenograma pluća, do najsuvremenijih metoda genotipizacije i kompjutoriziranih radioloških snimanja. Dijagnostičke metode se stalno usavršavaju, ali potreba za brzim “point-of-care” testom i dalje ostaje.

Prva lokalizacija na koju se pomisli kad je riječ o tuberkulozi su pluća. I od najvećeg javnozdravstvenog značaja. Stoga joj je u ovom udžbeniku posvećena posebna pozornost. Međutim, detaljno su opisane i druge lokalizacije tuberkuloze. Liječenje tuberkuloze je višemjesečno s kombinacijom više antituberkulotika. U ovoj knjizi su prikazane najnovije smjernice za uspješno liječenje tuberkuloze s preglednim prikazom važećih terapijskih protokola, nuspojava, ali i rezistencije na antituberkulotike.

Stručni izazov

Dječja tuberkuloza je poseban klinički entitet sa svojim specifičnostima koji zahtjeva minuciozni dijagnostički i terapijski postupak s oboljelom djetetom te je našao značajno mjesto

u ovom udžbeniku. Koinfekcija virusom humane imunodeficijencije i baciom tuberkuloze, zbog raznog utjecanja na celularnu imunost, jedan je od vodećih problema u borbi protiv tuberkuloze. Upravo zbog toga je ovdje detaljno opisana s najnovijim spoznajama u zahtjevnoj dijagnostici i usporednom liječenju ove dvije kompleksne bolesti. Tuberkuloza u trudnoći je stručni izazov, bez obzira govorimo li o liječenju same trudnice ili utjecaju tuberkuloze majke na nerođeno dijete. Kako tuberkuloza u trudnica nije česta pojava, time je ovo poglavlje i važnije jer pruža jasne smjernice o skrbi tuberkulozne majke i djeteta.

Kad je o prevenciji tuberkuloze riječ, jedino licencirano cjepivo je BCG cjepivo. S njime je do sada cijepljeno više od 4 milijarde ljudi širom svijeta te je usprkos svojoj nesavršenosti te kontroverzama koje ga prate od samog otkrića, i dalje jedino cjepivo koje je čovječanstvu na raspolaganju. U ovom udžbeniku prikazana su sva bitna obilježja ovog cjepiva.

Netuberkulozne mikobakterije ne uzrokuju tuberkulozu i ne prenose se među ljudima, ali se često brkaju s tuberkulozom, zbog uzročnika, kliničke slike, ali i sličnog liječenja. Ovo će poglavlje biti od koristi da se jasno izdiferenciraju razlike i posebnosti ova dva odvojena klinička entiteta.

Cjelovita slika o pojavnosti bolesti na nekom području, državi ili globalno, ovisi o dobrom sustavu prijavljivanja. U Hrvatskoj je prijavljivanje tuberkuloze obvezno, pa se prikazalo i ispravno klasificiranje, prijavljivanje i epidemiološko praćenje tuberkuloze. Ovakvo sustavno prikazivanje tuberkuloze zahtijevalo je angažman eminentnih stručnjaka. U stvaranju ovog udžbenika sudjelovao je 31 suradnik, priznati zdravstveni profesionalci iz područja epidemiologije, dijagnostike i klinike tuberkuloze.

“

Jednaka pozornost posvećena je i prevenciji i kurativi, budući da su neodvojive kad je o tuberkulozi riječ. U pisanju ove knjige zaronilo se u daleku povijest, kako bi se prikazalo “stasanje” tuberkuloze s povijesti ljudskog roda sve do trećeg milenija

Izv.prof. Anamarija Jurčev Savičević, je spec. epidemiologije, pročelnica Katedre za preventivnu medicinu Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu i dugogodišnja nastavnica Medicinskog fakulteta. Voditeljica je Jedinice za znanstveno-istraživački rad i Odjela za nadzor nad tuberkulozom i drugim respiratornim infekcijama Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Splitsko-dalmatinske županije. Redovita je članica Akademije medicinskih znanosti Hrvatske. Izv. profesorica Kornelija Miše je spec. pulmologije, od 1980. g. radila je na Klinici za plućne bolesti KBC Split čija je bila i dugogodišnja predstojnica. Inicijator je i osnivač prve Jedinice za intenzivnu skrb pulmoloških bolesnika izvan Zagreba. Od samog osnutka sudjeluje u nastavi Medicinskog fakulteta i Sveučilišnog odjela zdravstvenih studija Sveučilišta u Splitu.

“

Zvuči nevjerojatno, ali je gorka istina da čovjek još nije svladao drevnu bolest koja ga prati od postanka

Rat u Ukrajini i tuberkuloza

Potreba za ovim udžbenikom danas je posebno izražena. Prvi put u zadnjem desetljeću raste globalna smrtnost od tuberkuloze, čime tuberkuloza zauzima visoko drugo mjesto na ljestvici uzroka smrtnosti od zaraznih bolesti. Politički trenutak kojem svjedočimo ponovo stavlja tuberkulozu u javnozdravstveni fokus. Ratna zbivanja dovode nam raseljene osobe iz Ukrajine, zemlje s visokom incidencijom tuberkuloze i izraženim problemom multi- i prošireno rezistentne tuberkuloze. Stoga naše znanje i vještine vezane za tuberkulozu trebaju biti na visokoj razini, u čemu će zasigurno pridonijeti i ovaj udžbenik.

MATIJA MATO ŠKERBIĆ,
DOCENT FAKULTETA
HRVATSKIH STUDIJA,
AUTOR KNJIGE
‘FILOZOFIJA SPORTA
– NASTANAK I RAZVOJ
JEDNE DISCIPLINE’

Dražen Petrović predstavlja ideal prakticiranja sporta

Dražen je obistinjenje dvaju ideala prakticiranja sporta – težnje za izvrsnošću i autoteličnog igranja igre – naime, zbog nje same i ni zbog čega drugog, poput novca, slave i slično

Matija
Mato
Škerbić

RAZGOVARAO I SNIMIO **BRANKO NAD**

Filozofija sporta – Nastanak i razvoj jedne discipline” nova je knjiga doc. dr. sc. Matije Mate Škerbića, profesora na Fakultetu hrvatskih studija, koja je promovirana javnosti nedavno, u sklopu konferencije “Etika, bioetika i sport”, održane u Zagrebu.

Knjiga predstavlja kritički prikaz i razmatranje razvoja filozofije sporta kao zasebne grane filozofije te etike i bioetike sporta kao njezinih ključnih podgrana. Posebno je zanimljiv dio u kojem autor određuje bioetiku sporta kao onu koja vrši razrješavanje najtežih slučajeva sporta danas, ali i onu koja promišlja i razrađuje scenarije budućnosti sporta. Među ostalim, Škerbić promišlja slučajeve dopinga, kiborgizacije, interseksualnosti, svega što u današnjem sportskom svijetu “ne nedostaje”, ali i utjecaja pandemije COVID-19, u kojoj smo živjeli dvije godine, na sportaše i njihov odnos prema sportu.

Matija Mato Škerbić rođen je u Varaždinu, gdje je završio 6. osnovnu školu Varaždin i Prvu gimnaziju Varaždin. Studij je nastavio na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je stekao zvanje profesor filozofije i povijesti na Filozofskom fakultetu, te apsoluta teologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu – Institutu za teološku kulturu laika. Doktorat naslovljen “Etika sporta Williama Johna Morgana” obranio je 2019. godine s ocjenom summa cum laude na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu kao prvi u području filozofije sporta.

Trenutačno je zaposlen kao docent na Odsjeku za filozofiju i kulturologiju Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Svojim je predavanjima sudjelovao na više od 50 međunarodnih konferencija, autor je više od 30 znanstvenih radova, uvodnika, recenzija i prikaza.

Inicijator je, osnivač i voditelj Znanstveno-istraživačkog odbora za bioetiku i sport u Znanstvenom centru izvrsnosti za integrativnu bioetiku pri Filozofskom fakultetu u Zagrebu, te međunarodne konferencije International Conference Ethics, Bioethics and Sport.

A zajedno s kolegom Bruno Čurkom, što me posebno oduševilo, napisao je prvu hrvatsku dječju slikovnicu o antičkim filozofima “Filozofija – ma što pak je to?! 13 priča o antičkim filozofima”, za koju je oblikovao sedam priča – o Heraklitu, Pitagori, Empedoklu, Zenonu, Platonu, Sekstu Empiriku i Epikuru.

Kako je i zbog kojih nagona došlo do pisanja knjige?

– Primarno, knjiga je pokušaj dolaska do odgovora na očita i temeljna pitanja, koja zapravo nisu odgovorena u dosadašnjoj literaturi: kada je i kako sve počelo, koje su ključne točke razvoja, koja su područja razmatranja i najvažniji koncepti, te naposljetku kuda bi ova disciplina mogla i (li) trebala ići u daljnjem razvoju. Zanimljivo je da je Lev Kreft, osnivač europskog društva za filozofiju sporta i jedan od autoriteta discipline, u svojoj recenziji knjige istaknuo da je knjiga zapravo prva u svjetskim okvirima. Naime, do sada imamo uglavnom nizove uredničkih izdanja koja okupljaju različite autore povezane uredničkim predgovorima, pa je ovakvo izdanje zapravo ono što disciplini nadasve nedostaje.

S druge strane, tu je očiti ne-

“
Doping jest štetan za zdravlje, ali vrhunski sport je štetan za zdravlje ionako – pretjerani i za zdravlje opasni režimi treninga, izlaganje pogibelji u, primjerice, biciklizmu, boričkim sportovima itd. Zašto se brinemo za jedan oblik štetnosti zdravlju, a ostale zanemarujemo i dopuštamo?

dostatak specifične literature na hrvatskom jeziku te kritičkih razmatranja onoga što je međunarodna zajednica iznjedrila tijekom pola stoljeća razvoja discipline. Naravno, knjiga je nastala kao posljedica mog intenzivnog i strastvenog višegodišnjeg bavljenja temama filozofije sporta.

Naposlijetku, na osobnoj razini praktičara sporta, s jedne strane kao igrača nogometa, košarke, rukometa i tenisa, a s druge strane kao košarkaškog suca, imao sam niz pitanja koja su se otvarala u i o sportu. Primjerice, kao sudac morate se pitati o tome kako se pravila nikada ne provode striktno, nego ih sudac interpretira sukladno ethosu sporta ili u zajednici uvriježenoj na načinu igranja sporta, koji je zapravo fluidan. Kao sudcu mi je bilo nevjerovatno kako su te konvencije snažne i kako svi sudionici sportskog događaja reagiraju (i to prilično burno) kada sudačka odluka nije kvalitetna i očekivana interpretacija pravila. A s druge strane, kao sudac osjećate moć koju imate da kroz određenu interpretaciju pravila (na koju imate pravo kao sudac) dovedite jedan tim u povoljniji položaj tijekom igranja utakmice...

Vjerujem da će ova knjiga, zajedno s drugim inicijativama, od kojih je najvažnija organizacija 50. svjetskog kongresa filozofije sporta, koja nam je dodijeljena za 2023. godinu, doista potaknuti kritičnu masu zainteresiranih istraživača u Hrvatskoj i regiji.

Što ste htjeli knjigom postići i kome je ona u prvom redu namijenjena?

– Prva i najočitića nakana je pokretanje, uspostava i razvoj ove discipline u Hrvatskoj i regiji. Ovaj je dio svijeta dao brojne olimpijske i svjetske uspješnice i uspješnike, a sport je nevjerovatno popularan te je pravo čudo kako do sadanismo imali/nemamo strukturirano i organizirano bavljenje ovim temama, nego do sada tek u nekim pojedinačnim i sporadičnim pokušajima. U tom smislu, vrlo je uzbudljivo vršiti korake koji se na neki način mogu okarakterizirati kao pionirski.

Druga je nakana svakako predstaviti i otvoriti specifične teme koje se čine iznimno važne za suvremeni sport i njegovu budućnost, a velik broj razmatranja ima i važne i vrijedne implikacije: primjerice, razmatranja preciznog definiranja i konceptualiziranja sporta su važna za zakonske odredbe odlučivanja o tome koje aktivnosti mogu i trebaju dobiti status sporta, odnosno za Međunarodni olimpijski odbor za odluke koje bi se aktivnosti trebalo ili moglo primiti u olimpijsku obitelj. Primjeri esporta i parkoura su pravi egzemplari u ovom smislu.

U strogo filozofskom smislu, nakana je bila pokazati kako drukčiji pristupi filozofiji i etici koje negujemo u tzv. kontinentalnoj tradiciji mogu biti itekako vrijedni u dominantno analitičkoj filozofiji sporta te u nju trebaju biti primjereno involvirani. U tom smislu, posebno me razveselila recenzentska ocjena Leva Krefta kako je u metodološkom smislu u knjizi postignut pravi kompromis između dvaju pristupa filozofiji, što je također rijetkost u literaturi.

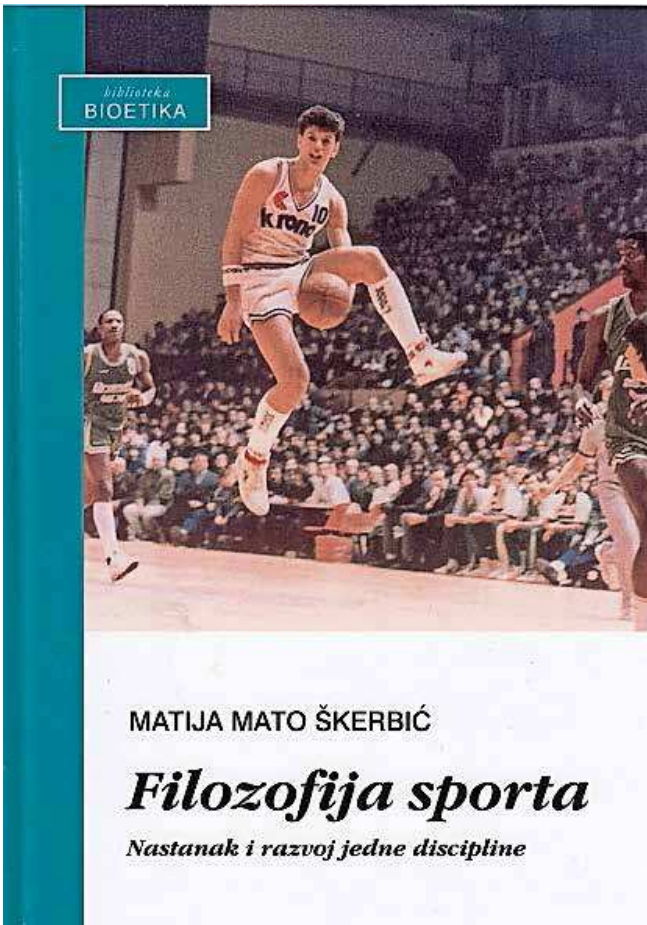
Knjiga je ponajprije namijenjena znanstvenicima koji izučavaju i promišljaju sport iz pozicije filozofije ili će to činiti u budućnosti. Pritom, nadam se da će knjiga moći poslužiti kao korisna literatura za osmišljavanje i održavanje nastave na fakultetima i školama. Istodobno, iako je pisana kao djelo znanstvenoga karaktera, nadam se da bi mogla biti zanimljiva, informativna, pristupačna, pa čak i poticajna široj zainteresiranoj (sportskoj) javnosti, barem u nekim svojim dijelovima.

Koliko je etika važna u sportu?

– Baš kao i u svakodnevnom životu, svakom polju našeg odnošenja i djelovanja spram drugih, u svakoj struci i poslu koji obavljamo, etika je presudno i nezaobilazno važna – primjerice kao moralni odgoj u djece, ili recimo kao nužno reflektiranje o tome kojim se moralnim principima voditi kada obavljamo svoj posao, odnosno donosimo odluke koje se tiču drugih i drugog – tako je i etika u sportu naprosto neizostavna. Zapravo, etika sporta je jedna od prvih, a već više desetljeća i najvažnija grana filozofije sporta. Uz dodatak, u posljednjih nekoliko godina to je i – bioetika sporta.

One se nose s nekim od najvažnijih i najtežih problema u sportu i prijetnji opstanka sporta kakav poznajemo i volimo. U tom smislu, najistaknutije rasprave u literaturi posljednjeg desetljeća vodile su se oko slučajeva kiborgiziranih sportaša, poput “blade runnera” Oscara Pistoriousa i “blade jumpera” Marcusa Rehma, koji su se željeli natjecati u redovnim (a ne samo paraolimpijskim) natjecanjima; te oko osoba s poremećajem diferencijacije spola, poput Caster Semenye ili Dutee Chand. Ovog trena najveći se broj radova, diskusija i debata vodi oko uključivanja transrodnih osoba u ženske kategorije u sportu. Tu su posebno indikativna tri slučaja: onaj novozelandske dizačice utega L. Hubbard, koja je prva transrodna osoba (nekoć muško, sada žensko) kojoj je dopušten nastup na Olimpijskim igrama (u Tokiju prošle godine) u ženskoj kategoriji; slučaj Lie Thomas, transrodne plivačice sa sveučilišta Penn u SAD-u, koja je nakon tranzicije iz muškog u žensko počela rušiti nevjerovatne rekorde u ženskom sveučilišnom plivanju; te najnoviji slučaj biciklistkinje Emily Bridges, koja je već kao muško bila najbolja na svijetu, pa samo možemo zamisliti kakva dominacija će uslijediti kada i ako se počne natjecati u ženskoj kategoriji.

Od svojih početaka 1972., etika sporta nastoji domisliti i iznaći norme ili principe kojima bi se praktičari sporta mogli i (li) trebali voditi u praksi ranju sporta. Pritom, rekao bih da je najveći problem što je sport

Naslovnica knjige

SVAKI VRTIČKI, ŠKOLSKI, PA I STUDENTSKI DAN TREBAO BI POČETI TJELOVJEŽBOM

Koliko su sport i tjelovježba danas važni? Nije tajna da živimo uglavnom sjedilačkim, neaktivnim načinom života...

– Mislim da je za današnjeg “sjedilačkog” čovjeka – koji vrlo često sjedi na poslu/školi, putu do posla/škole i natrag, pa onda i nakon posla/škole u trenucima odmora i dokolice (pred i kompjuatorom, TV-om...) – u prvom redu vrlo važna tjelesna aktivnost i tjelovježba, pa onda i sport. Naime, prve su dvije usko povezane sa sportom, no ipak različite od sporta kao takvog jer nisu i nikako ne trebaju biti organizirano natjecanje. Posebno se to čini važnim za djecu kojoj sportske igre mogu biti važan i privlačan način za odmicanje od “ekrana”. U tom smislu, apsolutno pozdravljam nastojanja kineziologa da se poveća broj satnice tjelesnog odgoja u školama, odnosno da svaki vrtički, školski, pa i studentski dan počne satom tjelovježbe. U takvim inicijativama iščitavam temeljno shvaćanje čovjeka kao cjelovita bića koje treba težiti za postizanjem uravnoteženosti svojih duhovnih i tjelesnih komponenti i potencijala.

“
Ne nalazim razumijevanje ni poštovanje za sportaše koji se petljaju u izvansportske domene u koje su neupućeni i neškolorani, posebice kada direktno opovrgavaju i zanemaruju znanstvene istine i argumente

u samom svom temelju nemoralan jer je – kompetitivan, postalno stvara situacije u kojima je samo jedan/na pobjednik dok su svi drugi gubitnici...

Kada pogledamo brojne dopinške skandale, namještene mečeve, kladioničarke afere, može li se uopće vratiti vjera u fair play i etičnost sporta?

– Kada se ovako nanižu problemi i “tamne strane” modernog sporta, cijela se stvar može činiti prilično pesimistična i čak – nepopravljiva. Vi ste ih izvrsno nanizali, a mogli ste i nastaviti... To su upravo problemi kojima se bave etika i bioetika sporta. Ustvrdio bih, nije sve tako loše. Kao i svaka druga društvena praksa ili polje življenja, djelovanja i odnošenja, i sport ima svoje jasne i velike probleme i nedostatke, no njima pristupa proaktivno – prepoznaje ih, jasno adresira, te pokušava

iznaći i ponuditi moguća rješenja i poboljšanja. Zato i kažemo da su to najpropulzivnija ili vibrantna polja filozofije sporta.

Evo i fantastičnog primjera. Svjetski autoritet struke prof. Mike McNamee (naš blizak prijatelj i gost na našoj 2. konferenciji o etici i bioetici sporta) lansirao je sredinom prošle godine novi svjetski istraživački i obrazovni centar za etiku i integritet sporta na Sveučilištu Leuven u Belgiji. Tamo se u interdisciplinarnom okružju obrazuju kadrovi koji će provoditi borbu za zaštitu integriteta sporta protiv najočitižih ugroza: (ilegalnog) kladenja, namještanja, korupcije, organiziranoga kriminala, različitih oblika diskriminacije, iskorištavanja djece, seksualnog nasilja i zlostavljanja itd.

Što se tiče dopinga – filozofija i (bio)etika sporta su stvorili veliki korpus literature u kojima se doping razmatrao. Zanimljivo je kako opravdanost zabrane dopinga nikada nije dokazana u literaturi. Naime, svaki argument je osporen na prilično uvjerljiv način, a bilo ih je barem šest (skupina): štetnost zdravlju, nepoštenje, neprirodnost, nepravedna prednost, nužno paternalistički zabrana, te prinuda koju izaziva nedopingiranim sportašima da uzimaju doping. Osvrnut ću se na jedan – štetnost za zdravlje. Doping jest štetan za zdravlje, ali vrhunski sport je štetan za zdravlje ionako – pretjerani i za zdravlje opasni režimi treninga, izlaganje pogibelji u, primjerice, biciklizmu, boričkim sportovima itd. Zašto se brinemo za jedan oblik štetnosti zdravlju, a ostale zanemarujemo i dopuštamo?

Filozofi sporta reagiraju na svaki slučaj dopinga te ga razmatraju u literaturi nastojeći iznaći rješenja i nadasve – etičke principe za njihovo sagledavanje, dok su nekolicina njih članovi etičke komisije Svjetske antidoping agencije (Sigmund Loland, Mike McNamee, Angela Schneider). Mogu tako najaviti rad koji sam upravo predao, zajedno s trojicom kolega iz SAD-a, Kanade i Brazila, u kojem objašnjavamo i razmatramo zadnji slučaj dopingirane 15-godišnje klizačice Kamile Valjeve na nedavno završenim Olimpijskim igrama u Pekingu.

Na naslovnici vaše knjige je Dražen Petrović. Je li on najveći sportaš kojeg smo ikad imali?

– Za mene – jest. I pritom priznajem da sam potpuno subjektivan, premda se mogu podastrijeti jasni argumenti za tvrdnju. Naime, njegov utjecaj na predraspadnutu sportsku Jugoslaviju bio je enorman. U to doba, na bilo kojem igralištu diljem zemlje mogli ste vidjeti djecu, uključujući i mene, kako “draženovski” otvorenih usta, s visoko podignutim znojnikom na ruci pokušava izvesti dribling guranjem lopte između nogu. Bio je fantastična, nevjerovatna senzacija koja osvaja energijom i karizmom. Za mene on je trajna ljudska inspiracija i uzor kako predanim radom i iskrenom ljubavi za ono čime se bavite možete u punoj mjeri ostvariti sve potencijale koje nosite. On je bio san, težnja, poruka, strast, radost igranja. Zapravo, nikada neću prežaliti njegov šokantan i prerani odlazak.

Naravno da postoje razne povremene (i prigodne) kvantificirane i faktograficirane rasprave u kojima se dokazuje da su neki drugi bili važniji, talentiraniji, s više medalja i priznanja, popunjeniji stati-

SPORTAŠI U POLITICI

Nerijetko se sportaši odlučuju na politički angažman, bilo da podupiru određenu stranku na izbornim skupovima (“Moj brat također!”), bilo da se sami odluče kandidirati i aktivno uču u politiku. Kako to komentirate? – Rekao bih da je to pitanje i šire – kako gledati na sve izvansportske angažmane poznatih i uspješnih sportaša. Premda sportaši često nemaju formalno obrazovanje, to ne znači da oni nisu odgajani i formirani uzrele, stalozene, odgovorne i pametne individue. Posebice vrhunski sportaši koji ne mogu funkcionirati u vrhunskom kompetitivnom sportu bez zavidne intelektualne razine. Naravno, pitanje koje postavljate tiče se direktno njihova kredibiliteta i relevantnosti za davanje mišljenja i iznošen je stavova o određenim (nesportskim ili izvansportskim) pitanjima, a sportaši doista često daju komentare i mišljenja o stvarima za koje nisu ni školovani ni u njih dovoljno upućeni. S druge strane, njihovi javno izneseni stavovi utječu na mase pratitelja i obožavatelja te mogu doista biti generator različitih pozitivnih i potrebnih događaja, pa čak i poticanja promjena u društvu, no isto tako i negativnih, ponekad i priglupih. Moje je mišljenje da bi njihova domena odgovornosti trebala obuhvaćati barem tri momenta – uključiti odmjerenost i oprez u javnim nastupima (posebno u iznošenju subjektivnih mišljenja i stavova o društveno važnim pitanjima) jer oni imaju snagu i odjek u javnosti; ne miješati se i ne izlijetati sa stavovima oko pitanja u koja se ne razumiju i za koja nisu školovani; te upućivati na slušanje znanosti i struke te poštovanja snage plauzibilnih ili znanstveno utemeljenih argumenata. Mogu samo reći da ne nalazim razumijevanje ni poštovanje za sportaše koji se petljaju u izvansportske domene u koje su neupućeni i neškolorani, posebice kada direktno opovrgavaju i zanemaruju znanstvene istine i argumente.

stika od Dražena, no za mene naprosto promašuju izmjeriti Draženov utjecaj i moć, autoritet i liderstvo, karizmu i inspiraciju. U konačnici, u Draženovo vrijeme – svi su znali tko je kapetan i vođa.

Iz pozicije filozofije sporta, Dražen je obistinjenje dvaju ideala prakticiranja sporta – težnje za izvrsnošću i autoteličnog igranja igre – naime, zbog nje same i ni zbog čega drugog, poput novca, slave i slično.

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Studentska kiparska izložba K.I.P. 2

Ovo je nastavak umjetničke produkcije najboljih studentskih radova, a nakon završetka izložbe dodijelit će se Nagrada kiparskog odsjeka za najbolji rad

PIŠE **HELENA TRZE JAKELIĆ**
SNIMIO **JOŠKO PONOŠ/CROPIX**

Studentska kiparska izložba naziva K.I.P. 2, uz nazočnost velikog broja posjetitelja, svečano je otvorena 14. travnja u Sveučilišnoj galeriji, a bit će otvorena do 2. svibnja 2022. Nakon prošlogodišnje izložbe K.I.P. ovo je druga izložba Odsjeka za kiparstvo Umjetničke akademije u Splitu. Svoje radove izložili su: Petar Bosnić, Karmen Bušić, Marko Čurić, Anamarija Kahrić, Mirna Markotić, Pia Midžor, Magdalena Modrić, Petra Perković, Roko Držislav Rebić, Ružica Rimac, Nikola Sandulović, Danijela Skokandić, Nikola Veljačić, Tajana Veljačić.

Izložbeni koncept uredili su doc. mag. art. Đani Martinić, docent art. Goran Balić i mag. art. Duje Matetić s Odsjeka za kiparstvo Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu, a sve uz veliku podršku Sveučilišta u Splitu i njegove Galerije oko organizacije izložbe te uz podršku Ministarstva kulture i medija RH. Nakon prošlogodišnje uspješne izložbe K.I.P. ovo je nastavak umjetničke produkcije najboljih studentskih radova drugu godinu zaredom, a nakon završetka izložbe dodijelit će se Nagrada kiparskog

odsjeka za najbolji rad. Stručni žiri Odsjeka za kiparstvo, u sastavu profesora Kažimira Hraste, Matka Mijića, Nikole Džaje i profesora Vedrana Perkova s Odsjeka za slikarstvo Umjetničke akademije, uz autora teksta izložbe Duju Jakovčevića, ocijenit će najbolji rad.

Nagrada je u obliku potvrde-diplome koju dodjeljuje dekan i pročelnik Odsjeka za kiparstvo, uz nagradu Ljevaonice Ujević iz Zagreba koja će sponzorirati najbolje kiparsko ostvarenje u odljevu u vrijednosti 5000 kuna, istaknuo je prigodom otvorenja izložbe Đani Martinić. Izložbu je predstavio autor teksta kataloga mag. edu. povijesti i povijesti umjetnosti Duje Jakovčević, koji se tijekom izlaganja osvrnuo na dvije točke vezano uz izložene radove, kao i na ulogu Akademije.

Što možemo prvo zaključiti kada se prvo spomene izraz akademija, akademija je mjesto čija je primarna zadaća izobrazba, u tom smislu tehnička vještina svih studentskih radova je neupitna, no s druge strane još od vremena starih Grka akademija je prostor slobode mišljenja, slobode stvaranja, što su studenti autori izloženih radova svojom vrsnom intelektualnom nadgradnjom te tehničke vje-

štine i potvrdili. Na taj način ostvareno je prvo od dvaju nadilaženja klasične uloge umjetnosti. Druga točka o kojoj želim nešto reći odnosi se na kvantitativnu i kvalitativnu razinu izloženih radova. Naime, kad gledamo te dvije kategorije, brojnost i ostvarene estetske i intelektualne razine izloženih radova, možemo se lako uvjeriti da su to studentski radovi koji nipošto ne predstavljaju nešto prema čemu se svisoka možemo odnositi, predstavljaju sastav jedan od ponajboljih dijelova aktualne umjetničke produkcije u našem gradu.

Želim istaknuti to da nam ta činjenica treba biti poticaj za razmišljanje kako možemo institucionalno i na svaki drugi način pružiti podršku rastućoj umjetničkoj sceni u našem gradu, da sav taj talent, potencijal i ostvarenja ne odu u vjetar. Na taj način ostvarit ćemo drugo nadilaženje u smislu unapređenja zadane društvene stvarnosti s kojom se svaki dan suočavamo. Nadilaženje kao ekstaza, kao izlazak iz samog sebe, kao čin umjetničkog stvaranja, kao odnos prema okolici koju afirmativno oblikujemo, nadilaženje njezinih datosti, nadilaženje sebe samih. Ne-kažao nam to bude crvena nit, glavna nit vodilja, vodilja ne

samo u umjetnosti, nego u svom svakodnevnom životu – zaključio je Jakovčević.

Izložbu je otvorio akademik Kažimir Hraste, koji je čestitao autorima kazavši da je ovo druga izložba u nizu i kako se toplo nada da će postati tradicionalna. Također je istaknuo kako ovakve izložbe daju prigodu da se studenti međusobno povežu, komuniciraju i upoznaju s radom svojih kolega, a ujedno je ovo za promatrače prava pozornica za kritičko gledanje skulptura.

Nadam se da će i ova izložba biti, uz nagradu, poticaj za studente kao i za one studente koji nisu izlagali da to naprave u budućnosti. Svoje izlaganje završio je tradicionalnom grčkom uzrečicom Hic Rhodus, hic salta! Ovdje je Rodos, ovdje skoči! I na taj način pozivam vas da skočite da se pokažete, mjesto imate – kazao je akademik Hraste, nakon čega je izložba i otvorena.

SVEUČILIŠNA GALERIJA

Izložba crteža Roberta Budora

Budorovim radovima za početak ne treba niti potpis, jer su do te granice obilježeni njegovim autorskim rukopisom da ih je teško, ako ne i nemoguće zamijeniti za bilo što drugo, rekao je na predstavljanju prof. Vladimir Rismondo

PIŠE **HELENA TRZE JAKELIĆ**

U svečanoj atmosferi u društvu autora 29. ožujka otvorena je Izložba crteža akademskog slikara **Roberta Budora**. Izložbom se predstavila autorova donacija crteža iz ciklusa Maslina, koju je darovao Sveučilištu u Splitu i njegovoj knjižnici. Donacija djela iz ciklusa Maslina sadrži ukupno 35 kompozicija koje sadrže 44 crteža, a radene su kombiniranim i/ili tehnikom tuša i flomastera. Izložbu je otvorila ravnateljica Sveučilišne knjižnice gospođa **Ana Utrobičić**, a izložbu kao i autora predstavio je prof. **Vladimir Rismondo**.

Tako je Rismondo referira-

jući se na crtački opus Roberta Budora rekao: “Budorovim radovima za početak ne treba niti potpis, jer su do te granice obilježeni njegovim autorskim rukopisom da ih je teško, ako ne i nemoguće zamijeniti za bilo što drugo. Pišući tekst izložbe za katalog pokušao sam organizirati Budorove crteže propuštajući ih kroz različite virtualne programe, te pokušavajući tako izolirati neka njihova obilježja koja ostaju u takvim kontekstima nepromjenjiva. Na svoje iznenađenje primijetio sam kako se Budorovi radovi gotovo uopće ne mijenjaju, neovisno o mijenjanju grafičkog konteksta. Ta činjenica ne upućuje samo na već spomenuti autorski rukopis našeg auto-

ra, već i na zapažanja kako su ti crteži doslovce crteži, da je od njih nemoguće kreirati bilo što drugo. Ovo se može činiti banalnim zapažanjem, ali skrećem pažnju da suština crteža počiva upravo na izolaciji crta kao ultimativnog oružja. Kao što bi to veliki hrvatski slikar, pok. **Ante Kaštelančić** naglasio da je svako sredstvo osim crte suviše je crtežu, a crta multiplikacijom može nadomjestiti sve ostalo. Zato, kaže Kaštelančić, treba crtati bez brisanja i dodatnih korekcija, s obzirom na to da svaka nova crta korigira ili nadopunjuje postojeću staru. Upravo na tom doista dubokom shvaćanju medija počiva i tajna Budorova crteža, odnosno njegove autorske nezamjenji-

vosti. Taj se crtež utemeljuje na stalnom istraživačkom davanju crtanih elemenata, a multiplikacija tih crta u jednom trenutku naprosto prestaje. Taj trenutak kad sve u prirodi i u crtežu postane zaleđeno sasvim je vidljiv u ovom ciklusu Maslina.”

Prigodom otvorenja izložbe ravnateljica knjižnice **Ana Utrobičić** zahvalila je autoru i kazala da je ova vrijedna donacija važan korak u daljnjoj izgradnji Grafičke zbirke Sveučilišne knjižnice u Splitu. “Naime, ta zbirka se počela stvarati već od samog osnut-

ka Knjižnice 1903. godine. Međutim, do samog preseljenja u nove prostore Sveučilišne knjižnice nije imala adekvatan smještaj za pohranu. Ona to sada u ovom trenutku ima i nadam se da će se i dalje uspješno razvijati”, zaključila je ravnateljica Utrobičić.

O važnosti donacije i što ona znači za Sveučilišnu knjižnicu, napisala je i u tekstu kataloga izložbe **Mihaela Kovačić**, voditeljice Odjela Specijalne zbirke knjižnice koja je, također, apostrofirala važnost i značenje razvoja Grafičke zbirke. (...) Gotovo jedno stoljeće poslije, 2001. programska je koncepcija i prostorno-funkcionalna organizacija nove zgrade knjižnice na sveučilišnom kampusu prepoznala važnost prisustva umjetničkih sadržaja srodnih onim knjižničnim. Tako je od 2010. u izvan knjižničnom, višenamjenskom sklopu, uslijedila živa aktivnost Sveučilišne galerije Sveučilišta u Splitu. Brojne samostalne i/ili grupne izložbe likovnih djela približile su i umjetnike knjižničnim sadržajima te su mnogi od njih odlučili pokloniti neke od svojih radova, pa čak i cijele cikluse knjižnici. Time su stvorene pretpostavke za oplemenjivanje knjižničnih prostora, a posebno za sustavni razvoj Grafičke zbirke. Tom mišlju vodio se i akademski slikar Robert Budor čija su djela, crteži i skulpture, posjetitelji splitske Sveučilišne galerije imali priliku upoznati još u travnju 2017. na izložbi Duh Mediterana zajedno s

djelima njegovih kolega Želimir Borića i Ivana Branka Imrovića. Već je tada umjetnik poklonio Grafičkoj zbirci prvi crtež iz ciklusa Maslina koji stvara od 2010. inspiriran maslinicima makarskog primorja i otoka Paga.”(...)

Robert Budor rođen je 1954. u Zagrebu. Diplomirao je slikarstvo 1979. g. na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu u klasi prof. Šime Perića. Od 1979. do 1981. g. suradnik je Majstorske radionice prof. Ljube Ivančića i prof. Nikole Reisera. Od tada do danas djeluje kao slobodni

umjetnik, a uz slikanje bavi se i opremom knjiga te kazališnim dizajnom.

Priredio je do sada trideset samostalnih izložbi te sudjelovao na mnogim skupnim izložbama. Godine 2003. i 2005. sudjelovao je na 4. i 5. Interbalkanskom simpoziju vizualne umjetnosti na otoku Samothraki kao hrvatski predstavnik. Dobitnik je i 1. nagrade Pasionske baštine za 2008. godinu. Živi i radi u Zagrebu. Izložba je bila otvorena do 13. travnja, a financijski je potpomognuta sredstvima Grada Splita.

IZLOŽBA

'Čudo glagoljice na Fakultetu hrvatskih studija'

Izložba je otvorena u čitaonici Knjižnice na Kampusu Borongaj

Piše **PETAR BILOBRK**
Foto **FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA**

Na otvaranju izložbe okupili su se nastavnici, studenti i građani, uključujući i dekana Edukacijsko-rehabilitacijskoga fakulteta izv. prof. Antu Bilića-Prčića.

O glagoljici i njezinim spomenicima koji se nalaze diljem Hrvatske i čuvaju u kulturno-povijesnim ustanovama u devadeset gradova po svijetu govorio je prof. Darko Žubričić, nositelj kolegija Hrvatski glagolizam na preddiplomskom studiju kroatologije i suautor izložbe. Prof. Žubričić istaknuo je kako je ovo do sada po opsegu najveće izlaganje glagoljaškoga nasljeđa na jednome mjestu. Najavio je prevođenje panoa na engleski i mogućnost postavljanja izložbe u drugim sveučilišnim sredinama i po svijetu.

O djelovanju Društva prijatelja glagoljice prozborila je Mirna Lipovac, tajnica te udruge i suautorica izložbe.

Izložbu je otvorio dekan Fakulteta hrvatskih studija izv. prof. Ivo Džinić, koji je istaknuo kako je glagoljica izraz jedinstvenosti hrvatske kulture.

"Glagoljici je imanentno što promiče slavenski identitet. Ona poštuje slavensku posebnost i pomiruje s njom poslanje da bude u službi pokrštenja slavenskih naroda – zato je prvo slovo glagoljice znak križa. Glagoljica je stvorena da oni kojima je namijenjena postanu kršćani, ali da ostanu Slaveni, da se ne asimiliraju ni pod Franke ni pod Romeje. Težnja stvaranja jedinstva u različitosti do danas ostaje ideal europejstva, a okosnica je i pri definiranju hrvatskog identiteta i određenju hrvatskoga jezika kao natkrajne osobitosti Hrvata, koja objedinjuje čakavsko, kajkavsko i štokavsko narječje, dijalekte i mjesne govore iz kojih izrasta".

U svom govoru dekan Džinić istaknuo je kako je glagoljica prvo pismo kojim su Hrvati bilježili svoj materinski

prof. Darko Žubričić

jezik te da su se njome počeli služiti prije 1160 godina.

"Nemamo preživjele spomenike na prvoj, trokutastoj glagoljici, iz IX. i X. stoljeća. Druga, obla glagoljica sveslavensko je pismo od X. do XII. stoljeća i ima 43 slova. U trećoj, uglatoj glagoljici, koja je prepoznatljivo pismo hrvatskoga naroda od kraja XII. stoljeća, rabe se 32 slova. Poredak glagolskih slova zadan je i svako od njih ima svoje ime i brojevu vrijednost, od 1 do 5000. Prvih devet slova ustaljenoga redosljeda tvori pangramsku rečenicu i smislenu poruku: 'az, buki, vjedi, glagolju, dobrje, jest, živjeti, dzjelo, zemlji' – Ja, pismo znajući, govorim: dobro je živjeti revno na zemlji."

Glagoljicom, koju Juraj iz Slavonije, profesor na Sorbonnei, naziva *alphabetum chrawaticum*, zapisivali su se tekstovi hrvatske redakcije starocrkvenoslavenskoga jezika, tekstovi na hrvatskom crkvenoslavenskom jeziku i tekstovi temeljeni na govorima hrvatskoga jezika: bogoslužni, pravni, književni, teološki, medicinski, krajevni... -istaknuo je dekan Džinić, do-

davši kako su glagoljicom tiskani misali po zakonu rimskoga dvora od 1483. do 1905.

Na 51 panou ove izložbe, koja je dostupna i virtualno, mogu se vidjeti najvažniji hrvatski glagoljski spomenici na kamenu, žbuci, pergameni i knjižnom papiru. Oni su nastali na prostoru Istre, Rijeke, Kvarnera, Senja, Kosinja, Zadra, šibenskoga otočja, Dalmatinske zagore, Poljica, Brača, Humca, Župe dubrovačke, Konavala, Kozare, Novske, Požege i Pleternice; praktički na većini dijelova hrvatskoga kulturnoga prostora.

Podsjetimo kako je Fakultet hrvatskih studija od godine 2014. jedan od nositelja kulturnoga dobra *Umijeće čitanja, pisanja i tiskanja glagoljice*. Glagoljica i glagoljaštvo poučavaju se i proučavaju na Fakultetu hrvatskih studija na preddiplomskom, diplomskom i poslijediplomskom sveučilišnom studiju kroatologije kao izraz jedinstvenosti hrvatske kulture.

Izložba ostaje otvorena do 9. svibnja 2022., a može se slobodno razgledati, najbolje ponedjeljkom i petkom od 13 do 16 sati.

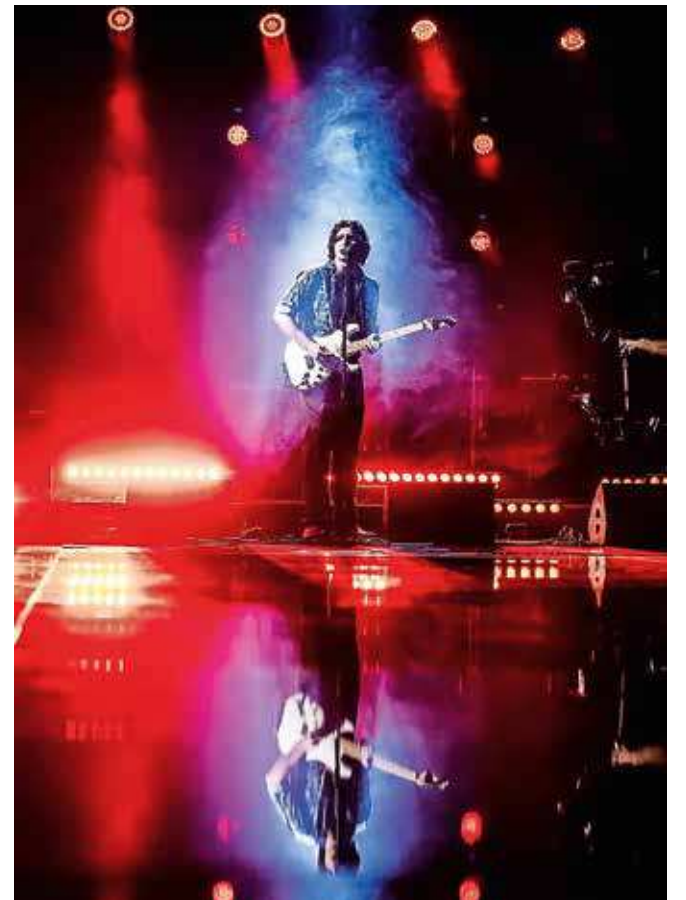
izv. prof. Ivo Džinić

Mirna Lipovac

RAZGOVOR S POVODOM

Filip Rudan, student Hrvatskih studija osvojio 'Porin'

Student sociologije osvojio je nagradu u kategoriji 'Novi izvođač godine'. Nakon premijere na Dori 2021., Filip je objavio svoj prvi singl 'Blind'

RAZGOVARAO
PETAR BILOBRK
FOTO PRIVATNI ALBUM
FILIPA RUDANA

Pozdrav svima! Ja sam Filip Rudan, student treće godine sociologije na Fakultetu hrvatskih studija. Glazbenik sam te u isto vrijeme student, pa mi je stoga dosta izazovno uskladiti ta dva života, ali i dosta zabavno!

Možete li se prisjetiti vaših prvih glazbenih koraka?
– Prijavio sam se 2017. godine na glazbeni show "Zvi-

jezde" čisto iz znatiželje i zezancije. Na putu kroz taj show shvatio sam da moram početi ozbiljno razmišljati o glazbenoj karijeri i da to stvarno želim.

Koliko su vam ta natjecanja pomogla u razvoju samostalne pjevačke karijere?

– Podosta su pridonijela mojemu glazbenom razvitku kroz godine te mojim radnim iskustvima s profesionalcima

u tom poslu.

Uglavnom pjevate na engleskom jeziku?

– Da, nekako se lakše izražavam na engleskome, ali ponekad znam napisati pjesmu na hrvatskome. Sve je do trenutka i inspiracije!

Pjesma "Blind" vaš je prvi singl. Iako na "Dori" niste pobijedili, publika vas je odlično prihvatila, a komentari pristižu sa svih strana. Kakvi su dojmovi za prvi singl?

– Ta prva pjesma me naučila dosta toga. U prvom redu da slušam sebe i pratim ono što ja hoću. Iskustvo nije bilo baš najbajnije, no stekao sam

određeno znanje za nastavak moje profesionalne karijere.

Kako publika reagira na vašu glazbu i što vam je inspiracija za njezino stvaranje?

– Publika je za mene srce moje glazbe. Ona mi je najveća potpora i jako sam zahvalan na njoj. To mi daje vjetar u leđa i veću inspiraciju za daljnje pisanje i stvaranje!

Osim što aktivno radite na svojoj pjevačkoj karijeri, studirate na Fakultetu hrvatskih studija. Koliko je teško uskladiti pjevačke i studentske obveze?

– Dosta je zahtjevno, no ne

dam da mi to remeti kvalitetu života i pokušavam se što više bavljati putem.

Kako to da ste odabrali baš Fakultet hrvatskih studija i zašto sociologija?

– Fakultet sam upisao na preporuku sestrice, a sociologiju sam odabrao zato što je nekako srodna psihologiji, no puno kompleksnija, po mojemu mišljenju.

Ove godine osvojili ste "Porin", koji je najuglednija glazbena nagrada u Republici Hrvatskoj, i to u kategoriji "Novi izvođač godine". Koliko vam znači ta nagrada?

– To mi je bio dokaz da ra-

dim dobar posao, da ne odustajem i da sam na pravom putu!

Za kraj, javno ste svjedočili da ste tijekom osnovne i srednje škole proživljavali vršnjački mobing. Kako je to utjecalo na vaš život i što biste poručili ljudima koji vrše ili trpe vršnjačko nasilje?

– Mediji su to malo izvitoperili. Nisam doživio nikada baš sada vršnjačko nasilje, već zadirkivanje. Velika je razlika između nasilja i zadirkivanja. Nasiljem se ništa ne može riješiti, pogotovo kada mi mladi uđemo u svijet odraslih!

USPJEH UDRUGE ESN SPLIT

Promicanje suradnje i razumijevanja u Europi

Dobitnik ovogodišnje nagrade za mlade "Karlo Veliki" i to s projektom European coolture+! Hrvatsku će predstavljati u Aachenu 24.5.2022. na dodjeli nagrada te se nadaju pobjedi i tamo

ESN Split nacionalni je dobitnik ovogodišnje nagrade za mlade "Karlo Veliki" i to s projektom European coolture+! Hrvatsku će predstavljati u Aachenu 24.5.2022. na dodjeli nagrada te se nadaju pobjedi i tamo. Inače nagradu "Karlo Veliki" svake godine dodjeljuju Europski parlament i Zaklada međunarodne nagrade "Karlo Veliki" iz Aachena projektima mladih ljudi koji promiču suradnju i razumijevanje u Europi.

Projekt European cooltu-

re+ finaciralo je Sveučilište u Splitu, a napisala ga je projektna menadžerica udruge Karmen Svalina. Provodio se od ožujka do prosinca 2021. godine i uključio je oko 300 mladih iz cijele Europe. Neke od aktivnosti koje su bile dio projekta: kuhanje za beskućnike, odbojkaški turnir, tečaj kuha-

nja, planinarenje na Mosor, večer hrvatske hrane, izrada božićnih ukrasa, Art & Wine, radionica za Noć vještica, sportski dan, posjet skloništu za životinje, čišćenje Marjana, večer društvenih igara, pub kvizovi, posjeti muzejima i galerijama. Cilj projekta bio je podići svijest o prevenciji dis-

kriminacije na svim razinama tako što su u svim aktivnostima sudjelovali lokalnim i internacionalnim studenti zajedno. ESN Split zahvaljuje svim svojim članovima koji su doprinijeli projektu i Sveučilištu u Splitu što je prepoznalo važnost ovog projekta.

KARMEN SVALINA

SVEUČILIŠTE U SPLITU

Proljeće stiglo u Studentski centar Split

Piše

MATEJ SUNARA

Proljeće je vrijeme buđenja. Dani su dulji, cvijeće počinje cvjetati i vrijeme je toplije. Ljepota proljeća nije zaobišla ni vrata Studentskog centra u Splitu. Procvjetala su brojna nova infrastrukturna rješenja i probudile su se brojne studentske aktivnosti.

Omiljeni studentski kafić "Tineli" na kampusu dobio je novu baštu, u kojoj je postavljen drveni pod i omeđena je novim pitarima s cvijećem i zelenilom, koji tako čine prirodnu pregradu između ceste i bašte. Studenti tako mogu još bezbrižnije ispijati kavu između predavanja. S proljećem je u "Tineli" krenula i *Studentska pub-kviz liga*, koju vodi genijalna ekipa studenata Filozofskog fakulteta u Splitu. Svakog utorka i četvrtka se zbog kvizova u "Tineli" traži mjesto više. Također, u Studentskom domu "Dr. Franjo Tuđman" na kampusu uređen je i prostor za druženje u podrumu ispod recepcije, koji je na raspolaganju stanarima doma za raznorazne proslave i druženja. Prethodno je prostorija služila kao skladište alata, ali mnogo bolje joj pristaje novo studentsko ruho. Na zidovima su ocrtni grafiti, ugrađena je

JAKOV MATIĆ

posebna disco-rasvjeta, a na zid je postavljena velika televizija za igranje Playstationa ili pjevanje karaoka. Također, kupljene su društvene igre i pikado, a glazbe ne nedostaje uz novi razglas. Pri gradnji studentskih domova nije se razmišljalo o prostorijama namijenjenim za odmor i druženje, a one su u studentskom životu više nego potrebne. Studenti trebaju mjesto za opuštanje nakon napornih obveza ili za proslavu nakon položenih ispita, i sigurno je bolje

da se okupljaju u ovakvim prostorijama negoli posobama. Na taj način manje ometaju kolege koji možda baš u tom trenutku imaju akademskih obveza.

Nakon nove teretane, stanari Studentskog doma "Bruno Bušić" na Spinutu dobili su i prostoriju za Playstation. Kad se umore od učenja ili šetnji Marjanom, ova prostorija dođe kao melem na ranu. Dvije velike televizije, udobne fotelje, dva Playstationa 4 i mnoštvo igrice. Ne zvuči uopće loše.

Svi su domovi opskrbljeni novom dozom novih društvenih igara jer su počeli turniri u društvenim igrama. Održavaju se svake srijede, odaziv je velik, a reakcije studenata su pozitivne. Tu su: "čovječe, ne ljuti se", Catan, Alias, šah ili pak kartanje Una, remija, briškule i trešete. Za svakog ponešto. U domovima je zbog ovih aktivnosti svaki dan veselo i nasmijano. Pravo proljeće.

KEMIJSKO-TEHNOLOŠKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U SPLITU

Devet studentica osmislilo i proizvelo craft pivo

Piše

MILA PULJIZ

Još jedna odlična priča dolazi nam sa Sveučilišta u Splitu. Naime, Natalija Bulaš, Franka Delonga, Marina Velić, Danica Sinovčić, Martina Kukoleča, Lucija Divić, Nina Lucić, Karmen Periša i Anita Pitarević studentice su Kemijsko-tehnološkog fakulteta, studij Prehrambene tehnologije, a zajedno su krenule u avanturu kuhanja piva. "Osvježiti svoje robove - uz dobro pivo pamtim štivo", naziv je njihova kreativnog projekta, a za čiju im je realizaciju poticao dala izv. prof. dr. sc. Ivana Generalić Mekinić. Svoje pivo koje su nazvale "Brucošica", javnosti su prvi put predstavile u veljači na Susretu mladih kemijskih inženjera na Fakultetu kemijskog inženjstva i tehnologije.

Prošle godine prijavile smo se na natječaj Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu u inovativno-tehnološkoj kategoriji, dobile sredstva i krenule proizvodnjom. Projekt se sastojao od nabave sirovina i proizvodnje različitih vrsta piva na uređaju "Grainfather" - kazala je Danica Sinovčić. Prvo pivo izišlo iz kreativne radionice ovih studentica jest American pale ale (APA), a sve uz pomoć splitske pivovare Tap B.

Njihova nam je pomoć bila neprocjenjiva u procesu sastavljanja recepata i kuhanja

pive. Mi smo znale teoriju, ali sva znanja je trebalo provesti u praksi - dodala je Danica, a osim nje, druge kolegice nisu imale nikakvog iskustva s proizvodnjom craft piva. Sve ostale recepture cure su osmislile same, a kažu kako su do sada proizvele tamno pivo te ame-

ričko svijetlo pivo.

"Želja nam je na ovaj način promovirati naš studij Prehrambene tehnologije; osmišljavanje optimalne recepture i manipulacija s parametrima s ciljem proizvodnje craft piva inovativnih i specifičnih organoleptičkih svojstava", kazale su nam studentice, dodavši kako su zapravo kemijski spojevi ono što mi osjetimo u okusu kada konzumiramo pivo.

"Namjeravamo obogatiti recepture citrusnim notama s korama naranči, može se dodavati i bobičasto voće, kao i druge inovativne stvari u odnosu na komercijalna piva. Pa-

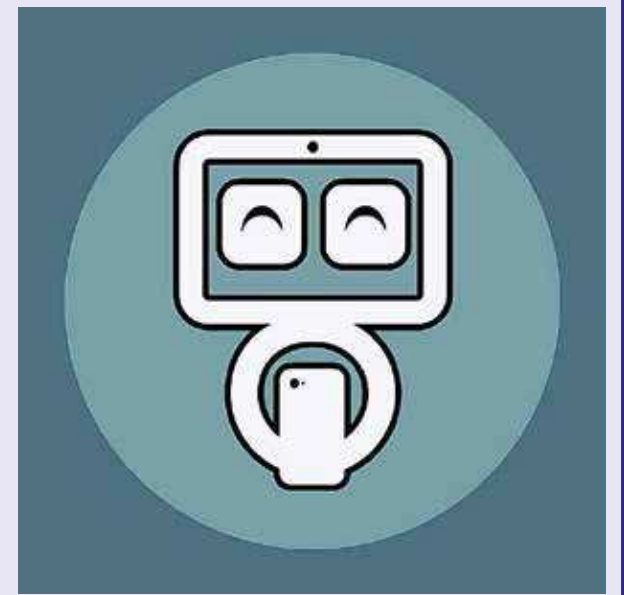
zit ćemo da se radi o sezonskom voću, po mogućnosti iz ekološkog uzgoja", dodala je Danica Sinovčić.

Također, u planu im je probati napraviti proizvod s ostacima ječma, odnosno tropa koji ostane nakon što se pivo skuha te se s time prijaviti na natjecanja. Studentice ističu podršku Fakulteta, odnosno dekanu prof. dr. sc. Matka Ercega, svojih nastavnika izv. prof. dr. sc. Ivane Generalić Mekinić i doc. dr. sc. Zvonimira Marijanovića, kao i Studentskog zbora i Sveučilišta u Splitu. Svoje pivo su prvi put predstavile u veljači na Susretu mladih kemijskih inženjera na Fakultetu kemijskog inženjstva i tehnologije.

Što se tiče budućnosti ovog projekta, kazale su nam da bacimo pogled na programe ZORH susreta i Festivala znanosti, te možda tamo uspijemo degustirati Brucošicu.

Tim od devet poduzetnih studentica koje, osim Anite Pitarević, Natalije Bulaš i Martine Kukoleča iz najjužnije županije, čine Franka Delonga, Lucija Divić, Nina Lucić, Karmen Periša, Danica Sinovčić i Marina Velić

Logo USK "Agenda"

USK AGENDA

UDRUGA STUDENATA
KOMUNIKOLOGIJE 'AGENDA'

Studentska poslastica

Piše

JELENA DROBNJAK

Praćenje nastave i održavanje koncentracije na predavanjima u posljednje vrijeme postaje sve teže studentima koje tople zrake sunca mame da napuste svoje predavaonice i protegnu noge.

Dolaskom proljeća, osim prirode, bude se i studenti te njihova želja za morem, ljetovanjem, izlascima i odmorom. Unatoč tome, fakultetske obveze ne stagniraju kao ni rad studentskih udruga.

Tijekom cijele godine, udruge studenata vrijedno rade kako bi približili možda ponekad teške i zamorne definicije svojim kolegama studentima na inovativan, kreativan, jasan i jednostavan način kroz razne događaje, radionice i seminare.

Upravo jedan takav događaj odvijat će se sredinom svibnja na Fakultetu hrvatskih studija. Udruga studenata komunikologije "Agenda" s Fakulteta Hrvatskih studija organizira svoj, sad već tradicionalni, simpozij Medij na drukčiji način s ciljem približavanja praktičnog iskustva studentima kroz predavanja stručnjaka s područja novinarstva, odnosa s javnošću te marketinga i panel-raspravu. Sloboda medija u Hrvatskoj, Priprema, pozor, PR!!!, Nova medijska zanimanja, Stvaranje imidža,

Politička komunikacija u predizbornoj kampanji, Showtime samo su neke od tema simpozija kroz godine. Ovogodišnji simpozij nosi naziv Komunikacija u krizi, a održat će se u srijedu, 18. svibnja 2022. godine. Predviđeno vrijeme trajanja je od 9 do 14 sati. Izlagачi će tijekom svojih predavanja zastupati različite aspekte komu-

nikacije za vrijeme krize kroz akademsku ili praktičnu dimenziju.

Jedan od izlagača koji je potvrdio svoje prisustvo na ovogodišnjem simpoziju je dr. sc. Davor Trbušić, ugledni stručnjak s puno iskustva na području odnosa s javnošću.

Također, moći će se poslušati i izlaganje predsjednika Hrvatske udruge odnosa s javnošću Marija Aunedija Medeka. Osim toga, izlaganje će održati i osnivačica agencije za odnose s javnošću IMC (Integrali marketing i komunikacije d.o.o) Ankica Mamić.

U najavi je još nekoliko predavača čije se potvrde čekaju.

Nakon održanih predavanja uslijedit će panel-rasprava čija će moderatori biti radijska i televizijska voditeljica s višegodišnjim iskustvom Zlata Mück Sušec. Predsjednik udruge "Agenda" Dominik Omerović izrazio je veliko zadovoljstvo prilikom predstavljanja simpozija: "Vjerujemo kako će ovogodišnji simpozij naziva Komunikacija u krizi, izazvati veliki interes zato što se radi o aktualnoj temi pogotovo u trenutnoj situaciji kada smo proživjeli epidemiju koronavirusa te smo svjedoci ratnih zbivanja u Ukrajini. Sretni smo što će dio ovog simpozija biti mnogi stručnjaci koji imaju mogućnost brzo i s lakoćom prenijeti svoje znanje i iskustvo na studente.

Sada nam ostaju samo završne pripreme te se nadamo da se vidimo na našim 13. Medijima na drukčiji način kroz koje ćete moći proširiti svoje znanje i razumijevanje načina komuniciranja za vrijeme krize kroz poludnevnu edukaciju i predavanja."

KNJIŽEVNA PREPORUKA

Sunce je izišlo, nebo je plavo, a ubojstvo je u zraku... Ovu knjigu nećete ispuštati iz ruku

PIŠE **KATARINA MALJKOVIĆ**

Upravo su ubojstva u centru radnje ovomjesečne recenzije, gdje vam donosim knjigu "Klub istražitelja ubojstava četvrtkom" britanskog televizijskog voditelja, komičara i autora Richarda Osmana. Knjiga savršeno miješa kriminalistiku i humor, a čak se deset izdavačkih kuća borilo za prava na izdavanje knjige na aukciji, te je sam roman postao najbrže prodani kriminalistički debi za odrasle otoliko su se počeli voditi zapisi.

Osman nas svojim prvijencom vodi u umirovljenički dom Cooper's Chase, gdje neki od stana imaju ponešto unikatan i podosta čudan hobi. Naime, četvero prijatelja u poodmaklim godinama života sastaje se jednom tjedno (i to četvrtkom – jer su drugi termini zauzeti – između tečaja povijesti umjetnosti i osnova francuskog jezika) kako bi raspravljali o neriješenim ubojstvima i pokušali ih na svoju ruku i riješiti uz pomoć nekoliko trikova koje svaki od njih drži čvrsto u svom rukavu. Sigurna sam da svatko od nas ne može odoljeti dobrom misteriju, i da se zasigurno znamo pogubiti kako u kriminalističkim romanima poznatih autora, koji uvijek gore na policama knjižara i lista bestselera, a tako i u serijama, filmovima, dokumentarcima i podcastima, koji svake godine postaju sve popularniji. Ako ste obožavatelj dobrog misterija, intrigantne istrage s brojnim preokretima i dobrim humorom, ova knjiga neće vas razočarati.

Osmanova bujna karijera ostavlja trag u njegovu stilu pisanja, gdje se može prepoznati kako se autor inače sam bavio produciranjem televizijskih emisija: poglavlja često završavaju cliffhangerima, uglavnom su kratki i brzo čitljivi da vas kao čitatelja u potpunosti obuzmu i ne možete djelo ispustiti iz ruku, a naracija se izmjenjuje između pripovijesti u prvom i u trećem licu, prebacujući se na različite likove unutar radnje i njihove priče kao što bi to činila televizijska serija. Prava na adaptaciju ovog serijala knjiga – od čega je ovo prva, a navodno

će se sastojati od četiri – kupio je Steven Spielberg, a nadam se da će što prije biti ekranizirana.

Tajanstvena bivša policajka

Klub istražitelja ubojstava četvrtkom osnovala je Penny Gray, bivša policajka s tajnama iz prošlosti, koje, nažalost, više ne može ni pomoći razotkriti jer sada leži u komi, prikovana za krevet, dok je vjerni muž svakodnevno posjećuje. Njezina najbolja prijateljica Elizabeth –

na samom početku romana daje otkaz, samo kako bi ga policija kasnije našla mrtvog; a tu je i Poljak Bogdan Jankowski, koji brzo postaje glavni sumnjivac. Slučaj pada u ruke glavnog istražitelja Chrisa Hudsona – pretilog i dobrodušnog policajca koji se konstantno trudi držati dijete i pronaći ljubav svog života – a Elizabeth svojim utjecajem brže-bolje u istragu uključuje policajku De Freitas, time osiguravajući Klubu istražitelja ubojstava četvrtkom direktan izvor informacija i kontakt s policijom na koji mogu računati.

No ubrzo se tijela počinju nagomilavati, a sumnjivcima postaju čak i naši voljeni amaterski istražitelji, i više se ne zna kome možemo vjerovati...

'Baca' na Backmana i Jonassona

Knjiga me automatski oduševila svojim tonom te postavom glavnih likova, koji su bili intrigantni i simpatični. Ovakav roman podsjetio me na one švedskih autora Fredrika Backmana i Jonasa Jonassona (koje osobno jako volim) jer djelo odaje taj specifičan humoristični štih koji na jedinstven način miješa apsurdnost i dirljive trenutke u kojima Osman razmatra utjecaje starenja, tugu i žaljenja iz prošlosti.

Knjiga istodobno ima sposobnost da vas tjera na grlen smijeh, ali i na tihi plač, a brzo se povežete sa svim eklektičnim likovima. Također, i misterij u srcu romana je itekako intrigantan, te sam cijelo vrijeme sama pokušala odgonetnuti tragove i razotkriti ubojicu – što inače obožavam raditi dok čitam romane legendarne Agathe Christie, sa svojim kaotičnim bilješkama i najboljom imitacijom Poirota (koja je i dalje vrlo, vrlo loša).

Knjigu nisam mogla ispustiti iz ruku dok nisam dobila sve odgovore, a zatim sam što prije u obližnjoj knjižnici posudila i njezin nastavak "Čovjek koji je dvaput umro", u kojoj se neočekivano pojavljuje Elizabethin bivši suprug, suočen s optužbama da je ukrao dijamante vrijedne milijune dolara i traži njezinu pomoć.

Treća knjiga izlazi krajem godine, a sigurna sam da će i taj nastavak oduševiti! Jer, da se mene pita, i ja bih svoj slučaj stavila u ruke ove grupe umirovljenika. Biste li i vi?

DNEVNIK SPLITSKE STUDENTICE (15)

Pari mi se da ni turistima ne gine pjat pirea u menzi

PIŠE **LUCIJA GRGIĆ**

Pomalo nan je došla i prošla sezona francuske i šunkice, um pardon, Uskrs. Prošla je i sezona prvih kolokvija, alergija i borovog prelca. A sad nan lagani krene sezona sezona. Uz to, završila nan je sezona korone, al ne bacajte još maske jer jel...

Nakon kiše dolazi sunce, a nakon lita dolazi korona i tako to ide.

E sad, nakon uskršnjih devinih dana grbice su dobro napunjene. Sad se samo tribamo nadat da će izdurat koliko bude tribalo. Spiza je postala gospodska stvar, nije više za svakoga i bilo koga. Došli smo u vrime kad se samo elita može debljat, ostali su na prisilnoj dijeti.

Opet ćemo se dilit, al ovaj put po bužama na kaišu. What a time to be alive! Iskreno, nikad nisan bila sritnija šta san student jer se u menzi i dalje može pojist štagod za neku siću. Kuc-kuc (o drvo). Ne znan šta će bit sa cijenama na sezonu, al pari mi se da ni turistima ne gine pjat pirea u menzi. Dobro je sve, samo nek nan dodu.

A di ćemo mi bit turisti? A di su pare?

Sve mi se čini da ćemo ovu sezonu umisto avionskih karti kupovat autobusne, al ne one za internacionalna putovanja, nego gradska.

Ekonomska, biznis i prva klasa u Prometovim autobusima odnosit će se na to ima li bus klimu i, još bitnije, radi li ta

klima. Neke od najpopularnijih destinacija ovo lito uključivat će Tommy, Studenac, Ribolu, Konzum...

Luksuzno putovanje do butige

Izlet do butige bit će luksuzno putovanje. Dobra stvar je šta, poskupi li još gorivo, ulice možda budu toliko prazne da ćemo moć doć od Pazara do Poljičke u manje od po ure.

Najčitanije ljetno štivo bit će katalogi, a Žute sride i Crni petci praktički će postat blagdani.

Kako je krenilo (a tek je krenilo), čini se da bi mogli počet must bajame i prat papirnatu maramice. Oni koji mogu će balkone pritvorit u voćnjake i povrtnjake, a oni koji žive u "komfortnim stanicama za 1-2 osobe" će svih 15 m² stana opremit pitarima (ili pitarom?).

Pa štaš sad? Bajami su zdravi, a recikliranje je uvijek dobro. Bar nećemo moć grintat kako nan sve uvoze. Svako će jist isvog vrtla. Al nije ni to kraj svita, bar nije još. Kažu "always look on the bright side of life tu tu, tutu tutu tutu". Ae. Ne znan kako vi tumačite ovo sve, al ja evo vidin da ćemo manje grintat, zdravije jist i više se kretat. Bolje je i za psihičko i za fizičko zdravlje. Ionako smo se svi ulinili u koroni, pa možda je rješenje baš u ekonomskoj krizi na globalnoj razini. Ako ništa, bar ćemo svi imat summer body.

Mens sana in corpore sano.

Zagreb

Novi redoviti profesori hrvatskih sveučilišta

Andrea Aglič Aljinović
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području prirodnih znanosti, polje matematika

Vesna Alar
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje strojarstvo

Dragan Bubalo
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Tanja Gotlin Čuljak
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Ivo Grgić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Mario Krnić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području prirodnih znanosti, polje matematika

Tibela Landeka Dragičević
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno, područje biotehničkih znanosti, polje biotehnologija, grana otpadne tvari

Goran Lončar
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje građevinarstvo, grana hidro-tehnika

Željko Penava
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje tekstilna tehnologija

Dragan Peraković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje tehnologija prometa i transport

Dubrayka Sinčić Čorić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području društvenih znanosti, polje ekonomija

Marija Cerjak
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Mario Gabričević
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području prirodnih znanosti, polje kemija

Anna-Maria Getoš Kalac
znan.-nast. zvanje redovite profesorice, društvene znanosti, polje pravo, grana kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija

Siniša Justić
izabran je u umjetničko-nastavno zvanje redovitog profesora u umjetničkom području, polje likovne umjetnosti, grana arhitektura (umjetnički dio)

Miljenko Konjačić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Darija Mahović Lakušić
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana neurologija

Željka Petelin Gadže
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, područje biomedicine i zdravstva, polje kliničke medicinske znanosti, grana neurologija

Livio Racané
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području prirodnih znanosti, polje kemija

Mario Sraka
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Marko Vinceković
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Mladen Vukomanović
znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora, područje tehničkih znanosti, polje građevinarstvo, grana organizacija i tehnologija građenja

Tamara Grujić
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Igor Lešnik
izabran je za dekana Muzičke akademije

Jasmina Lovrić
izabrana je za dekanicu Farmaceutsko-biokemijskog fakulteta

Klaudio Pap
izabran je za dekana Grafičkog fakulteta

Marko Samardžija
izabran je za dekana Veterinarskog fakulteta

Sanja Sever Mališ
izabrana je za dekanicu Ekonomskog fakulteta

Zdenko Tonković
izabran je za dekana Fakulteta strojarstva i brodogradnje

Ana Jeromel
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Nataša Jovanov Milošević
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti

Svjetlana Kalanj Bognar
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području biomedicine i zdravstva, polje temeljne medicinske znanosti

Željko Tomšić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora – trajno u području tehničkih znanosti, polje elektrotehnika

Diana Zalar
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice – trajno u području humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika

Josip Arnerić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području društvenih znanosti, polje ekonomija

Mirna Mrkonjić Fuka
izabrana je u znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice u području biotehničkih znanosti, polje poljoprivreda

Maja Munivrana
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, društvene znanosti, polje pravo, grana kazneno pravo, kazneno procesno pravo, kriminologija i viktimologija

Iskra Alexandra Nola
znanstveno-nastavno zvanje redovite profesorice, biomedicina i zdravstvo, polje javno zdravstvo i zdravstvena zaštita, grana zdravstvena ekologija

Damir Krstinić
izabran je u znanstveno-nastavno zvanje redovitog profesora u području tehničkih znanosti, polje računarstvo

Vedran Bilas
izabran je za dekana Fakulteta elektrotehnike i računarstva

Novi dekani na fakultetima hrvatskih sveučilišta

Novi emeritusi hrvatskih sveučilišta

Slobodan Prosperov Novak
redoviti profesor u mirovini Akademije dramske umjetnosti

universitas

impressum ♦ universitas ♦ hrvatske sveučilišne novine

♦ redakcija ♦ Branko Nađ ♦ Tatjana Klarić Beneta ♦ Petar Šarić ♦ Gordana Alfrević

♦ nakladnički savjet ♦ prof. Ante Čović, predsjednik

♦ prof. Goran Kardum ♦ prof. Zoran Curić ♦ prof. Mislav Grgić

♦ Red. prof. Kažimir Hraste ♦ prof. Mirjana Matijević Sokol

♦ prof. Vesna Barić-Punda

♦ fotografije ♦ Cropix

♦ glavna urednica ♦ Mila Puljić ♦ zamjenik glavne urednice ♦ Petar Bilobrk

♦ nakladnici ♦ Sveučilište u Splitu i Sveučilište u Zagrebu

♦ za nakladnike ♦ prof. Dragan Ljutić i prof. Damir Boras, rektori

♦ adresa redakcije ♦ Ruđera Boškovića 31, 21000 Split

♦ telefon 021 558 255

♦ universitas@unist.hr ♦ www.unist.hr/ostalo/sveucilisni-list-universitas; www.unizg.hr/novosti-i-press/universitas

Sveučilište u Splitu Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije raspisuje

JAVNI NATJEČAJ:

1. za izbor jednog suradnika na radno mjesto I. vrste u suradničkom zvanju asistent za znanstveno područje Prirodne znanosti, znanstveno polje Matematika na određeno vrijeme u punom radnom vremenu na Katedri za geometriju.

2. za izbor jednog višeg stručnog suradnika u sustavu znanosti i visokog obrazovanja za rad na projektu Saltwater intrusion and climate change: monitoring, countermeasures and informed governance (SeCure) Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu iz programa prekogranične suradnje Interreg Italija-Hrvatska (Restricted call), na određeno vrijeme do okončanja projekta, a najkasnije do 30. 6. 2023.

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Fakulteta građevinarstva, arhitekture i geodezije u Splitu: www.gradst.unist.hr

KLASA: 112-01/19-01/0088
URBROJ: 2181-207-01-01-22-0001

SPLIT, 19. travnja 2022. godine
Sveučilište u Splitu
PRAVNI FAKULTET
Split - Domovinskog rata 8
objavljuje poništenje javnog natječaja za zapošljavanje na radno mjesto

- v. d. rukovoditelja/ice u središnjoj službi (interni naziv: glavni tajnik/ica) – radno mjesto I. vrste zvanja, na određeno vrijeme, u punom radnom vremenu, umjesto privremeno oduzete zaposlenice, a najdulje na šest (6) mjeseci, uz probni rok od dva mjeseca – 1 izvršitelj, objavljenog u "Narodnim novinama", broj 20/2022 od 16. 2. 2022. (KLASA: 112-01/22-02/0002; URBROJ: 2181-207-01-01-22-0002), mrežnoj stranici Pravnog fakulteta u Splitu 16. 2. 2022., Hrvatskom zavodu za zapošljavanje 17. 2. 2022. te sveučilišnom listu Universitas 28. 2. 2022. godine.

Pratite nas i na društvenim mrežama
[@universitas_st](https://www.instagram.com/universitas_st)

SVEUČILIŠTE U SPLITU Filozofski fakultet raspisuje NATJEČAJ za izbor

1. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora (I. izbor), za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme, za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana kroatistika na Odsjeku za hrvatski jezik i književnost

2. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto redovitog profesora (I. izbor), za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme, za znanstveno područje humanističkih znanosti, polje filologija, grana romanistika na Odsjeku za talijanski jezik i književnost

3. jednog nastavnika u znanstveno-nastavno zvanje i na odgovarajuće radno mjesto docenta, za puno radno vrijeme, na neodređeno vrijeme, za znanstveno područje društvenih znanosti, polje psihologija, na Odsjeku za psihologiju

Pristupnici ovog natječaja trebaju ispunjavati uvjete utvrđene odredbama Zakona o radu (NN 93/14 i 98/19) i Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (NN 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15 i 131/17) i na njemu utemeljenim propisima. Svi pristupnici su dužni dostaviti odgovarajuće dokaze o ispunjavanju navedenih uvjeta. Na Natječaju mogu ravnopravno sudjelovati pristupnici oba spola.

Pristupnici, koji se na temelju posebnih propisa pozivaju na pravo prednosti pri zapošljavanju, obvezni su u prijavi na natječaj pozvati se na to pravo te priložiti sve dokaze koje posebni propisi propisuju za ostvarivanje tog prava. Takvi pristupnici ostvaruju prednost pri zapošljavanju u odnosu na ostale pristupnike, samo pod jednakim uvjetima. Za pristupnike koji se u prijavi na natječaj pozivaju na pravo prednosti pri zapošljavanju prema Zakonu o hrvatskim braniteljima iz domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN 121/17), popis dokaza potreban za ostvarivanje tog prava dostupan je na poveznici <https://branjitelji.gov.hr//zaposljavanje-843/843>

Natječaj se objavljuje na službenim mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu, u Narodnim novinama, Slobodnoj Dalmaciji, u EURAXESS-u i Zavodu za zapošljavanje.

Rok za podnošenje prijava je trideset (30) dana od dana posljednje objave natječaja.

Nepotpisane, nepravovremene i nepotpune prijave neće se razmatrati, niti će podnositelji takvih prijava naknadno biti pozvani na dopunu prijave.

Cjeloviti tekst ovog natječaja i detaljnije informacije objavljene su na mrežnim stranicama Filozofskog fakulteta u Splitu <https://www.ffst.unist.hr/>

UMJETNIČKA AKADEMIJA U SPLITU objavljuje NATJEČAJ (m/ž)

za izbor u zvanje i na radno mjesto

1. Viši predavač u području humanističkih znanosti, polje povijest umjetnosti, grana povijest i teorija likovnih umjetnosti, arhitekture, urbanizma i vizualnih komunikacija, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

2. Viši predavač u umjetničkom području, polje dizajn, grana dizajn vizualnih komunikacija, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave nalaze se na službenim stranicama Umjetničke akademije u Splitu, na poveznici

<http://www.umas.unist.hr/oglasna-ploca/zaposlenja/natjecaj-za-izbor-u-zvanje-i-na-radno-mjesto-4/>

SVEUČILIŠTE U SPLITU SVEUČILIŠNI ODJEL ZA STRUČNE STUDIJE

Klasa: 112-07/22-01/01

Urbroj: 2181-193-111/1-22-27

Na temelju odluke Stručnog vijeća donijete na 10. sjednici održanoj 20. travnja 2022. godine, Sveučilišni odjel za stručne studije Sveučilišta u Splitu raspisuje

NATJEČAJ

I za izbor u zvanje i na radno mjesto

1. jednog nastavnika u nastavno zvanje profesor visoke škole i na odgovarajuće radno mjesto, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu financije, na neodređeno vrijeme u punom radnom vremenu

2. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje viši predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje strojarstvo

3. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području tehničkih znanosti, za polje strojarstvo

4. dva nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu računovodstvo

5. jednog nastavnika u naslovno nastavno zvanje predavač, u znanstvenom području društvenih znanosti, za polje ekonomija, za granu financije

Sve informacije o uvjetima natječaja i načinima prijave na natječaj objavljene su i nalaze se na službenoj internetskoj stranici Sveučilišnog odjela za stručne studije u Splitu, www.oss.unist.hr

SVEUČILIŠTE U SPLITU 29. TRAVNJA 2022. ORGANIZIRA VELIKU SMOTRU NA PROKURATIVAMA

Smotra Sveučilišta - brojimo još malo!

Piše: **ŽELJKA SIJERAK RADAS**

Svi fakulteti Sveučilišta u Splitu, Akademija, odjeli, samostalni studiji, Sveučilišna knjižnica, Studentski centar, predstaviti će budućim studentima i svima zainteresiranim svoje studijske programe, uvjete upisa, smještaj, prehranu kao i usluge koje pruža Knjižnica. Bit će tu i studentske udruge, Ured za mobilnost i međunarodnu suradnju, Ured Europskog sveučilišta mora, Ured za studentski standard, profesori, asistenti, studenti...

Prava prilika za upoznavanje

nje projekata, mogućnosti međunarodne mobilnosti i studentske razmjene, studentski standard, studentski sport, studentski radio i još bezbroj interesantnih stvari koje Sveučilište u Splitu nudi svojim studentima. Da će 29. travnja biti dan pun zabave i iznenađenja potruditi će se Ekonomski fakultet Sveučilišta u Splitu u svom *talk showu* u kojem će nastupiti djelatnici fakulteta i posjetitelji Smotre.

Kineziološki fakultet Sveučilišta u Splitu zagrijat će atmosferu vježbama uz glazbu, a Kemijsko-tehnoški fakultet Sveučilišta u Splitu

predstaviti će različite proizvode koji su napravljeni na fakultetu od kojih izdajamo pivo *Brucosica* te sapune različitih oblika i mirisa. Ako povedete malo starije članove obitelji na Smotru i za njih imamo ponešto; Medicinski fakultet Sveučilišta u Splitu organizirat će akciju mjerenja tlaka i šećera za odrasle. No, kako nikada nije prerano znati kakvi su vam tlak i šećer, pozivamo i maturante da izmjere nešto od ponudnog. I najmlađima pripremamo nešto zabavno, a korisno. Naime na Prokurativama će biti organizirana radionica o očuva-

nju zdravlja zuba za najmlađe sa *Zubolinom*.

Pomorski fakultet Sveučilišta u Splitu omogućit će *izlazak na more* sa Sveučilišnom jedrilicom i brodicom "Popaj", a posjetitelji će moći isprobati jedrenje i mornarske vještine te kao nagradu dobiti majice. Umjetnička akademija Sveučilišta u Splitu, koja usput rečeno, slavi 25 godina postojanja pripremila je niz zanimljivosti; grafičku i kaligrafsku radionicu, arije, duete iz Tijardovićevih opereta u izvedbi kostimiranih studenata uz koreografiju, 4 izvedbe glumačko-plesnih impro-minijatura,

nastup Kvarteta saksofona, a Gudački ansambl Akademije izvest će popularne koncerte iz Vivaldijevih "Godišnjih doba".

I Vojno pomorstvo je tu! Vježbovne radnje s naoružanjem, smotra uz dizanje zastave i himnu, prezentacija borbenog plivača (svladavanje prepreke sa splavi) te uvijek zabavnu prezentaciju čvorologije. Planirana je mogućnost posjeta i razgledavanja vojnog broda u luci. Hotelijerstvo i gastronomija prezentirat će pripremu bezalkoholnih koktela dok Odjel za stručne studije na smotri priprema primjenu virtualne i proširene

stvarnosti... Zabavit će vas i akademski zbor Silvije Bombardelli s izvrsnim obradama i izvedbama pop hitova.

Moći ćete uživati u vožnji električnim romobilima i biciklima, a sve to popraćeno glazbenim poslasticama u kakvima možete uživati samo na Radio Kampusu. I da, jesmo li spomenuli degustaciju hrane i pića našeg Studentskog centra? Naravno da će biti i toga...

... uskoro više informacija. *Vidimo se na Smotri Sveučilišta u Splitu, 29. travnja 2022. na Prokurativama 11-18 sati!*

PROJEKT ARTINO

Slikarske radionice za studente Splitskog sveučilišta

Studentski zbor organizira večeri za studente "Artino", koje se baziraju na druženju na novi i kreativan način, s vrijednošću za sudionike (studente) u vidu kulturnog uzdizanja i razvijanju njihove kreativnosti, međusobnom druženju i upoznavanju uz ispijanje simbolične količine vina. Svrha je "Artina" da studenti Sveučilišta imaju priliku steći iskustvo u slikanju uz adekvatnog mentora iz struke (studenata) koji će ih voditi u procesu slikanja, i koji će im i ukratko ispričati o umjetniku i slici kako bi sudionici nešto naučili.

Projektna inicijativa nastala je pouzoru na popularnu slikarsku zabavu "Pineli & Vino", koja je postala glavni trend objedinjavanja umjetnosti i druženja. Budući da je cijena jedne takve slikarske radionice od 150 do 200 kuna, inicijativu je potaknula ideja da se nešto takvo omogući studentima.

"Mi kao Studentski zbor, s mogućnošću provođenja jedne ovakve ideje u projekt, odlučili smo takve radionice priuštiti studentima potpuno besplatno, a naše instruktore/voditelje nagradit ćemo nakna-

dom jer ipak se trebaju pripremiti za vođenje radionice, naslikati sliku i održati sve te vikend-radionice, kojih je predviđeno ukupno 12. Ista tematslikanja odvijase u dva termina u tjednu u kojem se održava 'Artino', u petak i subotu", kazali su nam iz Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu.

Zasad su odrađene dvije teme, "Frida Kahlo" i "Inspi-

red by Picasso", odnosno četiri slikarske radionice na te teme. Studenti su iskazali veliki interes za projekt, o čemu govori činjenica da se na prvi i drugi prijavi link kapaciteta maksimalno 25 sudionika u roku od niti 10 minuta prijavilo više od 50 sudionika, a za svaku radionicu tražilo se i mjesto više.

SZST planira do kraja akademske godine četiri teme, odnosno ukupno osam radionica. Slikarske će se radionice održavati poslije učenja za kolokvije.

ANTONELA CULE

